

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Disputatio VI. De Prædicamentis in Particulari & in Specie.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

licet non comprehendatur in decem his prædicamentis, sustineri tamen hæc divisio potest, quia scilicet hæc dividitur Ens; Carentia autem Matrimonii est non ens, hinc mirum non est, quod ad nullum prædicamentum, Cœlibatus revocetur.

QUÆRITUR 3. *Quanam ponantur in recta linea prædicamentali?*

RESPONDETUR. Hæ Conditiones ad ponendum aliquid in linea prædicamentali numerari solent. I. Ut sit Ens reale. II. Ut sit per modum per se stantis. III. Ut sit Ens per se, & saltem in confuso sui conceptu, non involvat pluralitatem; & sic Exercitus, quia in confuso sui conceptu involvit pluralitatem, ad nullum certum revocatur prædicamentum; Vestitum autem revocatur ad prædicamentum habitus; quia saltem in rudi suo conceptu pluralitatem non involvit. IV. Ut rudi suo conceptu non sit Ens complexum. V. Ut sit ens finitum, id est ens creatum; Certè enim infinitum si crearetur, ad prædicamentum Quantitatis pertineret.

Hic de Prædicamentis in particulari nihil agendum erit; Substantia enim ad Metaphysicam, Quantitas, Qualitas, &c. ad Physicam spectabant; sola Relatio, ex communi consuetudine, hic explicanda erit. De qua infra.

QUÆSTIO III.

De Post-prædicamentis.

QUÆRITUR I. *Quid sint?*

RESPONDETUR. Postprædicamentorum nomine, veniunt voces quædam, quas ex-

plicat Aristot. post Tractatum de Prædicamentis.

QUÆRITUR 2. *Quod sint & quæ Postprædicamenta?*

RESPONDEO. Primum Postprædicamentum est; Oppositio, cujus oppositionis nomine, non venit oppositio complexa, de qua in secunda Operatione in Dialecticis, sed hic oppositionis nomine, venit Repugnantia ad se pertinentium; hoc est, quæ se excludunt, ut Nigredo, & Albedo; vel quæ se inferunt, ut est Pater & Filius. Secundum Postprædicamentum est; Prius. Quinque autem Modis aliquid est prius, ut Versiculi hi expriment:

Tempore, natura, prius Ordine, dic & honore
Et causa effectus dicitur esse prior.

Nihil hic explicandum esset nisi Prioritas naturæ, sed de hac alibi. Tertium Post-prædicamentum est, Simul, atque alia sunt simul tempore, ut duo Coartanci; alia simul natura, scilicet ea, quæ ad convertentiam dicuntur, & unum non est causalitas aliud. Quartum Postprædicamentum est, Motus, de quo in Physica. Quintum Post-prædicamentum est, Habere, sive illud habere sit Morale, ut habere Opes, Virtutes, &c. sive Physicum, hoc est, accipiendo, habitum pro vestitu; accipitur ergo habere hic pro quocunque modo se habendi, adeoque non jam ita, ut accipitur pro Prædicamento, de quo consule Matrium in Summulis.

DISPUTATIO VI.

De Prædicamentis in Particulari, & in Specie,
de Relatione.

Post tractationem brevem de Prædicamentis in communi, deberet sequi tractatio de Prædicamentis in particulari, quæ si exacta dari deberet, absumeret quidquid in particulari aliæ scientiæ tractant, nunc de more Logici anni, attingetur Prædicamentum Relationis.

QUÆSTIO I.

De Existentiæ & Subjecto Relationis.

PONO imprimis explicationem, Terminorum in hac materia usurpabilium.

FUNDAMENTUM, prout condistinguitur Subjecto, est causa seu ratio, propter quam, una res ad aliam refertur; & ita, vis productiva effectus, est fundamentum, ut referatur causa ad effectum.

SUBJECTUM est istud extremum, quod continet istam causam, soletque appellari fundamentum remotum.

RATIO FUNDANDI est istud, quod complet subjectum, ut ad aliud referri possit, qualis est causalitas. Hæc tamen ratio fundandi, in relatione

relatione præcipue transcendentali, indistinctur à fundamento v. g. in Deo vis creandi est & fundamentum & ratio fundandi relationem transcendentalem in Deo ad creaturas.

RELATIO est ipsa illa Formalitas, quæ facit unum referri ad aliud. Ita ut subjectum referatur ut Quod, Relatio ut Quo.

CORRELATIVUM, est quodlibet relativum mutuum.

TERMINUS est id, quod terminat relationem, quinon est idem cum correlativo; fieri enim potest, ut Terminus mutuo non referatur.

Quod attinet ad Existentiam & Subjectum Relationis. Non est dubium dari relationes rationis seu respectus, quos noster intellectus fabricat, quasi una res referatur ad aliam. Descendendo ad difficiliora.

DICENDUM I. *Dari Relationes Reales in Creatis.*

PROBATUR I. Si Relationes Reales non darentur in Creatis, non darentur ex speciali repugnantia, hæc nulla ostendi potest, quæ enim illa? & certè si repugnarent Relationes reales in Creatis, vel repugnarent ex ratione Relationis, & hoc non; quia nec in divinis darentur, nec repugnant ex vi Realis relationis creatæ; quia reliqua prædicata in Creaturis possunt componi cum prædicato Realis, ut pater in Substantiis, accidentibus realibus. Ergo componi poterit cum realitate in Creatis, & Relatio realis.

PROBATUR 2. Dantur in divinis Relationes reales, Paternitatis, Filiationis, Spirationis, ut fides docet; Ergo dabuntur Creatis; nam ex una parte referri ad aliud non arguit infinitatem perfectionis; ex altera, idè dantur in divinis relationes reales, quia illic est verè Pater, qui verè generat Filium, hoc autem reperitur etiam in Creatis.

RESPONDEBIS. Relationes in divinis sunt Substantiæ, in Creatis autem deberent esse Accidentia.

CONTRA. Tum quia non omnes in Creatis Relationes sunt accidentia, unde non sunt Accidentia Relationes transcendentales; ergo saltem illæ dabuntur. Tum quia hæ rationes quæ sunt in Deo substantiæ, possunt esse Accidentia in Creatis, ut ratio sapientiæ, ratio sanctitatis. Ergo etiam poterunt in Creatis esse accidentia, quæ in divinis sunt substantiæ. Tum quia non repugnat Relationem esse, & tamen accidens esse.

PROBATUR 3. Vel nemine cogitante, bicubitus est æquale alteri bicubito, vel nemine cogitante non est æquale; si nemine cogitante non est æquale, ergo apparet alterum non esse bicubitus, adeoque non stas in suppositione argumenti: imò sequitur, bicubitus nunquam

posse esse æquale alteri bicubito; non est enim æquale nemine cogitante, ut asseris; nec potest esse æquale aliquo cogitante; quia cogitatio non addit molem. Si autem bicubitus nemine cogitante est æquale alteri bicubito, ergo habet rationem æqualitatis, à qua denominatur æquale. Ergo ulterius datur aliqua Relatio æqualis; æqualitatis enim nomine venit ipsa Relatio realis.

OBJICITUR I. Entia sine necessitate non dantur; Relationes reales sunt entia sine necessitate; nam & nullam dicunt perfectionem, & si Relatio Domini ad Servum potest esse, & non esse realis, ergo idem dicendum de reliquis.

RESPONDETUR. Cum Fonf. quod relatio nullam dicat perfectionem, quæ sit principium aliquid agendi vel patiendi; dicit tamen relatio perfectionem purè formalem, quia denominat subjectum, & est ratio referendi, ut Quo, perficitque subjectum, non in se, sed in ordine ut sit ad aliud, & sicut character manens post mortem, non est quid otiosum, quamvis nec agendi, nec patiendi sit principium, ita & in præsentia. Quod attinet, ad relationem Domini ad servum. Dominium hic duplex cogitari poterit, naturale quoddam, & est *supra eos, quorum* ut inquit Aristotel. 1. Polit. cap. 2. *est opus in corporis usum*, tale dominium est in brutis & sapientum in rudis: aliud est dominium morale seu ex pacto, quo se unus subdit alteri; prius illud dominium est reale, fundatque Relationem realem; quia & ratio fundandi est Realis; fundatur enim in conditione naturali extremorum. Secundum dominium non est reale; non fundatur enim in conditione naturali extremorum, præterque ipsos Voluntatis actus, nihil ibi reale ostendi poterit; non est etiam Realis Relatio inter Magistrum & Discipulum, si hic nihil eum docuerit, hic nihil didicerit; sed non sequitur relationem non fore realem si hic revera docuerit, iste didicerit.

OBJICITUR 2. Relatio nullam dicit perfectionem, ergo non potest esse realis. Antec. probatur. Si diceret Relatio aliquam perfectionem, tunc Pater æternus habens relationem Paternitatis ad Filium haberet aliquam perfectionem, quam non haberet Filius.

RESPONDETUR. Hanc perfectionem quam habet Pater, æquivalenter haberi à Filio; partim quia habet perfectionem essentiæ divinæ, omnes illas perfectiones relativas eminenter complectentem; partim quia habet Relationem Filiationis, quæ æquivalet relationi Paternitatis.

OBJICITUR 3. Comparatio unius ad aliud est actus intellectus, & non reale aliquid; sed omnis Relatio est comparatio, ergo omnis Relatio est actus intellectus;

RESPON-

RESPONDETUR. Comparationem formalem esse actum intellectus, sed non comparationem objectivam.

DICENDUM 2. *Dari in Deo relationes reales ad Creaturas.* Ita Hurt. d. 15. Met. f. 2. n. 19. quoad relativum prædicamentum. Contra non paucos.

PROBATUR 1. Ante omnem operationem Intellectus, vel Deus est Creatura, vel non creatura, vel neque Creatura, neque non Creatura, non primum; quia aliàs Deus ante omnem operationem esset non Deus, siquidem esset Creatura; non tertium, quia ante omnem operationem Deus abstraheret à ratione Dei, & non Dei; cum æquè sit in Deo ratio Deitatis, atque ratio Increati, à qua tamen per te Deus præscinderet; non secundum; quia si Deus ante omnem operationem Intellectus non est Creatura, ergo est quid diversum, seu dissimile Creaturæ; ergo ulterius dicit Relationem dissimilitudinis ad Creaturam; ergo denique dicit aliquam realem relationem, realiter enim est dissimilis Creaturæ.

PROBATUR 2. Dantur Relationes reales in Creaturis, ergo dabuntur Relationes Dei ad Creaturas, ob paritatem Rationis.

PROBATUR 3. Quia si saltem per impossibile Deus haberet, quicquid requiritur ad relationem realem ad Creaturas, referretur ad Creaturas; sed de facto id habet. Nam si saltem per impossibile referretur ad Creaturas, deberet esse extremum quod referretur, seu subiectum, & hoc habetur nempe esse Dei; deberet haberi ratio fundandi, & hæc de facto habetur, scilicet conservatio, creatio, deberet habere terminum, & hic est esse vel possibilitas Creaturarum.

DICENDUM 3. *Dari etiam Relationes Creaturarum ad Deum.*

PROBATUR iisdem Rationibus proportionaliter aptatis.

RESPONDEBIS 1. Sufficit ad hoc Relatio rationis, aut quod fundamentaliter dicat relationem.

CONTRA. Quia non per meam rationem Deus non est creatura, ergo nec per meam rationem dicit relationem dissimilitudinis à creatura. Item non fundamentaliter est non creatura, sed formaliter; ergo formaliter dicit relationem dissimilitudinis.

RESPONDEBIS 2. Potest Deus aliquid vel, sine ulla sui mutatione, ergo & esse dissimilis sine relatione.

CONTRA. Quia prius illud in Deo argueret imperfectionem, Deus enim mutari non potest; esse autem dissimilem creaturæ non arguit imperfectionem; consequenter nec referri relatione dissimilitudinis, arguet imperfectionem, cum relatio dissimilitudinis, nihil sit in re, præter dissimile.

RESPONDET 3. Maltrius. Deum non esse Creatorem realiter, & non esse distinctam relationem Creatoris à Creatura intrinsecè, & subiectivè, sed solum extrinsecè, & terminativè, quatenus realiter terminatio passiva terminatur in Creatura existenti: docetque ulterius posse fieri, ut relatio Creaturæ, denominet Deum Creatorem, & tamen non sit in Deo subiectivè hæc relatio; ad eum modum quo visio subiectivè est in oculo, terminativè, est in visibili, & tamen visum, denominatur à visione, ad quam non nisi terminativè se habet. Poterit ergo consequenter creatio passiva, Deum, Creatorem; & Creaturam, denominare Creaturam.

CONTRA. Tum quia redivertitur argumentum factum; nam negatio Creaturæ Deo competens, nullo modo intrinsecè, & subiectivè est in Creatura. Tum quia in re, relatio est ipsemet Deus Creator, connotans Creaturam; esse autem Deum Creatorem, non recipitur intrinsecè, & subiectivè in Creatura. Tum quia Creationi passivæ, vel respondet vis creativa, vel non respondet, idque ante omnem operationem intellectus; si non respondet, ergo datur passio sine actione; si respondet, ergo jam erit relatio Creatoris intrinsecè ad Creaturam; nihil enim volumus plus esse in re hanc relationem, præter vim in Deo creandi subiectivè, & intrinsecè existentem, & passivam Creationem Creaturæ. Tum quia durum est dicere Deum non esse Creatorem realiter, æquè ac dicere, non esse sapientem realiter. Instantia de visione, non tenet; nam cum esse visi, non supponat vim videnti in viso, potest non esse subiectivè & intrinsecè in viso; jam autem relatio Creatoris; supponit vim creandi, intrinsecè, & subiectivè in Deo. Rursus non nego, quod visio denominare possit & videntem, & visibile; sed nego, quod visibilitati passivæ, non respondeat visio activa, idque extra visibile; consequenter nego, Creationi passivæ, non respondere in Deo vim creativam, à qua denominetur Creator, licet Creatoris ratio, terminetur ad Creaturam; consequenter erit intrinsecè, & subiectivè relatio Creatoris in Deo, utpote sequens vim creandi, cui datur illa relatio. Tum quia creatio activa, non potest denominare Creaturam, nisi terminativè, quia terminatur ad Creaturam, sed tantum creatio activa, denominat Creatorem: Ergo nec passiva creatio, denominabit Creatorem, licet respiciat Creatorem; ita, sicut Filiatio non denominat Patrem, licet terminetur ad Patrem; & si relatio Paternitatis non est necesse ut ponatur intrinsecè, & subiectivè in Filio, imò nec poni potest, ita nec relatio Creatoris, poterit intrinsecè poni.

OBJICITUR 1. ex Scoto. Deus est perfectè simplex, nihilque est in eo, quod non est ipsum: Ergo relationes Deus novas ad Creaturam dicere non potest.

RESPON-

RESPONDETUR. DEUM non posse dicere relationes novas, quæ sint novæ secundum id, quod dicunt in recto, licet sint novæ secundum id quod dicunt in obliquo; de quo actum in Connotatis.

OBJICITUR II. Si daretur in DEO relatio realis ad Creaturas, coexigeret illas, coexistere non potest, quia dependeret ab illis.

RESPONDETUR. Quod non sit imperfectio dependere ab alio, tanquam à termino, seu tanquam eo, quod indiget DEO, cuius ille indigentiam explere possit; licet sit imperfectio, dependere ab alio, dependentiâ causalitatis, perfectivi, &c.

INSTABIS. Ex iis quæ opponit Maurus hic q. 63. Esse absolutum, est esse non connexum cum alio esse, & tale ut possit esse, sine quolibet alio esse; è converso, esse relativum, est esse connexum, cum alio esse, & quod dari non potest sine alio esse; sed divina essentia & perfectio debet habere esse non connexum cum alio ullo esse, adeoq; excludere omnem relationem. Deinde licet divina essentia sit potentia omnis producibilis, scientia omnis scibilis, tamen producibile, & scibile creatum, non habet necessariò, & ab æterno ullam productibilitatem, & intelligibilitatem, nisi per denominationem purè extrinsecam, à divina potentia, & scientia.

RESPONDETUR. Neg. Minorem, An autem ipsa producibilitas, & intelligibilitas passiva, habeatur in objectis creatis? actum ubi de Possibilitate. Rursus cum detur possibilitas passiva potentialis in Creaturis, cur saltim ad illam non erit relatio transcendentalis divina? præcipuè cum relatio transcendentalis non exigit existentiam actualem sui termini, sed terminationem solam actualem, quæ exerceri possit sine existentia. Ex dictis etiam aptari, posset responsio & distinctio, quod divina essentia habeat esse connexum cum Creaturis, tanquam cum termino perfectibili indigente se, non habet autem connexum cum Creatura, tanquam à qua dependeat, dependentiâ causalitatis perfectivi &c. in priori autem nexu non tantum nulla est imperfectio, sed potius statuitur perfectio DEI.

OBJICITUR III. Etiam si omnis Creatura repugnaret, adhuc DEUS esset possibilis; necessarium enim non coexistit esse contingentis, ergò DEUS non dicit relationem ad Creaturam.

RESPONDETUR. Quod necessarium posset coexistere esse contingentis, tanquam termini, & ejus quod indiget necessario.

INSTABIS. Ergò non magis esset necessaria existentia DEI, quàm saltim possibilitas Creaturarum; implicat enim aliquid exigere ad sui existentiam aliud, & tamen illo, esse magis in existendo necessarium.

RESPONDETUR. Implicare ut aliquid exigit ad sui existentiam, coexistentiam aliis, exigentiâ causæ, & tamen illo esse magis in existendo necessarium, licet id fieri possit, si sit exigentiâ solius termini, & tanquam se indigentis, dicentisque ordinem effectus ad causam.

OBJICITUR IV. Mastrius, negans tales Relationes, quia relationes istæ, vel darentur, in DEO novæ, vel ab æterno: non novæ, quia enim DEUS perfectè simplex est, nihil est in eo, quod non sit ipsum. Ergò Relatio nova in DEO ad Creaturas, nequit admitti in tempore, cum veram compositionem faceret cum eo; non etiam darentur ab æterno, quia perfectæ necessitas esse divini, est ex se esse tale, quod non variabitur ejus esse, quacunque hypothese posita, sive possibili, sive impossibili circa aliud à se, quia alia non sunt necessaria, nisi secundario, ergò nulla potest in eo admitti realitas, neque in tempore, neque ab æterno.

RESPONDETUR. Si sumatur argumentum ut sonat, Concedo totum; neque enim per nos relatio sive in tempore, sive ab æterno est aliqua realitas, superaddita ei quod refertur. Ad Objectionem attendendo, potest in DEO dari nova relatio, novitate alicujus extrinseci intrinsecè requisiti, sed non novitate ejus, quod dicit illa relatio pro subiecto, hoc enim est DEUS sibi non novus. Dantur etiam in DEO relationes ab æterno; necessitas autem esse divini facit quidem, ut quacunque posita suppositione impossibili, non mutetur physicè DEUS, quia ejus existentia non pendet à nostris intentionibus; sed non facit ne intelligatur DEUS mutari supposita aliqua suppositione impossibili.

Quod attinet ad ly, Creaturæ sunt necessariae secundario; indubiè est verum, quia illarum quoad possibilitatem necessitas, non est necessitas conjuncta necessitati absolute existendi; deinde quia illarum necessitas, dicit intrinsecè in se imbibitam indigentiam DEI, sed non est hoc sensu secundaria necessitas, quasi sit reipsa variabilis.

INSTAT Idem. Si DEUS esset necessario coexistens aliud à se, non esset DEUS, illo coexistito non existente; sed Relatio realis de necessitate coexistit ad suum esse terminum ejus, ergò in DEO, salva ejus indemnitate, constitui nequit relatio realis ad aliud à se.

RESPONDETUR. Si DEUS coexigeret necessario aliquid coexistens, illo non coexistente, non esset DEUS; sed negamus necessario coexistere Deum aliquid existens; nam quod attinet ad relationes æternas Dei ad Creaturam, illæ non exigunt existentiam termini utpote Transcendentales; Relationes

† Mm

autem

autem temporaneæ seu Prædicamentales; non sunt necessariæ, nisi ex suppositione existentia.

OBJICITUR. V. Creatura etiam quoad esse possibile considerata, adhuc non est in eo gradu necessitatis, in quo est DEUS; semper enim ejus necessitas, erit participata. Ergo ad Creaturam etiam in tali statu necessitatis consideratam, admitti non debet Relatio Realis, quia DEUS esset, etiam si omnis Creatura repugnaret.

RESPONDETUR. Cum necessitas prædicatorum DEI involvat necessitatem existendi, necessitatem item, ut eam, etiam possibilem Creatura ad existendum indigeat, confurgit exinde major necessitas divina; sed inde non sequitur DEUM non posse referri ad aliquid, secundario necessarium. Negatur item repugnante Creatura, fore DEUM, de quo alibi.

INSTABIS. Necessarium non coexistit ad suum esse, contingens. Ergo neque magis necessarium, quod est DEUS; pendet in suo esse, à minus necessario, aliàs si concedatur magis necessarium posse deficere, minus necessario deficiente, & è contra, jam illa duo essent æqualis necessitatis.

RESPONDETUR. Antecedens esse falsum; quia à necessario licet non exigatur contingens, tanquam pars compositiva, tanquam identificabile, tanquam causa, exigitur tamen tanquam terminus & effectus; ut, cum anima quæ est substantialis, exigit actiones, & operationes suas, tanquam terminum & effectum. Pendebitque etiam DEUS à minus necessario, sed pendentia impropria, id est, tanquam à termino; & licet deficiente possibilitate deficiat DEUS, non sequitur æque esse necessariam Creaturam, ac DEUM; quia deficere est malum, adeoque potest haberi ex singulis defectibus, sed esse necessarium est bonum, adeoque ex integra causa; quæ integra causa non competit possibilitati; quia possibilitas Creaturæ, non dicit necessitatem existentia sed dicit imbibitam dependentiam à DEO, ejusque indigentiam.

QVÆSTIO II. De Quidditate Relationis.

Displicuit Aristoteli veterum definitio, quam relativis dabant, eratque talis: Relativa sunt, quæcunque & ipsa quæ sunt alia, esse dicuntur, & quomodo libet aliter ad alterum. Rejecit illam, quia convenit etiam relationibus Rationis, ut patet ex termino, Quomodolibet, & ex termino, Dicitur. Adfert propriam Aristoteles de qua sit.

Quid Definitivè Relatio?

DICENDUM EST. *Benè definitivè Relativa.* Relativa sunt quorum hoc ipsum est esse, ad aliud se habere. ubi ut vides relativa in concreto definiuntur. Relatio in abstracto definitur à Suar. Est accidens reale, cujus totum esse, est ad aliud se habere. Dicitur relatio accidens Reale, non quia est quid realiter distinctum à subiecto, sed quia est ratio extrinseccæ, nemine cogitante conveniens subiecto. Cæterum quia relationes transcendentes non sunt Accidentia, utpote secundò essentiales, hinc ut ratio communis definitiva Relationis tradatur, sic poterit formari cum Hurt. Relatio est formalitas, cujus totum esse, est ad aliud se habere.

PROBATUR I. Auctoritate Aristotelis.

PROBATUR II. Convenit omni, soli, & semper, proceditque per primam in hoc genere.

PROBATUR III. Tota hæc definitio duo complectitur: quod Relationis Esse est ad aliud, & quod totum illius esse, sit ad aliud. Quoad primam partem probatur: quia si Relationis esse, non esset ad aliud se habere, & esset relatio, ut supponitur, & non esset Relatio; quia cum nihil referatur ad seipsum, non referretur ad aliud, ut dicis, & tamen relatio referre debet, cum sit ipsa referentia, seu ratio referendi. Secunda pars probatur, quia si non totum esse relationis esset ad aliud se habere, nonnisi pars aliqua referret se ad aliud, alia non referret hæc autem, hoc ipso, quia se non referret, non esset, ex probatis immediate, de linea Relationis.

OBJICITUR I. Relatio definiri in communi non potest. Ergo prædicta definitio est mala. Antecedens probatur: quia definiretur, per esse ad aliud; illud aliud vel esset relativum, vel absolutum, si relativum, ergo relativum referretur ad seipsum, cum referatur ad relativum, nihil autem verè & realiter referretur ad seipsum; si autem illud aliud est quid absolutum, ergo supremum genus prædicamenti Relationis non erit, unum, sed duo, unum Relativum & aliud absolutum, ad quod relativum illud in communi, referretur.

RESPONDETUR. Quod ly aliud significet absolutum; nec sequetur esse duo genera prædicamenti relationis, quia non est accipiendum ex una parte, relativum in communi, & ex altera illud aliud ad quod referretur, sed simul hæc debent accipi: quod autem illud aliud ad quod referretur relativum in communi, sit quid absolutum ratio est, quia infra dicitur, relationes terminari ad absolutum;

tum; eritq; genus unum, sed cum habitudine ad aliud.

OBJICITUR II. Illud esse ad aliud, vel est aliud realiter, & sic excludentur relationes rationis; vel aliud ratione, & sic excludentur relationes reales; Ergo per se relatio ut sic, definiri non potest.

RESPONDETUR. Ly ad aliud sumi pro ratione communi ad utrumque membrum, si forte mereatur nomen relationis, relatio, quæ est per rationem.

OBJICITUR III. Si relationis totum esse est ad aliud se habere, relatio deberet excludere Esse In, si excludit esse In, ergo excludit rationem accidentis, quam excludere saltim relatio prædicamentalis non potest.

RESPONDETUR. Quod relationis totum esse differentiale, sit ad aliud se habere, licet tanquam rationem genericam dicat Esse In, saltem relatio prædicamentalis.

INSTABIS. Ergo relatio partim dicit Esse, In, partim esse Ad, ergo erit Ens per accidens, cum ex duobus, quorum neutrum est actus, neutrum potentia, Ens per se, fieri non possit.

RESPONDETUR. Quod relatio metaphysicè partim dicat In, partim Ad, sed non physicè, quia hæc in relatione non distinguuntur realiter, Deinde in Metaphysica consideratione, Esse In, erit per modum potentiæ Metaphysicæ, esse Ad, per modum actus; unde per prius se habebit esse In, per posterius esse Ad, posterius inquam, si comparatur ad esse Ad; est enim esse In, magis universalis formalitas, adeoq; prior; sed non posterius aliis formalitatibus in relatione spectabilibus, nulla enim datur in hoc genere prior, consequenter esse Ad non se habet ut Rationabilitas in homine, quæ supponit quid prius in illo, nempe rationalitatem, esse autem Ad, nihil differentiale prius supponit.

OBJICITUR IV. Illud Esse ad aliud, vel est esse ad aliud actu, & hoc non potest dici, nam nullum accidens definitur per actu afficere, sed per aptitudinem afficiendi actu subiectum: non etiam definitur per Esse ad aptitudinale, quia dicerem etiam modos definiri per aptitudinalem determinativitatem.

RESPONDETUR. Definiri relationem per esse actu, probatio illius infringitur in modis, qui non aptitudine determinant, in quantitate, quæ non dicit aptitudinalem extremitatem partium in ordine ad se, sed actualem extremitatem.

INSTABIS. Homo non definitur per actu ratiocinandi, sed per aptitudinem ratiocinandi, Ergo & relativa, debent definiri per aptitudinale Esse ad.

RESPONDETUR. Actus ratiocinandi est effectus, ut ita dicam ipsius rationalitatis, quæ in homine non est aptitudinalis; alias

homo non esset actu, sed aptitudine Homo) si autem est effectus rationalitatis, non potest esse definitivus rationalitatis, jam autem esse ad aliud actu, non est effectus alicujus prioris actualitatis. Rursus aliter se habet actus ratiocinandi ad potentiam ratiocinandi, & aliter se habet Esse ad, ad relationem. Nam imprimis experientia ostendit, esse defectum actualis rationis in pueris amentibus, &c. qui defectus ipsius esse Ad, actualis, non potest ostendi in relatione. Rursus quia potest ostendi per quid transeat potentia ratiocinandi, ad actum ratiocinandi, nempe per Verbum mentis de novo productum, non potest autem ostendi, per quid transiret relatio ad Esse actus referentis; si enim per aliam relationem transiret, rediret difficultas, de illa secunda, per aptitudinale esse Ad, definiretur, an per actuale, si per aptitudinale, ergo deberet per aliam relationem referri, & sic in infinitum. si per actuale, ergo & prior relatio, per esse Ad actuale definiri poterit. Est quidem verum, quod albedo non definiatur per facere subiectum actu album, sed in hoc duo sunt partienda; nam ipsa albedo, non est potentia, sed actu albedo, & ita relatio etiam non deberet esse potentia esse Ad aliud, sed actu. aliud autem, quod partiendum est, nempe ipsum dealbare, quod dealbare, non penderet à sola albedine, sed etiam à subiecto apto; hinc albedo per actu dealbare, non potest definiri, cum non sit actu subiectum illud; jam autem ad esse Ad aliud, quando jam habebitur fundamentum, subiectum, ratio fundandi, & terminus, nihil aliud requiritur. consequenter poterit per esse Ad actu definiri.

Quamquam dici etiam posset, quod cum possent relativa concipi per modum actu relatorum, & per modum referibilium potentia, si cætera desint, posset quis dicere, definiri hic relationem per esse Ad, commune ad Esse actuale Ad, & aptitudinale, licet si jam detur fundamentum Relationis cum ratione fundandi, non possit dicere, nisi esse Ad actuale.

OBJICITUR V. Potest concipi paternitas Divina, ut constituens primam Personam, priusquam concipiatur referens Patrem ad Filium, ergo de ratione relationis, non est actu referre.

RESPONDETUR. In nostris principiis, relationes non constituunt personas, sed origines, unde negatur antecedens. In aliorum principiis dicit Suar. posse fieri ut relatio concipiatur, tanquam forma afficiens subiectum, & non concipiatur distinctè secundum suum totum esse adeoq; secundum esse Ad, Adde non agi hic de Conceptibilitatibus.

DIFFICULTAS II.

Quid sit in re apud alios Relatio?

Res erit de Relatione prædicamentali, quam Thomistæ, & Scotistæ dicunt rem, alii modum Entitativum, alii formalitatem ex natura rei nemine cogitante distinctam.

Punctum Difficultatis I.

An Relatio sit quid distinctum in re?

DICENDUM EST. Relationem non esse realiter distinctam à Fundamento, cum Ratione fundam-
disumpto, & Termino. Ita Suar. Hurt. Arist. Oviedo.

PROBATUR I. Auctoritate Arist. 5. Metaph. text. 20. ubi dicit: *Similia verò quorum Qualitas est una.* Ex quo principio sic arguitur: Posito pariete albo Romæ, & alio Cracoviæ, & non posita relatione, quæ per oppositos, ab his extremis distincta realiter, vel illi duo parietes habebunt eandem Qualitatem, vel non habebunt: si non habebunt, ergò uterque non est albus, quod est contra suppositionem. Et certè Relatio superaddita, non est dealbativa parietis, ergò apparet parietem illum esse album, ante omnem superadditam Relationem: si uterque eandem Qualitatem habet, ergò sunt similes, absque omni superaddito, similia enim sunt ex Aristotele, quorum Qualitas est una. *Idem sic proponitur:* Supponamus quod Cajus genuerit Personium, supponamus annihilari illam relationem Paternitatis superadditam, quæro: annihilato superaddito vel verum est, quod Personius acceperit esse, per veram generationem à Cajo, vel non est verum, quod acceperit ab illo esse: Si est verum, ergò independentem, à superaddita relatione Cajus est Pater, & Personius est Filius, ergò etiam tunc, referentur ad se, cum per relationem paternitatis, nihil intelligatur, nisi quod hic, sit hujus Filii, Pater; si autem sublata superaddita relatione, non est verum, quod per veram generationem Cajus dederit Esse Personio, Ergò quod tu negas, relatio Paternitatis, erit ipsum Esse Patris, habentis Filium, quod probatur. Quando annihilata relatione superaddita, annihilatur ipsum esse Patris, sequitur relationem superadditam esse idem cum Entitate Patris; sicut si annihilato Jacobo, hoc ipso annihilatur Petrus, sequitur Jacobum & Petrum, esse idem entitativè, præcipuè cum annihilatio illa non foret ex connexionem aliqua, simili ei, quæ est inter Causam, & Effectum possibilem, sed annihilata relatione, annihilatur esse Patris, quia annihilatur id quod dedit esse per

Veram Generationem. Ergò sequitur relationem superadditam esse idem cum entitate Patris, quod negabatur.

RESPONDET I. Maltrius. Fore tunc similitudinem nonnisi fundamentalem, itemq; Paternitatem nonnisi fundamentalem, non autem formalem, sicut passim inquit dicimus, sublata subsistentia non esse formaliter subsistentem, sed tantum fundamentaliter, ac etiam humanitatem præcisà risibilibitate, remanere risibilem tantum fundamentaliter.

CONTRA. Tum quia ut urget Hurt. duo similia fundamentaliter, sunt formaliter similia; illa enim sunt formaliter similia, in quorum uno, est formaliter qualitas formaliter talis, qualis est in alio, hoc enim vult definitio Arist. suppositio autem ponit, & hunc & illud habere albedinem. Tum quia ut urget Arriaga ponendæ hujus duplicis similitudinis, nullum est fundamentum à priori, quod enim: nullum & à posteriori, quia ad hoc neque per experientiam devenimus, nec per effectum, dicamq; quod præter corpus & animam rationalem, eorumq; unionem, requiratur forma superaddita realis Hominis. Tum quia in principiis Scotistarum, relationes transcendentales non sunt distinctæ formaliter à fundamento & Termino, nec est in illis, partiri fundamentum & formalem relationem. Ergò idem dicam in præsentī; in ipsaq; formalī relatione, non est ponere non nisi fundamentalem relationem, Ergò & aliàs non erit ponere fundamentaliter similitudinem. Quod attinet ad instantiam de subsistentia, potest ostendi quid obstat, ne dicatur tunc natura formaliter subsistens, nempe per illos positio unionis, cum perfectiori; in præsentī autem non potest ostendi, positā Qualitate duorum eadem, quid desit ad formalem relationem; & sicut positā naturā, & negatione, unionis cum perfectiori non est necesse ponere superadditam realem formam subsistentiæ, nec est necesse ponere quod positā naturā, & dictā negatione, sit solum fundamentaliter subsistens natura, ita & in præsentī. Quod attinet ad risibilitatem præcisam, illā præcisā non intelligitur quidem formaliter risibilis homo, erit tamen in re formaliter risibilis, hinc ita arguitur, non datur ulla formalis risibilitas, quā præcisā, non sit homo in re formaliter risibilis. Ergò neque dabitur formalis similitudo, quā præcisā, in re non sit adhuc simile formaliter. Adde sunt aliqua, quæ non sunt formaliter talia, nisi ratione superadditæ Entitatis, v. g. nihil est formaliter album, sine superaddita formaliter albedine, realiter distincta: Alia sunt formaliter talia, sine superaddita entitate, v. g. homo est risibilis, sine superaddita realiter risibilitate. aut quodcunque aliud pone exemplum. Quæcun-

que ergo dabitur taxa dignoscendi, quodnam formale possit salvari, sine superaddita entitate, idem salvabit, non esse superadditam entitativè rationem formalem relationis. Taxa inter alias, hæc potest esse, quando nihil minus habet illud fundamentale, quàm habeat formale superadditum, signum est non dari illud superadditum, jam enim habetur præidentificatum. Hoc autem est in præsentī; nihil enim minus habet, Fundamentalē similitudo, præ Formalē, superadditā. Hoc enim ipsum quod non minus habeat (exceptā Entitate de qua lis est superaddenda) fundamentalis relatio præformali, signum est identitatis; quia habere, hoc quod aliud habet, est signum, hoc esse, esse, hoc esse.

RESPONDET II. Mastrius: Hunc effectum qui est dicere habitudinem ad aliud, non posse haberi ab entitate absoluta, adeoq; & debere haberi ab entitate relativi;

CONTRA. Nego habitudinem ad aliud non posse haberi ab entitate absoluta, in circumstantia termini, & rationis fundandi posita.

RESPONDET IDEM III. Quando Aristoteles dicit, quod similia sint, quorum Qualitas eadem, (in qua auctoritate argumentum datum fundatur) definit Relationem per fundamentum; quia cum relatio in se sit minimæ Entitatis aut intelligibilitatis, facilius per fundamenta dignoscitur & definitur.

CONTRA. Tum quia nullum fundamentum adfertur, quod illic non definiatur, ut est relatio, adeoq; quod in re, non sit relatio v. g. duarū Qualitates. Tum quia si est minimæ entitatis & intelligibilitatis, intelligiturq; v. g. similitudo per duas Qualitates, cum non diceretur etiam illis Qualitatibus identificata similitudo. Tum quia definitio indistinguitur realiter à re definita. Ergo si relatio definitur per illa duo, erit illa duo.

PROBATUR II. Auctoritate S. Th. q. 7. de poten. a. 8. Item op. 48. tr. 5. c. 2. ait Similitudo Sortis, non est aliqua res in Sorte, alia ab ipsa albedine, sed solum est ipsa albedo, ut se habet ad albedinem Platonis. Eiusdem loci oppositū explicat Hurt. d. 15. Metaph. l. 2.

PROBATUR III. Nulla est necessitas superaddendæ realiter distinctæ relationis. Confirmatur communiter; quia non posset ostendi agens quod esset productivum similitudinis distinctæ.

RESPONDET I. Aliqui cum Rub. quod distantia impediatur, ne aliquid producat absolute, non impedit, ut producatur relativum; consequenter, paries albus Cracoviæ, producat similitudinem in pariete albo Romæ, cum fundamentum relationem producat, actione Metaphysica, non Physica.

CONTRA. Distantia impedit, ne quid producat absolute in distantia; ergo etiam impedit, ne quid relativum producat, & si producat actione Metaphysica, relatio à fundamento, hoc ipso necerit distincta realiter; sicut quia à rationalitate producatur risibilitas actione Metaphysica, risibilitas, non est à rationali distincta realiter.

RESPONDET II. Mastrius. Produci relationem ab ipso fundamento, posito tamen termino, velut conditione necessaria, quamvis ille terminus non influat physicè, tamen requireretur ad productionem relationis, eo modo, quo requiritur actus Intellectus, ad producendum actum Voluntatis, licet in eum non influat physicè.

CONTRA. Posito albo pariete Romæ de novo, quæro quid parietem Cracoviæ existentem determinabit, ut procedat ad effundendam relationem realem? cum fundamentum nesciat, an sit, vel non, in rerum natura ille paries.

RESPONDERI POSSET III. ex Ovied. Quod sit in entitate fundamenti exigentia, quia exigit à DEO concursum ad productionem novæ Relationis, si forte ponatur terminus.

CONTRA. Concedo quidem præsuppositā tali exigentiā, sufficientem fore determinationem, per oblationem novi concursus, sed huius ipsius exigentiæ ponendæ, nullum adest fundamentum, urgetq; Ovied. scilicet qui quod DEUS possit formalitatem relationis producere sine termino; potest enim DEUS præstare concursum, ultra exigentiā fundamenti. Denique recurrere ad DEUM sine necessitate, Philosophicum non est.

Punctum Difficultatis 2.

Fundamenta Oppositorum.

OBJICITUR I. Potest adesse, & abesse à fundamento relatio. Ergo relatio est accidens realiter distinctum. Antecedens probatur. Si existat Terminus, erit relatio, si tollatur terminus, non erit. Ergo.

RESPONDETUR. Potest adesse, & abesse relatio à fundamento, in circumstantia termini posito, negatur. Extra hanc circumstantiam. Concedo. Conclusio autem identificat relationem fundamento, in circumstantia Termini posito.

OBJICITUR II. Omnis denominatio positiva, nova, & realis, debet provenire à forma nova, positiva, & reali, sed denominatio v. g. similis in albedine est denominatio nova, positiva, & realis. Ergo. Sed hæc forma, est relatio, ergo illa est novum quid, positivum, & reale.

RESPONDETUR. Denominationem novam, positivam, & realem, si sit realis rigorosè, debere provenire à forma reali rigorosa, si autem sit realis non rigorosè, hoc est supponens nonnisi pro non ficto, potest requirere nonnisi formam Metaphysicam, qualis etiam forma, est relatio. Jam autem denominatio relati, est denominatio realis, prout reale opponitur ficto, non autem prout reale, opponitur Metaphysico.

OBJICITUR III. Impossibile est simul & semel, eandem formam intendi & remitti; intensio enim, & remissio, sunt contrariorum; sed si non esset quid distinctum realiter relatio, esset forma, quæ simul & semel posset intendi & remitti; supposito enim, quod Sortes sit magis albus quam Plato, suppositoq; quod Sortes quatuor gradus albedinis habeat, Plato verò duos, si remittatur albedo Sortis, Sortes erit magis similis Platoni albo, quem supponimus esse album ut duo; Posito verò, quod intendatur albedo Sortis, fiatq; albus ut 5. fiet minus similis Platoni, quia tamen est albus ut duo. Et tamen intensius albus erit. Ergò ulterius similitudo, non est ipsa albedo.

RESPONDETUR. Impossibile esse simul & semel, eandem formam Physicam intendi & remitti Physicè, licet possit eadem forma Logica, Logicè intendi, & remitti Physicè, jam enim diverso respectu intensio & remissio verificabitur. Porro relatio est forma Logica, concipiturq; intendi Physicè quia intenditur albedo, cum qua identificatur Physicè, quamvis concipiatur remitti, non in ordine Logico, sed physico, in quantum albedo remittitur. Tota autem Logica intensio, vel remissio relationis, statim majori convenientia graduum.

INSTABIS. Potest esse intensio in relatione, & remissio in fundamento, Ergò relatio & fundamentum, non sunt eadem Entitas. Antecedens probatur, quia, quando album ut octo, comparatur ad album ut 4. si albedo ut 8. remittatur ad gradus tres, erit remissio in fundamento, & Major intensio in relatione, magis enim intensè refertur album ut tria, ad album ut quatuor, quam album ut octo, ad album, ut 4. sunt enim sibi magis similia tria, & quatuor, quam quatuor & 8.

RESPONDETUR. Quando remanebunt tantum gradus tres ex gradibus octo, intendetur similitudo non Physicè, sed Logicè; similitudo enim Physicè, hujus albi, cum hoc albo, est ipsa albedo, quæ ut supponitur non augetur, sed minuitur; intenditur autem Logicè, quia magis est simile tria cum quatuor, quam octo, cum eodem quatuor; non repugnat autem, ut illa, eandem entitatem

constituant, quæ augentur Logicè sumpta, remittuntur Physicè sumpta.

OBJICITUR IV. Quando in DEO, & Creatura, aliqua ratio est reperibilis; eaq; realis, tunc semper in DEO, est idem realiter cum illo, in Creatura autem est distincta realiter; ut patet in misericordia, sapientia, quæ in DEO sunt idem, distincta verò realiter in nobis. Sed dantur in DEO relationes reales, identificanturq; DEO, Ergo etiam cum dantur in creaturis, debebunt esse distinctæ in Creaturis.

RESPONDETUR. Negando Majorem, est enim in DEO unitas, veritas, bonitas, identificata DEO; quæ etiam non distinguuntur realiter in creaturis; taxa autem colligendi, quod aliqua sint indistincta; est principium Negativum, Non sunt multiplicanda Entia &c. & si posita hac entitate sine ullo superaddito salvari potest ratio quæ sita, apparebit indistinctui illa realiter; potest autem esse, entitas hominis. & non esse in illo misericordia, non potest autem esse fundamentum in circumstantia termini, sine relatione.

OBJICITUR V. Pr. Laurentius Pillavski Si paternitas non distingueretur entitative ac realiter à fundamento, non contradistingueretur adæquatè paternitas à filiatione, sed contradistinguitur, ut exigit oppositio relati, & probat contradistinctio Æterni Patris à Filio. Sequela probatur. quia si Paternitas non est quid distinctum à Patre, sed est ipsa Patris entitas, cum entitate Filii, & Filiatio est entitas Filii cum entitate Patris, sequitur hæc non magis differre, quam panem cum vino, & vinum cum pane, hæc autem realiter non distinguuntur inter se.

RESPONDETUR. Quod vinum cum pane, & panis cum vino, si ipsa membra propositionis inter se in eadem propositione comparentur, sint distincta realiter; certe enim vinum cum pane duas res inportat, Panem & vinum. Cæterum si aliter comparatio instituitur, non erunt distincta realiter, hoc est, si comparetur unum membrum propositionis in recto positum, ad aliud membrum propositionis positum in obliquo, tunc non erit distinctio realis; panis enim in recto positus, à pane eodem in obliquo posito, non sunt distincta realiter. Sic etiam Entitas Patris in recto posita, habens se ad entitatem Filii, in obliquo positam, sunt membra in eadem propositione distincta realiter, licet paternitas in recto posita, non sit distincta à paternitate in obliquo posita, ad eum modum; quo cum assidet Petrus Paulo, etiam Paulus assidet Petro, & tamen Petrus & Paulus sunt distincti realiter, licet alia & alia combinatio Petri & Pauli, præcisè ratione ejusdem Petri in

in recto, vel obliquo positi, non adferat distinctionem realem.

OBJICITUR VI. Si relatio est idem cum fundamento, sequeretur idem physicè, produci primo, & non produci primo, hoc est absurdum. Sequela probatur Posito termino & fundamento, post accessum rationis fundandi producit relatio, & non producit fundamentum.

RESPONDETUR. Produci relationem Logicè, non autem Physicè, productio autem Logica, non arguit distinctionem realem producti.

OBJICITUR VII. Auctoritas S. Th. q. 1. parte. q. 28. à. 2. docet relationem habere esse accidentale in subiecto, & in 1. senten. dist. 32. q. 1. a. 1. dicit; relationes inesse subiectis, & facere cum illis compositionem; & q. 8. de poten. ait relationem in Creaturis esse accidentem, nec posse esse idem, quod substantia.

RESPONDETUR. Omnia hæc eo sensu accipi posse quod relatio sit accidens Metaphysicum, faciatq; cum subiectis compositionem Metaphysicam, dicitq; relationem Prædicamentalem, non posse esse idem, quod substantiam, quia hoc ipso non esset accidens Metaphysicum, cum v. g. non sit de substantia hominis esse Patrem.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur reliqua Argumenta.

OBJICIT. I. Maftrius. hic d. 8. n. 19. nisi ponatur relatio prædicamentalis esse accidens ab extremis reipsa distinctum, tolleretur prædicamentum Relationis, & omnes relationes ponentur mutue, quod est absurdum.

RESPONDETUR. An sit aliquod distinctum ab aliis prædicamentum, pensari inde non debet, quod sit in se distincta reipsa entitas, alias passio ab actione, situs, ubi, &c. deberent esse Entitates superadditæ, quod multi negant; sufficit ergo, ut sit ens reale, prout opponitur ficto, & reale, realitate illorum, quibus imbitur, extrahendo illas ipsas realitates, ad diversum prædicamentum, per formalitates, connotationesq; alias, quæ per suas series deduci possunt, adeoq; constituere diversum prædicamentum. Quod autem ex his principiis sequatur, tolli relationes mutuas, hoc ipsum probandum fuisset; Addo, in divinis dantur verè relationes reales ad intra, & per nostram sententiam ad extra, neq; tamen est necesse ponere illas relationes realiter superadditas. Ergo apparet realitatem relationum pensari non debere,

ex superadditione entitativa relationum, & quamvis rationes identificatæ Deo. in nobis sint distinctæ realiter, id tamen non est verum universaliter, ut dictum est supra, alias unitas, existentia, &c. essent distinctæ realiter in nobis, & quod horum indistinctorum classem, sequantur relationes creatæ, probant argumenta.

OBJICIT II. Idem. Dantur, in Creaturis denominationes purè relativæ, ergo dantur puræ Relationes, quæ sūt Prædicamentales.

RESPONDETUR. Dari purè relationes, sed ita, ut spectentur tunc Metaphysicè, & prout subsunt nostris conceptibus, sicq; sumptas relationes, sequentur purè denominationes relativæ; sed si spectentur relationes prout sunt à parte rei, sic non sunt purè relationes, nec dantur denominationes ab illis oriundæ sic spectatis, quæ sint purè relativæ.

OBJICIT III. Idem. Quidquid est in duabus albedinibus simul existentibus, totum est in duabus sibi succedentibus invicem, Ergo si similitudo non dicit aliquid reale supra Entitates absolutas illarum, ita similis erit albedo existens alteri futuræ, sicut alteri eodem tempore existenti.

RESPONDETUR. Quidquid est in duabus albedinibus simul existentibus totum est in duabus succedentibus, quoad rationem &c. in linea albi, sed non in ratione denominationum fundatarum, in simul existentia duorum alborum, & quia denominatio similis est fundata in existentia duorum alborum, non habebitur jam, si unum sit non nisi album. Addo sicut dantur denominationes fundatæ in singularitate albedinis, ita dantur fundatæ in coexistentia duorum, sicut ergo non datæ singulari albedine, non dantur denominationes fundatæ in singulari albedine, ita, non datæ coexistentibus albis, non dabuntur denominationes exinde oriundæ; talis autem est denominatio similis.

OBJICIT IV. Idem. Vel relatio habetur in fundamento, ad positionem termini, de novo, vel supponebatur jam in fundamento quoad totum suum esse; si primum, vel erit sola amorum extremorum coexistentia, aut denominatio inde sumpta, quæ est Nominalium opinio, vel forma aliqua de novo resultans, in fundamento, ad positionem termini, quod vult Maftrius, si verò dicatur secundum, nempe supponi fundamento identificatam, ante adventum termini, tunc præterquam quod non salvetur, esse verum accidens, sequitur etiam quod semper denominet subiectum actu relativum &c.

RESPONDETUR. Relatio habetur in fundamento ad positionem termini de novo,

vo, ita tamen, ut existente uno albo, supponeretur illa relatio, secundum id, quod dicitur pro subiecto, in recto; & secundum esse subiecti, tota quoad subiectum supponebatur. sed quia requiritur intrinsecè aliquid extrinsecum, nempe terminum, ideo, nec denominatur subiectum sine termino, nec subiectum ipsum referri potest. Quoad alia quæ tangit obiectio, ex dictis habetur, relationem Physicè non esse nisi duo Extrema, ex quibus pullulat forma de novo, non Physica, ut vult Mastrius, sed Metaphysica, quæ est formalitas relationis, quam esse Physicam, & esse accidens inidentificabile, probare debuisset.

INSTABIS. Per relationem in esse completo, vel intelligitur sola entitas absoluta fundamenti, ex qua, posito termino, nata est resultare relatio; sed inde non infertur identitas relationis cum fundamento, sed potius vera à parte rei distinctio, vel intelligitur vera forma relativa, ratione solum distincta; ergo secluso termino habetur tota relationis essentia, referturque subiectum, ante existentiam termini, eritque terminus necessarius, non tantum ad denominationem relativam sed etiam ad ipsam entitatem relationis, quia ante terminum ponitur inchoata solum.

RESPONDETUR. Non asseri à nobis identitatem relationis cum fundamento simpliciter sumpto, sed cum fundamento in circumstantia termini posito, adeoque dum habetur, etiam extrinsecum, intrinsecè requisitum; pullulat ergo tunc forma Metaphysica, quæ est relatio, sed non independenter à termino, seu ab extrinsecò, intrinsecè requisito consequenter illo excluso, non habetur tota relationis essentia, quia nec ordo ad terminum, eritque ad entitatem relationis necessarius terminus, sed necessarius tanquam aliquid extrinsecum, intrinsecè requisitum, quod si in fundamento posito in circumstantia termini pullulat relatio, quæ est forma Metaphysica, hoc ipso non erit necesse ponere Relationem distinctam realiter.

OBJECIT V. Idem. Potest relatio Prædicamentalis alicui fundamento superaddi, quod prius sine illa existerat, & etiam ab eo tolli; ergo cum possit abesse & adesse distinguetur realiter.

RESPONDETUR. Relationem nec posse addi, nec posse auferi in circumstantia termini, ratione cuius non habiti, erat defectus alicujus extrinseci intrinsecè requisiti, & distincti realiter à fundamento.

INSTABIS. I. Ergo fundamentum denominabitur relatum, per denominationem meram extrinsecam, ex positione termini extrinseci, & tamen denominatio termini relati, est nova, realis, intrinseca.

RESPONDETUR. Cum in re denominationis, dicat aliquid pro intrinsecò, intrinsecè etiam requisito, & aliquid extrinsecum, intrinsecè tamen requisitum, non debet dici simpliciter denominatio simpliciter extrinseca, est autem illa denominatio nova, & realis Metaphysicè.

INSTABIS II. Non desunt, qui putent, posse separari similitudinem à duobus albis, ut ita maneant non nisi fundamentaliter similia.

RESPONDETUR. Nullam esse rationem, cur non maneant tunc illa duo formaliter similia, ut alibi ursumus.

INSTABIS III. Licet separabilitas arguat distinctionem realem, non tamen indistinctionem, inseparabiliras; Ergo quamvis in separabilis foret relatio, posset distingui.

RESPONDETUR. ex dictis in Metaphysica, quod inseparabilitas entitativa arguat identitatem realem. Jam autem relationem esse inseparabilem Entitativè, supra probatum.

Punctum Difficultatis 4.

An Relatio sit Modus.

DICENDUM. *Relationem non esse modum, entitativè superadditum.*

PROBATUR I. Quia nulla necessitas eveniendi relationem, usque ad gradum entis Physici. Item non sunt multiplicanda entia sine necessitate. Nulla autem necessitas hujus modalitatis.

RESPONDET. Maurus qv. 54. Log. Principium hoc indigere examine. si enim sit sensus, quod non debeamus multiplicare entia sine probabili ratione, principium est verum: si sit sensus: quod non debeamus illa multiplicare sine ratione demonstrativa, est principium falsum, quia si ad alia, ita in hac quaestione, sufficiunt rationes probabiles. si sit sensus: quod DEUS & natura nihil faciunt superfluum h. e. non conducens ad finem intentum, est etiam principium verissimum: Si sensus sit: quod natura sit velut Anus avarissima, est principium falsum & injuriosum divinæ munificentiae, nonne enim nobis dedit quos oculos, cum unus sufficiat ad videndum.

CONTRA. Quia ipse respondens qui movit litem, huic principio, debuisset adferre sensum illius principii proprium; nam recursus ad rationes probabiles in presenti non est explicatio principii, quia est non nisi expressio modi verlandi circa obiectum non multiplicabile sine necessitate, non autem expres-

expressio ipsius objecti. Et cum hæc ratio sit inter potissima principia, & quasi quædam demonstrativa ratio, procedens per principia negativa, debet dari Metaphysica ejus necessitas, posset prædicti principii esse hic sensus. Quæ possunt secum identificari, pro identificatis habenda, & non multiplicanda: quod principium est Metaphysicè certum. Et quia sunt aliqua, quæ sunt distincta realiter v. g. oculus ab aure, alia quoad vim idem præstandi indistincta v. g. sensus communis non hic erit illius principii sensus, quasi seligat Deus non nisi identificabilia; alias cum sit possibilis oculus identificans sibi etiam auditivam, non deberet distingui oculus & auris. Sed hic erit sensus quando constat aliquid positum esse, si illi possit aliquid identificari, ex istis de quorum esse jam constat, hoc ipso debere supponi, esse identificatum; hocq; ostendit etiam inductio. Quia autem fundamento in circumstantia termini & rationis fundandi potest identificari relatio constatq; illam dari censenda est identificari.

PROBATUR II. Proportionaliter applicando rationes præcedenti puncto formatas.

PROBATUR III. Si hoc ipso quia poneretur Materia & Forma & dispositiones poneretur Unio, nulla esset necessitas superaddendæ Entitatis modalis, ut scitur ex principiis Modalistarum, ergo cum posito fundamento & termino rationeq; fundandi, non possit non esse relatio, hoc ipso indistinguetur modaliter; Deinde illi ipsi aliqui ad ponendam unionem, requirunt novum concursum divinum, condistinctum à concursu productivo Materiæ, Formæ, & dispositionum quem non requirunt ad productionem relationum, Ergo apparet relationem non esse Entitatem, etiam Modalem novam, deniq; modi sunt inventi ad salvandos aliquos transitus à contradictorio ad contradictorium, potest autem à contradictorio non relati, transiri ad relatum, sine modo, vel per positionem solius termini, vel per positionem novæ rationis fundandi.

OBJICITUR I. Impossibile est transire à contradictorio ad contradictorium, sine entitate saltim modali, Ergo etiam impossibile est, à non esse relati, ad esse relati saltim sine entitate modali transire.

RESPONDETUR Neg. Antecedens secundum dicta de hoc principio in Materia de Distinctionibus.

OBJICITUR II. à pari; unio est modus, aut non sine modo; Ergo & relatio.

RESPONDETUR. Disp. esse, quia nisi unio ponatur esse modus, aut non sine modo, non ostendetur sufficiens mutatio transitus, à non esse uniti, ad esse uniti, quæ posita, ne-

cesse sit inimpedibiliter, etiam divinitus illa uniri, potest autem sine ulla superaddita entitate ostendi, quare duo extrema debeant referri ad se, & quidem inimpedibiliter, etiam à DEO; hoc est, vel propter novam rationem fundandi, vel per appositionem termini.

INSTABIS. Visio non est ipsa potentia in circumstantia objecti visibilis. Ergo nec relatio, est ipsum fundamentum, in circumstantia termini.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia potest esse potentia visiva, in circumstantia objecti visibilis, & non esse visio. Ergo circumstantia objecti visibilis, non est sufficiens mutatio, pro transitu ad esse visi; impossibile autem est, ut posito fundamento in circumstantia termini, & rationis fundandi, non sit relatio, ut probatum supra.

OBJICITUR III. Magis differt relativum ab absoluto, quàm absolutum, ab absoluto, sed absolutum ab absoluto, realiter differt, Ergo & relativum ab absoluto, realiter differt, sed non differet realiter absolute, ergo saltim differet realiter modaliter.

RESPONDETUR. Falsum esse universaliter, quod absolutum ab absoluto differat realiter, nam ratio Entis, Substantiæ, Corporis, sunt rationes absolute, identificata tamen v. g. in homine. Sed quicquid sit de hoc, potest id concedi, quod relativum ab absoluto magis differat Metaphysicè, & secundum rationes definitivas, quàm absolutum ab absoluto, licet possint non magis differre Physicè; cum non repugnet identificari rationes diversis definitionibus definibiles, ut cum in homine identificatur Animalitas & Rationalitas, quæ diversas habent definitiones, licet non identificentur secum rationes, quæ eadem definitione definiuntur; ut non identificantur secum Petrus, & Paulus, licet eadem definitione definiantur.

ADDO. Relationem, non esse quidem modum, interdum tamen pro rationibus fundandi exigere modalitates, adeoq; non esse semper sine modo; imò in relatione Similitudinis, in Qualitate, vel in relatione Quantitatis, non sine realitate esse.

Argumenta Recentiora.

Maurus ponit etiam quæst. 54. hic relationem prædicamentalem distinctam modaliter, & ad propositum.

OBJICIT IV. Quando Scholastici post Arist. propugnarunt Relationes contra Occhamum, qui cum Zenone illas negabat, non est verisimile Zenonem & Occhamum aliud negasse

negasse, quam accidentia totaliter intrinseca fundamentis, & contradistincta à fundamentis, termino, & ratione fundandi, Ergo Scholastici & Arist. ponunt talia accidentia. Minor probatur: quia quis credat Zenonem, dum negavit dari relationem coexistentiæ, negasse coexistentiam consistentem in hoc, ut illa plura existerent eodem tempore, cum talis coexistentia negari nequeat ab homine sanæ mentis.

RESPONDETUR. Quod attinet ad Aristotel. illum voluisse quidem relationem esse accidens, sed Metaphysicum, adeoque indistinctum realiter, dum ait, similia sunt quorum qualitas eadem est. Mens Zenonis non liquet quæ fuerit, sed forte voluit negare, non duo coexistentia, sed habitudinem illorum ad se, in qua tamen habitudine, stat relatio. Occidimus est verum quod propugnavit relationes indistinctas realiter, idque contra sententiam Thomist. & Scotistarum communem, à quibus inferebatur illum sustulisse prædicamentum relationis, sed hoc ipsum probari deberet; dicimus enim casu quo non distinguatur relatio realiter, adhuc fore relationis prædicamentum.

INSTAT. Arist. 14. Metaph. t. 3. & alibi docet ad aliud minime omnium prædicamentorum natura quadam esse, ac posterior, tum quanto, tum quali; Ergo putavit habere illam esse debilissimum, quod verificari non posset, nisi relatio prædicamentalis distingueretur à reliquis prædicamentis.

RESPONDETUR. Hanc auctoritatem pro nobis esse; si enim debilissimum esse habet, non habet esse æque inhærens, ac accidentia, haberet autem esse æque inhærens, si foret entitas superaddita. Debilitas autem velexinde arguitur, quia quod debile est, indiget fulciri; positio autem relationis indiget hoc fulcero, nempe aliquo extrinseco tanquam termino. Rursus, quia quamvis etiam accidens Physicum indigeat aliquo tanquam subiecto, id simpliciter ejus debilitatem non arguit, quia nec arguit debilitatem in forma materiali substantiali, quæ etiam existere non potest sine subiecto; quia tamen utrumque habet esse suum proprium, ideo non potest adhuc debilissimum appellari. Jam autem esse relationis, non est esse distinctum. Rursus reflectendo mentem ad alia prædicamenta etiam illa non sunt distincta entitative, ut situs, passio, &c. cur ergo erit necesse relationem distinguere entitative. Rursus habet etiam præ illis debilius esse relatio, quia adferunt suum proprium esse alia prædicamenta; neque enim ex præsupposito aliquo esse, passio pullulat, esse idem dicendo; relatio autem pullulat ex præsupposito esse, duorum v. g. qualium, &

quidem esse idem dicendo; & in his stat debilitas Esse, quod dicit Relatio.

OBJICIT V. Ut unum objectum referatur intentionaliter ad aliud v. g. Petrus ad Paulum, non sufficient duæ cogitationes absolutæ, quibus dicam: Petrus Paulus, sed requiritur cognitio comparativa indivisibilis; per quam Petrus comparetur cum Paulo; ergo ut duo entia referantur realiter per relationem coexistentiæ, non sufficiunt duæ existentiæ absolutæ, sed requiritur una coexistentia indivisibilis, quæ sit forma, per quam Petrus coexistat Paulo, & referatur ad ipsum: ordo enim intentionalis, & ordo realis, debent inter se proportionari.

RESPONDETUR. Etiam concessa distincta entitate relationis realis, non videtur concedenda coexistentia distincta realiter, non tantum ex eo quod si existentiæ (quidquid ille in oppositum dicat) non sit distincta realiter, ita nec coexistentia; sed etiam exinde, quia si aliquid esse par, non est quid distinctum realiter in ratione præcisa paris, cur esse coexistens, sit distinctum realiter à duobus coexistentibus. Rursus jam unumquodque deberet bis existere, sua existentiæ superaddita, & illi superaddita alia superaddita coexistentia, nam non posset facere coexistere, nisi etiam faceret existere: consequenter quando duo sunt alba, ut detur similitudo, deberet superaddi coalbedo, adeoque deberet etiam illa dealbare, distinctæque dari deberent albedines specie, una albefactiva, altera autem essentialiter coalbefactiva. Sed quidquid sit de hoc, directe ad argumentum dici potest; cum per nos relatio sit accidens non nisi Metaphysicum, dabitur forma Metaphysica per quam referantur Petrus & Paulus coexistentes. Proportionabuntur autem inter se ordine intentionalis (supple formalis) cum ordine Metaphysico intentionali quidem, sed objectivo: quia sicut ordo intentionalis formalis, debet esse attractivus habitudinis Petri ad Paulum, non autem merè attractivus Petri & Pauli, ita & ordo Metaphysicus, dicit indivisibilem habitudinem: & per hoc solvitur etiam prima confirmatio, quam ibidem ponit.

INSTAT. Ut ego affirmem Petrum & Paulum simul existere, non sufficit ut dicam: Petrus existit, Paulus existit, sed debeo addere copulam & dicens: Petrus & Paulus existit. ergo requiritur & in relatione coexistentia seu simultas correspondens copulæ Et.

RESPONDETUR. Requiri objectivam respondentem simultatem, sed distinctam Metaphysice, non autem Physice; nam etiam per nos relatio Formaliter, non est duo
mera

mera absoluta, sed habitudo absoluti ad aliud de quo infra.

OBJICIT VI. Cum plura quæ possunt facere & non facere unum, faciant unum, non pluribus, sed uno faciunt unum, quod non potest esse, quin illa faciat unum: & ita unus homo fit per unam unionem, continuum fit unum per unum indivisibile: sed partes universi possent facere unum & non facere unum, ergo faciunt unum aliquo uno, quod non potest esse, quin faciat unum universum.

RESPONDETUR. Hoc argumentum probabit quod detur in primis una coexistentia Petri & Pauli, altera coexistentia Petri & Joannis, & simul tertia coexistentia Petri, & Pauli, & Joannis. Rursus dabitur coexistentia coexistentiæ unius in Paulo, alius in Petro. Item deberi dari coexistentia omnium universalis: & quidem si vel unum ens intereat mutabilis, mutabilis item ad motum singulorum, quia locum importat in se, illa relatio coexistentiæ. Directe autem ad argumentum, ut plura faciant unum sufficit additio unius Metaphysicæ superadditi, si etiam sit unum Metaphysicum, unum autem relatum, est unum Metaphysicum. Compositum quia est unum Physicum, requirit unionem Physicam. Quare autem hic nulla debeat superaddi entitas, cum superaddatur in composito, alibi dictum. De continuatione dicitur in Physicis.

OBJICITUR VII. Relatio coexistentiæ ponit in rebus pulchritudinem & perfectionem condistinctam à perfectione & pulchritudine entitatum absolutarum; sed quod ponit distinctam perfectionem & pulchritudinem, ponit distinctam entitatem, quia perfectio & pulchritudo, necessario est entitas.

RESPONDETUR. Quod relatio ponat pulchritudinem Metaphysicam, adeoque nec entitatem Physicæ distinctam, sed entitatem Metaphysicæ distinctam, hoc est formalitatem. Quod crescente perfectione absoluta non crescat relativa, alibi solvitur: Sed in super.

INSTAT. Implicat ut res evadat simpliciter pulchrior per hoc, quod nihil addatur pulchritudinis, sed solum auferatur aliquid pulchritudinis; sicut non potest aliquid evadere magis album, per solum diminutionem albedinis, quam antè non habebat; ergo ideo quia auferendo pulchritudinem absolutam, additur nova pulchritudo relativa debet aliquid addi.

RESPONDETUR. Additionem posse esse & Physicam & Metaphysicam; diminutionem pulchritudine Physica, potest addi pulchritudo Metaphysica, nempe relatio; aliudque est evadere simpliciter pulchrum, aliud eva-

dere comparative & per habitudinem ad aliud; simpliciter pulchrum non evadit majus sine additione entitatis, sed comparative pulchrum, potest evadere magis pulchrum, sine additione, si scilicet posita diminutione, magis sint similia formaliter, ut alibi dictum. Et Ratio est, quia comparativa pulchritudo stabit in non plus & in non minus quàm aliud, ad quod diveniri potest, etiam diminutione.

Punctum Difficultatis 5.

An relatio sit Formalitas.

DICENDUM EST. *Relationem non esse formalitatem, ex natura rei distinctam actu.*

PROBATUR. Omnibus illis rationibus, quibus probatum est non dari distinctionem ex natura rei actu. Objectiones petuntur ex loco citato. Sed Insuper.

OBJICITUR I. Alia est ratio intelligibilis, seu formalitas relationis, alia fundamenti; alia enim est formalitas absoluti, alia essentialiter relativi. Ergo Relatio à fundamento distinguitur formaliter ex natura rei; illa enim distinguuntur formaliter ex natura rei, quorum Rationes intelligibiles, seu formalitates sunt distinctæ.

RESPONDEO. Alia est formalitas relationis spectatæ prout est à parte rei, & alia fundamenti positi in circumstantia termini, & rationis fundandi. Nego antecedens. alia est formalitas relationis Metaphysicæ spectatæ, & prout subest nostris conceptibus. Concedo Antecedens. Nego Conseq.

OBJICITUR II. Quæ se duæ formalitates à parte rei non transcendunt, formaliter distinguuntur à parte rei formaliter, sed formalitas relationis & fundamenti, non se à parte rei transcendunt. Ergo.

RESPONDETUR. Negando Minorem.

OBJICITUR III. Petrus potest esse à parte rei formaliter Petrus, & non formaliter Pater. Ergo formaliter Pater, formaliter Petrus, distinguuntur formaliter ex natura rei.

RESPONDETUR. Petrus posse esse formaliter Petrum, & non formaliter Patrem, si non habeat circumstantiam Filii, & rationis fundandi, secus si habeat; Unde in priori casu, non erit Petrus formaliter Pater, secus in posteriori.

OBJICITUR IV. Absolutum, & relativum differunt nemine cogitante. sed, fundamentum & relatio, habent se sicut absolutum & relativum, Ergo.

RESPONDETUR. Nego quòd fundamentum in circumstantia termini & rationis fundandi

dandi positum; comparatè ad relationem, habeant se sicut absolutum, & relativum. Major etiam est falsa, quia potest aliquid diverso respectu esse absolutum, diverso relativum.

OBJICITUR V. Illud quod causatur Physicè, ab eo quod causat, debet distingui Physicè, & realiter; quod verò causatur Metaphysicè, debet distingui formaliter ex Natura rei; Sed relatio causatur à fundamento in circumstantia termini, & rationis fundandi posito, causatur inquam Metaphysicè, Ergo & distinguitur formaliter ex naturæ rei actu.

RESPONDETUR. Quòd cum causari Metaphysicè, sit causari ex modo nostro concipiendi, hoc ipso non erit necesse, ut causa talis, & causatum tale, distinguantur nemine cogitante.

DIFFICULTAS III.

Proponitur Quid sit Relatio?

PRÆMITTO I. *Præter sententias allatas, restat re duas alias I. quam innovavit Hurr. Arr. Ov. qui relationem dicunt esse, duo absoluta v. g. Paternitatem esse Patrem, & Filium. similitudinem item, esse duo alba. II. Suar. & aliorum, qui relationem per connotata explicant, hoc est per fundamentum in circumstantia termini positum, ita ut Paternitas sit ipsa Entitas Patris, in circumstantia Filii posita; & Filius in hac sententia, non est pars constitutiva relationis, quæ est Paternitas, sed solum quid extrinsecum, quantumvis ut additur in connotatis, intrinsecè requisitum. Hæ duæ sententiæ ut concordari possint.*

PRÆMITTO II. *Unam eandemq. rem dupliciter spectari posse, primò Physicè, & prout est à parte rei; II. Metaphysicè, & prout subest nostris conceptibus. ita v. g. Homo, si spectetur Physicè, non aliud est, nisi corpus ita dispositum, & anima rationalis, & illorum unio, si autem spectetur Metaphysicè, erit animal rationale.*

PRÆMITTO III. *Quòd videatur etiam Aristot. dupliciter spectasse Relationem. I. Physicè, ut loc. cit. §. Metaph. tex. 20, ubi dicit, Similia esse, quorum Qualitas est una. II. Eandem relationem spectasse videretur Metaphysicè: dum relativa definivit: Relativa sunt, quorum hoc ipsum esse, ad aliud se habere. ad quæ attendendo.*

Punctum Difficultatis I.

Tenenda Sententia.

DICENDUM EST. *Si relatio Physicè spectetur, nihil aliud est in re, quam ipsa duo absoluta, aut potius duo Extrema, ut ita explicetur relatio universaliter etiam per Ordinem ad divina, intercedit enim relatio inter personas divinas, quæ non sunt quid absolutum sed relativum. Usurpabimus tamen frequentius quòd Relatio Physicè spectata sit duo absoluta, quam duo extrema, quia prior illa Phrasis, in Scholis invaluit. Seu potius nihil aliud est, Relatio quam fundamentum, supple cum ratione fundandi acceptum, & terminus. Relatio autem Metaphysicè spectata, seu secundum quòd formari ejusdem conceptus debet, est ipsum fundamentum, connotans terminum: vel alia phrasi: Relatio Metaphysicè spectata, non est Compositum ex fundamento & Terminò, tanquam partibus, sed terminum dicit, tanquam quid extrinsecum, intrinsecè requisitum.*

Prima Pars Conclusionis.

PROBATUR I. *Qualitas in hoc, & Qualitas in hoc, sunt duo absoluta; sed ex Arist. similitudo in re, est Qualitas in hoc, & Qualitas in hoc; similia enim sunt, Quorum Qualitas est eadem. Ergo similitudo in re, est duo absoluta.*

PROBATUR II. *Relatio nihil est reale supra fundamentum, & terminum, ut probatum supra, ergo Physicè spectata, nihil est in re nisi fundamentum & terminus. Consequenter probatur. Quòd nihil est reale præter fundamentum & terminum; illud nihil est in re, nisi fundamentum & terminus, sed relatio Physicè spectata nihil est reale præter fundamentum & terminum. Ergo.*

PROBATUR III. *Per oppositos relatio est fundamentum prout connotat terminum, seu fundamentum in recto, terminus in obliquo. Item est fundamentum in circumstantia termini. Infero. Ergo relatio Physicè spectata, non est aliud nisi duo absoluta, quia hoc prout connotat terminum, quid in re est, præter fundamentum & terminum? Rursus quid in re est hoc in recto, illud in obliquo, nisi ipsum fundamentum, & terminus? rectum enim & obliquum non dantur, nemine cogitante, sed illorum objecta; objecta autem illorum, quid aliud in re, nisi fundamentum & terminus, ipsum fundamentum & terminum non nisi objectivè spectando, fundamentum enim formale, & terminus formalis, sunt denominationes nostræ, in re autem sunt Entitas, quæ genuit v. g. & Entitas*

Entitas genita. Item fundamentum in circumstantia termini positum, quid aliud in re, & Physicè est præter fundamentum, & terminum hocq; quod est esse terminum & circumstantiam, quod aliud in re est, præter ipsum terminum, præcipue cum terminus ille sit talis circumstantia, ut sine illo, nec concipi, nec definiri possit relatio.

Secunda Pars Conclusionis.

PROBATUR I. Omnibus illis rationibus quibus actum est pro Connotatis in Met. de Distinctionibus, & in particulari, quod relatio Transcendentalis, non componatur Termino, tanquam parte.

CONFIRMATUR. Ex dictis in Materia de Sacram. in communis, ubi de Constitutivo Intrinseco ut sic, ubi de Institutione, Intentione & in Materia de Pœnitē. An peccata sint pars? Ex quibus colligis terminum non esse partem Relationis.

PROBATUR II. Tum quia si fundamentum & Terminus essent formaliter relatio, essent formaliter id, cuius esse totum, est ad aliud se habere, sed fundamentum & termini, non est esse totum se ad aliud habere; Probatur Minor. Quia ille terminus, vel se habet ad aliud, vel non se habet ad aliud; si se habet ad aliud, Ergo non est terminus, quia terminus est, ad quod se habet aliquid: si non se habet, ergo non est pars ejus, quod se habet ad aliud, cum neget se habere ad aliud, adeoq; negat quod sit relatio, cum ejus esse totum, sit, ad aliud se habere. Tum quia non identificatur terminus ipse fundamento, etiam partialiter, utpote distinctus, realiter à fundamento. Ergo nec identificabitur, etiam partialiter relationi; non enim magis distant inter se, fundamentum & terminus, quam id, cuius esse est ad aliud se habere, & id cuius esse, non est ad aliud se habere, sed ad quod se habere, debet totum. Tum quia illud est intrinsecè relatio, quod facit concretum istud relatum, tanquam forma; sed concretum hoc quod est relatum, est solum fundamentum in circumstantia termini positum, Ergo relatio intrinsecè est solum fundamentum in circumstantia Termini. Tum quia urgeri potest argumentum superius præc. diff. II. positum: Si relatio componeretur intrinsecè, tanquam parte termino, etiam Paternitas componeretur intrinsecè, tanquam parte Filio; sed hoc non potest dici, quia sequeretur Filium & Patrem non esse distinctos inter se realiter, quia quando aliqua non plus, nec aliud dicunt, sunt idem inter se, jam autem nihil tunc diceret Paternitas plus, aut aliud, si componeretur Filiatione. Tum quia non definivit Arist. relativa esse, quorum esse, est cum alio esse, nec definivit formaliter sumpta relativa, quod sint aliud & aliud, quod debuisset dicere, si relatio formaliter essent duo absoluta, consequenter ponere formaliter relationem, quod sit formaliter duo absoluta, est ponere definitum, longè aliud, à definitione objectiva.

RESPONDET Quidam. quod terminus nullo modo referatur ad terminum, est tamen inadæquatè ordo, & constituit inadæquatè ordinem fundamenti ad terminum. Additq; quod relationis prædicamentalis esse, sit ad aliud à fundamento, sed non ad aliud ab ipsa relatione; esse enim relationis non debet esse adæquatè distinctum à termino, sed terminus debet esse adæquatè distinctus à fundamento.

CONTRA. Tum quia fundamentum debet esse ad aliud; Ergo & ordo illius debet esse ad aliud, & si fundamentum quod refertur non componitur termino, nec ordo componetur. Tum quia non fundamentum definitur, cum dicitur relatio est cujus esse, est ad aliud se habere, sed definitur relatio seu ordo illius. Ergo & ordini terminus est ad aliud. Tum quia redit Argumentum factum aliàs. Ordo de quo hic, est cujus esse est, ad aliud se habere: Solum fundamentum est cujus esse est, ad aliud se habere: Ergo solum fundamentum, est ille ordo, si fundamentum refertur ad aliud à se, & ordo refertur. Vel si mavis, dic, Relatio est, cujus esse est ad aliud se habere: Ordo de quo hic, est relatio: Ergo ordinis hujus esse, est ad aliud se habere: si ad aliud; Ergo non componetur ordo, illo alio: quia compositivum nunquam est aliud illi, quod componit; licet sit aliud, ab eo, cum quo componit.

PROBATUR III. Si relatio formaliter esset duo absoluta, tunc prædicamentum unum, & quidem definitione distinctum, constitueretur per prædicamentum aliud, definitione similiter distinctum; nam alia est definitio absoluti prædicamenti, alia definitio relativi, sed non potest, unum prædicamentum constitui formaliter per aliud prædicamentum, quia non potest album formaliter constitui per nigrum; quod ipsum in hoc resolvitur; quia hoc ipso non essent diversa prædicamenta, siquidem unum prædicamentum formaliter, esset aliud prædicamentum formaliter.

Adfero hic aliqua excerpta ex Isquerdi Tomo I. disp. 9. q. 5. prop. 19. ipsum enim auctorem legere non licuit.

Obicit Ille. Impossibile est, Essentiam deficere, quin vel ipsa tota, vel pars illius deficiat, aut enim Essentia est simplex, aut composita; si simplex impossibile est eam deficere, quin tota deficiat; si composita aliqua saltem pars illius deficere debet, ut deficiat ipsa, alioquin habentibus esse omnibus & singulis illius partibus, ipsa non haberet esse, quod est impossibile. Atqui deficiente termino Relationis & cæteris omnibus manentibus deficit Relatio, ut fert Connotatarum sententia, Ergo terminus vel est Essentia ipsa Relationis, vel pars illius.

RESPONDETUR. Concedo, Impossibile esse Essentiam deficere, quin vel ipsa tota, vel pars illius deficiat, sed nego defectum hunc Essen-

† Nn

tia

tiæ semper oriri debere ex defectu ejus, quod pars sit, cum possit oriri ex defectu alicujus Extrinseci, sed intrinsecè, seu necessariò requisiti. Concedo omnem Essentiam vel esse simplicem vel compositam, sed una retinendo rationem Essentiæ, aut absolutæ, aut respectivæ, & quidem si sit Essentia simplex, sed Relativa, impossibile est eam deficere, quin tota deficiat, sed defectu oriundo, ex eo quod desinat illud extrinsecum, sed intrinsecè & necessariò requisitum, ponendo autem, quod relatio sit compositum quoddam sumptum pro aggregato, ex eo quod dicit intrinsecè, & tanquam intrinsecum, & ex eo, quod dicit tanquam extrinsecum, licet intrinsecè seu necessariò requisitum, eo casu ut dicatur deficere relatio, non erit necesse deficere partem aliquam intrinsecam, sed sufficit desinere aliquid extrinsecum intrinsecè tamen requisitum; jam enim tunc non manebit aggregatum illud, quod constatur ex aliquo intrinsecè requisito, & ex illo extrinsecò, cum supponatur illud extrinsecum perire, consequenter dum deficient termino Relationis deficit Essentia Relationis, non erit necesse ponere, quod terminus sit pars Relationis, sed quod sit in toto illo aggregato Extrinsecum, sed necessariò requisitum, quod si Extrinsecum, hoc ipso non Pars, nihil enim componitur per sibi extrinsecum. Quare autem terminus sit Extrinsecum, ostendunt rationes, adlatæ. Ethæc Responsio ostendit quomodo desinat Relatio sumpta Metaphysicè, seu sumpta pro formalitate pullulante in fundamento proximo circumstantionato per terminum proportionatum. Quod si loquamur de Relatione Physicè spectata, indubiè deficiente termino deficit aliud Extremum Relationem ingrediens, cum ipsa Relatio Physicè, sit illa duo extrema. Licet illud ipsum extremum ingrediens Relationem Physicè spectatam, non sit pars, de quo alibi.

Obijcit idem. Si Terminus non esset, vel Essentia ipsa Relationis, vel pars illius, sed aliquid adæquatè distinctum, & nihilominus solo termino deficiente deficeret Relatio, fieret ut deficiente solo termino, non deficeret solus terminus, quod est contradictio; deficeret solus terminus ut supponitur, dicitur enim solus deficere; non deficeret solus, quia deficeret Essentia Relationis adæquatè ab illo distincta. Ergo.

RESPONDETUR. Retorquendo Argumentum deficiente solo Terminò, qui sit pars compositiva Relationis, & deficeret solus terminus, non enim supponitur altera compars deficere; & non deficeret solus; quia etiam tunc desineret Relatio. Quod si dicas, hoc sensu affirmati, quod deficiat solus Terminus, quia non tantum deficiente alia comparte, perit Relatio, ita etiam & nos dicimus, deficiente solo termino deficere Relationem, quia scilicet non tantum ut ob defectum solius fundamenti, illa desinat.

COLLIGE. Hoc totum quod est Relatio, dicitur unum & intrinsecè, & tanquam intrinsecum & hoc est fundamentum seu subiectum Relationis; deinde hoc totum quod est Relatio dicit aliquid Extrinsecum, seu ly ad aliud, hocq; ipso dicit illud non tanquam partem; casu ergo quod pereat terminus, perit vel pars termini compositiva, si sit terminus quid compositum, vel tota simpliciter Entitas termini; consequenter mutatis illius intrinsecis, mutatur & terminus; sed non est necesse vel perire partem, vel totum quod est ipsum fundamentum, quia Essentia termini, non est Essentia fundamenti. Ubi ut vides, admitti à nobis inexcusatum hoc principium. Impossibile esse rem manere, non manente ejus Essentiâ cum hoc tamen stat, ut mutatione in alterutro posita, non maneat tamen Relatio, quia hæc, est totum quoddam, non tantum dicens à se intrinsecè requisita, sed etiam dicens aliqua Extrinsecâ, seu ly Ad Aliud, tale tamen Ad aliud, quod definitionem Relationis ingreditur, adeoq; sit intrinsecè, seu necessariò requisitum.

PUNCTUM DIFFICULTATIS II.

Componitur nē creata Paternitas, creata Filiatio:

Asumptum est supra in argumento, quod si Relatio formaliter est duo absoluta, hoc ipso paternitatem & Filiationem non distinguendam realiter.

RESPONDET Aliquis huic argumento. In Creatis Paternitatem & Filiationem non distinguere realiter, sed solum differre, ex modo concipiendi & significandi, licet Paternitas Increata à Filiatione increata distinguatur realiter, quia illic interveniunt relationes transcendentales, vel certè est illic relatio prædicamentalis, sed inseparabilis, adeoq; cum ratione identificabilis, suo fundamento. Et licet, quæ opponuntur relativè, distinguantur realiter, sed negatur Paternitatem & Filiationem opponi relativè, solum enim sunt id, quo Pater & Filius opponuntur relativè. Paternitas quidem divina opponitur relativè Filiationi, quia est realiter ipse Pater, qui opponitur ut Quod Filio; & sicut malè quis argueret, ex eo opponi relativè actionem, & passionem in Creatis, quia in divinis productio activa & passiva, opponuntur relativè, ita & in præsentia. Pater ergo, ut est formaliter Pater, non distinguitur realiter à Filio, Pater tamen materialiter, quatenus est Homo, vel quatenus est causa generans, distinguitur realiter à Filio. Et licet abstractè sumpta Paternitas non distinguatur realiter à Filiatione, concretum tamen, Pater & Filius, distinguuntur realiter; ad eum modum, quo si una albedo foret in tribus parietibus, essent tria alba; quanquā etiam Paternitas & Filiatio, non sunt abstractum à Patre & Filio divisim sumptis, neque enim Paternitas, est abstractum à solo Patre, sed Paternitas est abstractum à Patre & Filio, conjunctim sumptis.

Contra

CONTRA I. Tum quia propter hoc ipsum non est ponendus terminus, pro parte intrinseca relationis, ne inauditum hoc concedatur, nempe, Paternitas & Filiatio est idem, & si non ex modo significandi, est paternitas, est enim realis Paternitas, ita nec ex modo significandi debent distinguui. Tum quia labefactabitur, fundamentum distinctionis realis, inter Paternitatem, & Filiationem divinam, quia hanc rimamur homines, ex distinctione Paternitatis creatæ à sua Filiatione, quæ jam in creatis, non erit distincta per te realiter. Tum quia posita relatione prædicamentali in divinis, eaq; inseparabili est ratio identificandi illam fundamento, ergo etiam, cum relatio Creatæ, sit inseparabilis à fundamento, in circumstantia termini posito, erit ratio illam identificandi, si posito fundamento, præcipue, cum denominationes connotativæ, pendant ab aliquibus extrinsecis.

CONTRA II. Tum quia si Pater & Filius opponuntur relativè, distinguunturq; realiter, etiam Paternitas, & Filiatio distinguuntur realiter. Item ipsum ut quod relativum distinguitur realiter ut Quod, Ergo & relativum ut Quo, distinguetur realiter Ut Quo. Quod ipsum in hoc resolvitur, quia illa distinctio realis, non oritur ex Ut Quo, & Ut Quod, sed ex oppositione relativæ, Ergo si opponuntur relativè ut Quo, Paternitas, & Filiatio, Ut Quo, distinguetur realiter. Quod autem Paternitas opponatur Ut Quo relativè, Paritas probat: quia Pater opponitur ut Quod relativè, Ergo & Paternitas opponitur ut Quo relativè. Et certè opponi ut Quo relativè, est esse rationem abstractam, formalem, ipsius ut Quod, oppositi relativè, hæc autem ratio abstracta & formaliter v.g. Patris, est Paternitas. Videtur hic favere principium: Propter quod unumquodq; tale, & ipsum magis, propter autem Paternitatem, ut propter rationem formalem, pater distinguitur realiter à Filio, & si oppositio relativæ inter Patrem, & Filium ideo est; quia Pater seipsum inadæquatè non generat, certè & Paternitas non est ratio Ut Quo generationis sui inadæquata. Tum quia Paternitas divina opponitur relativè Filiationi, quia est realiter ipse Pater, sed etiam in Creatis, Paternitas realiter est ipse Pater, neq; enim entitativè distinguitur Relatio Paternitatis creatæ à Patre. Ergo etiam creatæ Paternitas opponitur relativè Filiationi. Tum quia quod posita distinctione reali, inter productionem Activam & Passivam in divinis, non rectè arguatur, distinctio inter actionem & passionem creatam, hoc exinde est, quia non datur Actio, quæ non sit realiter & Physicè, Passio in Creatis. Datur autè realiter Paternitas, quæ non est realiter Filiatio. Rursus quia productio activa, & passiva in divinis, sumendo illas ut sumi debent pro Originibus, sunt constitutivæ personarum, actio autem & passio in Creatis, non sunt constitutivæ personarum, ideo ab activa & passiva pro-

ductione in divinis, non rectè arguetur ad actionem & passionem in Creatis; jam autem æquè datur in Divinis ac in Creatis, Paternitas, & Filiatio; ergo bene inferetur, si hæc in divinis sunt distincta realiter, erunt etiam distincta in Creatis. Tunc ergo in divinis ad Creatæ non tenet argumentum, quando vel involvitur Mysterium Trinitatis, vel infinitudo, vel quando non constat, prædicatum illud haberi in Creatis.

CONTRA III. Tum quia quod dicitur Patrem, ut Pater est formaliter, non esse adæquatè distinctum à Filio, non convincit, nam in primis concessum supra, non quidem Paternitatem, Patrem tamen esse oppositum relativè Filio; sed quidquid sit de concessio, sequetur ex responsione, nullam dandam in Creatis, oppositionem relativam Patris; non oppositio Patris quæ Pater est formaliter, ut concedunt; non etiam Patris materialiter sumpti. Ratio. quia Pater materialiter sumptus est Pater, quæ Homo; sumptus autem, quæ Homo, dicit relationem disparitatis, sed non relationem Paternitatis, nec potest aliud quicquam ostendi ratione cujus salvetur oppositio Relativa Patris. Addo si est distinctio adæquata inter generantem, quæ generantem, & genitum in divinis, etiam est distinctio adæquata inter Patrem, seu genitorem, quæ Patrem, seu quæ genitorem, cum duo hæc verbis differant. Ratio est, quia in Deo principium generans, quæ generans, ideo adæquatè realiter distinguitur, quia genitum nec inadæquatè est generans, nihil enim etiam inadæquatè generat seipsum, sed etiam Pater nec inadæquatè est Filius; Ergo par utriusq; ratio. Tum quia. quod posita unica albedine dicantur tria alba, hoc exinde est, quia illius triarii abstractum formale, non est albedo sed ratio subiecti; hinc poterunt esse tria alba seu tria subiecta, licet sint una non nisi albedo. Jam, autem ratio formalis abstracta Patris, est Paternitas: hinc si Pater opponitur relativè Filio, etiam paternitas opponitur relativè Filiationi. Tum quia si paternitas non est abstractum à solo patre, licet circumstantionato entitate Filii, Ergo pater constitutus paternitate, est Filius inadæquatè, quia ipsa paternitas constituens Patrem includit inadæquatè Filiationem. Ad hæc autem concedenda, nullus articulus fidei premit, imò potius est negandum ut melius salvetur distinctio paternitatis divinæ.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

OBJICITUR I. Contra primam partem Conclusionis. Similitudo physicè spectata, est duo absoluta; Ergo & Metaphysicè spectata erit duo absoluta.

RESPONDETUR. Multum probat argumentum, quia probaret etiam Metaphysicè spectatum Hominem, non esse nisi Corpus & Animam,

nam; quod autem aliter spectari possit relatio, & non tantum Physicè, ostendit Arist. auctoritas, ostendit & alia definitio de facto exhibita. Deniq; id deponit fundamentum, quod habetur in ipso subjecto & termino, ad sic formandum Relationis, conceptum; nam v.g. Pater generat Filium, à se distinctum, qui se ipsum nullo modo generat, daturq; fundamentum concipiendi, quod Paternitatis esse, sit, ad aliud se habere.

INSTABIS I. Mastr. hic d. 8. n. 21. Similitudo non dicit præcisè conceptus duarum albedinum, sed aliquid ampliùs, scilicet habitudinem illarum, quæ explicatur, per Sicut, unde etiam similitudo dicitur de unoquoq; extremorum se-junctim, duæ autem albedines simul existentes non ita prædicari possunt; non enim dici potest quod hæc albedo, sint duæ albedines, simul existentes, nec simile, idem quod duo alba, simul existentia.

RESPONDETUR. Similitudo (non quidem conceptus duarum albedinum, quia conceptus spectant ad Metaphysicam relationis considerationem) requirit duas albedines, requiritq; habitudinem, quæ Physicè non sit aliud, quàm illa duo, ipsumq; illud Sicut, est in re illa duo; similitudo dicitur de utroq; extremo, sed non ita, ut Physicè similitudo sit unum extremum, unde ita dicitur similitudo, de uno extremo, ut importetur aliud extremum, importatioq; extremi, salvat, ut in re involvantur duo; non dicitur autem de una albedine, duæ albedines, quia una albedo, non est alia albedo, nec albedo est prædicatum importativum, aliùs albedinis. Negatur autem quod simile Physicè spectatum non sit duo alba simul existentia.

INSTABIS II. Per hanc copulativam Petrus est albus, & Paulus est albus, explicatur coexistentia duorum alborum, non tamen similitudo, sed insuper requiritur quod Petrus sit albus sicut Paulus.

RESPONDETUR. Requiritur comparisonem, ita tamen, ut Petrum esse album, sicut Paulum, Physicè non sit aliud, nisi Petrus & Paulus, uterq; albus.

INSTABIS III. Ex hac copulativa, Petrus est albus, & Paulus est albus, absq; petitione principii, deducitur consequens: Ergo sunt similes; non ergo formaliter similitudo, est illa coexistentia, alborum.

RESPONDETUR. Similitudo est formalitas pullulans ex duobus albis, recta ergo erit ad illam consequentia, ita tamen ut similitudo illa Physicè non sit aliud, quàm copulatum duorum alborum.

INSTABIS IV. Albedo Pauli, & Albedo Petri coexistentes, secundum suos conceptus absolutos, non efficiunt plusquàm binarium albedinum; sicut enim una albedo facit unum album, sic duæ albedines faciunt duo alba, quæ denominatio, non est relativa.

RESPONDETUR. Negando quod duæ albedines faciant tantum duo alba, sed primò quidem faciunt duo alba, consecutivè tamen faciunt, duo similia, similia enim sunt, quorum Qualitas eadem: binario itaq; illi, tanquam absoluto infundatur relativum similitudinis, cum albedo primò facit unum album, consecutivè & fundativè, facit, potentiâ simile, altera autem albedine posita, actu simile.

INSTABIS V. In hac sententia non potest explicari, quare hoc album & illud album extrema dicantur, nisi detur aliquod medium inter ea, cujus extrema dicantur, cur enim hoc extremum dicatur fundamentum, & illud terminus?

RESPONDETUR. Hoc medium potest dici ipsa pullulans formalitas relationis; erit autem adhuc denominatio relativa, denominatio realis, sed realitate extremorum, vel realitate prout realitas supponit pro non ficto, neq; enim formalitas illa est quid fictum, licet sit Metaphysicum, vel quod idem est in præsentia Intentionale, nam etiam Intentiones ad Metaphysicū spectant, quia ad eā spectant rationes abstractissimæ. Potest etiam hoc medium assignari; ratio fundandi. Denique hæc extrema appellantur imitativè, non autem in omnibus id servando, sed in hoc, quod sicut ante extremum inchoativum nihil est prius, illiq; debet unice tribui inchoatio; ita referri ut Quod unice tribuitur fundamento, & sicut ultra extremum terminativum nihil est, ita & ultra extremum, ad quod est relatio: sicut in fundamento aliquid fundatur, ita formalitas relationis fundatur in uno extremo; & sicut ultra terminum res non progreditur, ita nec relatio ultra suum terminum.

OBJICITUR. II. Quod hanc sententiam nemo doceat.

RESPONDETUR. Docere illam Arist. cumque sit media inter duas sententias, habet pro utraq; parte auctores.

OBJICITUR. III. Contra Secundam Partem Conclusionis. Multis ab Arr. & Ov. Sed ad hæc solutio videnda in Materia de Connotatis.

OBJICITUR IV. Contra eandem Partem Mastr. n. 22. quia vi hujus sententiæ sequitur, quod relatio non erit una res relativa, sed duæ absolute, in recto una, alia in obliquo, imò cum non magis esse In, quàm esse Ad, sit de conceptu relationis, malè ponitur terminus esse connotatum, & fundamentum solum, principale significatum.

RESPONDETUR. Relationem Physicè spectatam, non esse unam rem relativam, sed duas, licet Metaphysicè spectata sit una res, rem accipiendo pro eo, quod non est fictum; quod autem debeat esse relatio, res una Physicè, probari debuisse: Ut salvetur, quod magis spectat ad relationem Esse ad, sufficit dicere, quod terminus ille, licet in obliquo ponatur, habeat se nihilominus per modum distinctivi.

INSTABIS I. Etiam si dicamus hoc album esse simile

simile illi, adeoque quòd unum importetur in recto aliud in obliquo, tamen per hoc nihil aliud significatur, nisi quia hoc album est, & illud est album.

RESPONDETUR. Hoc solum significatur Physicè spectata similitudine, secus Metaphysicè illa spectatà.

INSTABIS II. Ergo Arist. non debuit definire relativa, quæ hoc ipso quod sunt, ad aliud sunt; potius enim debuit definire: Quorum esse, est cum alio esse.

RESPONDETUR. Priori modo relationem definire Metaphysicè spectatam, posteriori autem modo, recurrendo ad absolutum, definitur relatio Physicè, ut dictum supra.

INSTABIS III. Cum non minus sit de conceptu relationis esse Ad, quam esse In, malè docetur, relationem importare entitatem fundamenti, & connotare terminum.

RESPONDETUR. Hoc ipsum probandum esse.

INSTABIS IV. Aut ista connotatio est idem prorsus cum entitate fundamenti, sicq; etiam destructo termino, stabit denominatio; aut est quid distinctum ab ea, & hoc idem dici poterit de Relatione.

RESPONDETUR supra, quòd relatio Physicè, non sit idem cum entitate fundamenti, sine circumstantia accepta, nec connotatio.

INSTABIS V. Quia si effectus connotativus pendet à termino, id est dicendum, & de relatione, & addit quòd forma relativa, etiam secundum se sumpta, pendet à termino. Ergo non potest conservari sine suo termino.

RESPONDETUR. Concedendo id totum in nostris Principiis.

INSTABIS VI. Quidam. Terminus non se habet in relatione Prædicamentali ut conditio extrinseca necessariò requisita, nam conditio, est ad aliquid ponendum conditio, sed terminus, v.g. Filius, non est conditio ad ponendum suum fundamentum, nempe Patrem, quia Pater est ante Filium, non est etiam conditio ad ponendam relationem Paternitatis, quia illa per se nihil aliud est, quàm solus Pater, ad quem ponendum non sufficit conditio; nec demum Filius ad ponendum seipsum est conditio; Et ratio à priori est; quia dum est causa formalis unita subiecto capaci, nulla datur amplius conditio extrinseca. Unde quicquid requiritur ad tribuendum effectum formalem in genere Causæ formalis, sive veniat in recto, sive in obliquo, sive sit extrinsecum subiecto, sive intrinsecum, nunquam est conditio, sed forma partialis denominans: unde etiam in hoc concreto: Cognitum, licet cognitio sit extrinseca objecto, & licet veniat in obliquo, est pars intrinseca.

RESPONDETUR. Possèt quidem Terminus relationis condistingui à conditione, habereq; proprium nomen quòd sit extrinsecum intrinsecè requisitum, sed non relegando terminum, à

ratione conditionis, dici potest quòd terminus sit conditio ad ponendam relationem Paternitatis, quæ nihil aliud est, nisi Pater, sed non quomodoq; spectatus, sed in circumstantia termini, & rationis fundandi positus; sufficitq; illa conditio, si supponatur Entitas Patris, ratioq; fundandi. Illa ratio à priori habet sui reversionem in relatione Transcendentali, cujus terminus non est pars, & tamen ratio relationis inclusa quoad sua intrinseca, in ipso fundamento, requirit essentialiter terminum, ut sit relatio. Directè autem dicitur; Majorem veram esse de forma absoluta, non autem de respectiva, quæ potest aliquid extrinsecum, quia ad aliud, intrinsecè tamen exigere, scilicet tanquam ingrediens suam definitionem. Quod attinet ad cognitum, illud non est totum quoddam rigorosum, sed aggregatum, cuius potest dici pars, abusive cognitio, sola enim respondentia passiva ad cognitionem, est pars Metaphysica cognitii. Sed sumendo pro aggregato totum quòd spectat ad relationem, sicut illud aggregatum, non est totum rigorosum, ita nec terminus est pars rigorosa, sed erit aliquid aggregati illius, nempe extrinsecum intrinsecè requisitum. Loquendo autem de cognitione, quæ est verè totum quoddam in se, illius pars non est objectum, & tamen nisi ponatur illius objectum, cognitio non erit cognitio.

INSTABIS VII. Cognitio est extrinseca objecto cognito, & tamen est pars cognitii, Ergo quamvis ponatur terminus esse quid extrinsecum, poterit esse pars.

RESPONDETUR. Sicut si sumatur generatio pro toto suo aggregato, includit etiam dispositiones, quæ possunt quidem, sed non nisi abusive, dici partes, ita & in præsentia. Sed quidquid sit de hoc: Directè dici potest, quòd cognitum dupliciter sumi possit, materialiter, & specificativè, sic non est pars illius cognitio, sed pars illius, sunt prædicata partialia objecti, in eodem reperibilia, & ab illa cognitione attachata. Secundò, cognitum sumi potest, formaliter, & reduplicativè, sic sumpto, non est quid extrinsecum cognitio, nulla enim forma est extrinseca, suo formato, sicut nec Accidens, sibi accidens est, sed est sibi essentialis; risibilitas sibi non est proprium, sed essentialis; ita etià cognitio reduplicativè spectato, non est quid extrinsecum cognito, consequenter poterit esse ejus pars. Jam autem relationi Terminus, semper est quid extrinsecum, quia toti illius esse, est ad aliud, relatio enim est, cujus totum esse, est ad aliud se habere. Et hoc dictum esto, secundum communiores imaginationes, secundum quas, cognitio dicitur esse pars cognitii, accipiendo cognitum, ut dixi pro quodam conflatu, quo sensu totius conflati ex Causa & effectu, pars erit Causa, rigorosè autem dici deberet, quòd cognitio sit non nisi actus, & cognitum sit non nisi objectum, nec habent inter se habitudinē partiū. Porro id quod

† Nn 3

est

est pars cogniti, est respondentia passiva objecti, ad cognitionem actuaalem, quæ respondentia passiva, est pars Metaphysica cogniti; Salvabitur autem ratio denominationis extrinsecæ, quia illa passiva respondentia, indiget actu extrinsecæ, actus autem appellantur Formæ, ipsaque respondentia passiva, est perfectio quædam extrinsecæ, ipsismet prædicatis objecti; possunt enim omnia intrinsecæ salvari v. g. animalis rationalis, sine hoc quod cognoscatur.

Punctum Difficultatis 4.

Solvuntur argumenta Recentiorum.

Solvendæ restant aliquæ objectiones, petitæ Sex definitione Partis. Hic tamen dicenda, præsupponunt ea, quæ tractata sunt sub initium de Sacramentis in Communi. Attingentur nihilominus & hic aliqua.

OBJECIT I. Quidam Constitutivum intrinsecum alicujus denominationis, est id, quo solo ablato, & manentibus per possibile vel impossibile aliis omnibus requisitis ad esse rei, eo ipso formaliter & immediate tollitur denominatio: & quo posito cum aliis ejusdem quoad hoc generis, sublatis verò etiam reliquis per possibile vel impossibile, eo ipso formaliter & immediate ponitur denominatio. v. g. Corpus, anima rationalis, & unio, sunt intrinsecæ constitutiva hominis, quia istis solis præcisè positis, tamen si per impossibile nihil aliud daretur, etiam voluntas Dei de existentia hominis, eo ipso formaliter & immediate poneretur homo. Sublata autem v. g. anima sola, aliis manentibus, etiam voluntate creatoris, eo ipso formaliter & immediate auferretur seu intelligeretur auferri homo. Econtra autem voluntas creatoris de existentia hominis, est extrinsecum connotatum necessario requisitum, quia posita tali voluntate, arguitivè solum & mediata ponitur homo, eademque ablata arguitivè auferitur.

RESPONDETUR. Inquirendo imprimis quid significet istud ly formaliter & immediate: recursusque ad illam instantiam de compositione hominis in præsentem non tenet: quia prius est necesse describere universalem, postea per inductionem eandem probare. Et ita prius est dicere quod homo sit animal rationale, & posterius, quod homo sit Petrus, Paulus, Concedo quod ablata sola anima auferatur totum, quod est homo, quia istæ sunt manifestæ partes, sed querere restabit, in istis quæ non sunt manifestæ partes quodnam sit taxativum, quæ Regula, investigandi istius Ly formaliter Ly immediate. Unde quæro universaliter, cur Aliud importatū in relatione transcendentali, non sit tale, ut illo ablato, non formaliter & immediate auferatur Relatum transcendentaliter, & in relato Prædicamentaliter ablato Aliud, cur formaliter & im-

mediate auferatur. In Particulari cur hoc concretum, quod est creatura dependens à Deo, item cognitio cognoscens objectum, auferatur ablatione Dei, ablatione item objecti, materialiter & mediata. Jam autem Paternitas creata, ablata Entitate filii cur formaliter & immediate auferatur. Est & alia via satisfaciendi eidem Principio, concedendo illud interim, & tantum inquirendo, cur solo ablato extrinsecæ termino, secundum esse suum physicum & reale, non possit postea subsequi definitio constitutivi intrinseci relationis, ita ut definitio relationis non referatur, in definitiam termini tanquam partis intrinsecæ, sed potius in definitiam constitutivi intrinseci relationis subsequentem nemine cogitante, ad definitiam termini extrinseci. Et tamen per nos desinente termino, definitio fundandi, definitioque fundamentum esse in circumstantia termini idque nemine cogitante quod esse illius in tali circumstantia, est constitutivum intrinsecum relationis. Denique cum per nos physicè relatio sit fundamentum seu intrinsecum, Ratio fundandi, Extrinsecum seu terminus, inimaginabile est, ablato illo solo extrinsecæ, illo Solo Aliud, manere adhuc constatum ex illis tribus, & tamen si Extrinsecum, si Aliud est pars Rigorosa non erit.

RESPONDEBIS I. Ex eo colligi relationem transcendentalem non componi termino tanquam parte, quia ablato termino est necesse auferri aliam entitatem, nempe ipsum Relatum.

CONTRA. Quia quod ablato termino Relationis transcendentalis auferatur Entitas relati transcendentalis, hoc exinde est; quia relatio transcendentalis, est Relatio essentialis, quæ quia auferitur, non poterit manere essentia, sine suo essentiali. Cæterum si per impossibile Relatio transcendentalis non esset essentialis, omnino illa ablata non esset necesse auferri ipsum relatum transcendentalis, seu Fundamentum Relationis. Deinde per nos, etiam ablato termino relationis transcendentalis prædicamentalis, auferitur & quidem nemine cogitante Ratio constitutivi intrinseci Relationis: quia auferitur positio fundamenti in circumstantia termini, quæ positio fundamenti in circumstantia termini, est constitutivum intrinsecum Relationis.

RESPONDEBIS II. Ex eo, in Relatione transcendentali terminum non esse partem intrinsecam, quia si per impossibile ablato termino hoc est v. g. objecto maneret cognitio, adhuc nihil desideraretur de constitutivis intrinsecis cognitionis.

CONTRA. Eodem Jure dicam, si maneret per impossibile Paternitas, & non maneret filius, nihil desiderandum, quod constitueret intrinsecè ipsammet Paternitatem. Deinde quæcunque Regula traderetur ostendens quid sit suppositio impossibilis tollens se ipsam, ea ostendat passim in istis exemplis quæ afferuntur ab oppositis formari

marī suppositionem impossibilem, tollentem se ipsam: & sicut est suppositio impossibilis tollens se ipsam dicere, si per impossibile maneret AB sine B, nihil desideraretur de constitutivis intrinsecis AB. Ita est suppositio compossibilis tollens se ipsam dicere, si per impossibile maneret cognitio Dei ablato per impossibile Deo, nihil desideraretur de constitutivis intrinsecis cognitionis Dei. Nam quantumvis per nos etiam, illud Ly Dei, non sit pars intrinseca cognitionis, est tamen tale, ut ablato illo Ly Dei, sit suppositio impossibilis adhuc ponere quod maneat illud complexum Cognitio Dei, manente Ly Dei, sine Ly Dei.

RESPONDEBIS. III. Creaturam v. g. pendere a Deo non nisi mediante actione, hinc ablato Deo, non nisi mediātē auferretur creatura.

CONTRA. In primis non ita est certum, quod creatura pendeat a Deo mediante actione: Nam in physicis negatum est, quod creatio sit modus, aut non sine modo. Deinde saltem ipsa actio non penderet a Deo media alia actione, & tamen concretum hoc ex actione & Deo auferretur immediātē ablato Deo, cum tamen Deus, non sit pars huius concreti.

ADDO. Etiam in Principiis oppositorum non posse dici, quod hoc concretum *Creatura dependens a Deo* dicat Deum tanquam Partem Item hoc concretum *Cognitio noscens obiectum*, non dicit pro parte obiectum: quia praedicta concreta, sunt formalissime relatio transcendentalis, nulla autem Relatio transcendentalis, componitur termino tanquam parte.

COLLIGES. His omnib⁹ pensatis adhuc desiderari, quid sit istud auferri formaliter & immediātē.

OBJECIT. II. Omne totum qualecunque sit identificatur adaequatē realiter, cum solis praecise omnibus suis intrinsecis constitutivis simul sumptis: implicatque poni intrinseca constitutiva, ablatis per possibile vel impossibile aliis, quin eo ipso formaliter & immediātē ponatur totum. Ergo quae ita se habent, ut illis solis positis formaliter & immediātē ponatur totū, quidquid sit de aliis, ea necesse est esse omnia, & sola intrinseca constitutiva.

RESPONDETUR. Antecedens esse Verum: indubie enim quod est intrinsecē constitutivum, illud est pars, impossibileque esse poni intrinseca omnia constitutiva, & non poni totum, cum indistinguishatur totum a suis intrinsecis simul sumptis. Unde etiam hoc principium per nos salvatur: nam ablato termino auferuntur constitutiva intrinseca termini, ablato item constitutivo relationis, quod est fundamentum in circumstantia Rationis fundandi & termini positum, auferretur relatio, sed manet tantum fundamentum, certe tamen non sine constitutivis fundamenti. Concesso ergo antecedenti, negatur consequentia: quia licet definitivē pars possit dici intrinsecum constitutivum, non tamen potest dici pars,

quod ea posita cum reliquis formaliter & immediātē ponatur totum, nisi explicetur istud Ly formaliter & immediātē. Hinc non tenebitur consequentia ab antecedente, quod continet definitionem partis, ab consequens, quod non continet definitionem partis. Negatur enim ulterius, quod formaliter & immediātē non ponatur v. g. cognitio Dei, si cum reliquis omnibus ponatur Deus, v. g. si ponatur Deus, ut terminans expressionem sui vitalem, ponaturque ipsa expressio, & tamen Deus non est pars cognitionis.

INSTAT. I. Etiam Ens connotativum, non distinguitur realiter ab omnibus & solis suis intrinsecis constitutivis simul sumptis, & hoc assumptum diutius promoveret.

RESPONDETUR. Concedendo totum, etenim immeritō imponitur nobis quasi ablato termino, dicamus manere constitutiva intrinseca relationis, & non manere relationem, cum per nos ablato termino, & intrinseca relationis constitutiva, (supposita desinentia termini) auferantur, & ex sublati constitutivis relationis, auferatur relatio. Quod constitutivum per nos est ipsummet fundamentum in circumstantia rationis fundandi & termini positum, quod tale poni, fundamenti, nemine cogitante tunc definit: adeoque definit relatio, ob ablationem termini tanquam alicujus extrinseci necessario requisiti, ob ablationem autem illius positionis fundamenti in circumstantia termini & rationis fundandi, ob inquam istam ablationem, definit relatio, tanquam propter defectum constitutivi intrinseci.

INSTAT. II. Ablato solo extrinseco connotato totius, ea quae remanent constitutiva intrinseca totius, collectivē sumpta manent in ratione adaequatē identificati cum toto, neque enim aliquid in ratione adaequatē vel inadaequatē identificati cum aliquo, constituitur per aliquid extrinsecum. Ergo ablato solo extrinseco, ea quae manent omnia constitutiva intrinseca, manent in esse partium.

RESPONDETUR. Immeritō imaginari argumentem, quod censeamus ablato termino, manere tamen constitutiva intrinseca relationis, vel partes compositivas relationis, non manente relatione: quod nusquam docetur: cum per nos constitutivum intrinsecum relationis, sit positio fundamenti in circumstantia termini & rationis fundandi, quae positio tunc non habetur.

INSTAT. III. Deficiente solo extrinseco connotato totius, illa constitutiva totius quae remanent, vel in esse partium constituuntur per illud quod deficit, tanquam per aliquid quod sit intrinsecum in tali denominatione, & sic hoc ipsum quod deficit, erit intrinsecum; vel constituuntur in esse partium per illud quod deficit, tanquam per aliquid extrinsecum, & jam quæro, quomodo tunc remanentia constitutiva totius non maneant in esse partium.

RESPONDETUR. Negando quod per nos deficiente extrinseco connotato, maneat constitutiva relationis, non enim manet posito fundamenti in circumstantia rationis fundandi & termini; Solumque deficit connotatum hoc sensu, quia sola illa Physica realiter superaddita entitas perit, sed non solus, quasi nemine cogitante non deficiat tunc positio fundamenti in circumstantia Rationis fundandi & termini, quæ positio ex eo tunc perit, quia est *Ad extrinsecum*, quod extrinsecum jam tunc deficit.

INSTAT IV. Omne extrinsecum requisitum ad esse alicujus totius, (quale solet esse causa efficiens, finis, conditio, terminus & similia ut talia sunt) requiritur utique ad esse totius non ratione sui præcisè, sed ratione alterius, à se adæquatè distincti, quatenus videlicet seu producit aliquid seu determinat ad producendum aut ad existendum aliquid, quod est extra entitatem ipsius requisiti. Ergo hoc remanente, ratione cujus requisitum extrinsecum requiritur, etiam si ipsum requisitum extrinsecum per possibile vel impossibile non maneat, non propterea tollitur formaliter & immediatè totum. E contra verò constitutiva intrinseca requiruntur ad esse totius, non ratione alterius ab ipsis distincti sed ratione sui. Ergo remanentibus solis entitatibus ipsorum omnibus, quicquid sit de reliquo, eo ipso immediatè necesse est remanere totum.

RESPONDETUR. Imprimis immerito supponere argumentem ablato termino requisito ad relationem, manere adhuc constitutiva intrinseca ejus ad quod terminus requiritur, non ergo manere id, ratione cujus requisitum extrinsecum requiritur. Deinde ultima illatio continet terminum qui non fuit in antecedentibus: nam nihil fuit ante positum de remanentia entitatum: quam per nos falsum est manere sublato termino relationem quoad entitatem, nec manet per nos quoad entitatem positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi & termini, quæ positio est constitutivum entitatis relationis. Denique physicè spectata per nos relatio, est fundamentum, est ratio fundandi, est extrinsecum seu aliud hoc est terminus: quod aliud à toto illo complexo non est distinctum realiter adæquatè, sed ratione sui requiritur ad illud complexum, & hoc æque contingit in relatione prædicamentali ac transcendentali, licet in utraque, terminus quia est extrinsecum, quia aliud, hoc ipso pars non sit.

INSTAT V. Proponendo Argumentum in Camestres manente solo adæquato intrinseco constitutivo Paternitatis, manet à parte rei paternitas: sed manente sola entitate Patris, non manet à parte rei Paternitas. Ergo sola entitas Patris non est adæquatum constitutivum intrinsecum paternitatis, Major est evidens quia potest nihil à parte rei manere, sine se ipso dicere quod tunc non maneat paternitas terminativè, & secundum id quod dicit in obliquo, est petere

principium; de hoc enim est quæstio, an relatio paternitatis dicat intrinsecè id quod dicit terminativè, & in obliquo, sic enim iteratò urgetur in Camestres. Per te, entitas filii est conditio extrinseca requisita ad hoc ut existat tota relatio paternitatis. Sed per se etiam entitas filii, non est conditio extrinseca requisita ad hoc ut existat sola entitas Patris. Ergo sola entitas Patris, non est tota relatio paternitatis. Major & minor est adversariorum, Consequentia est in Camestres.

RESPONDETUR. Concedendo totum. Sola enim Entitas Patris non est adæquatum intrinsecum Paternitatis, sed sola illa entitas exclusiva quidem est ne terminus sit pars ejusdem; deponit tamen ut in circumstantia rationis fundandi sumatur, vel si placet distingue ex dictis minorem. Manente sola entitate Patris in circumstantia rationis fundandi & termini non manere à parte rei paternitatem, licet manentesola entitate Patris extra circumstantias non maneat à parte rei paternitas, consequenter sola entitas Patris extra circumstantias, non est adæquatum constitutivum Paternitatis secus intra has circumstantias. Nego ulterius peti principium, si quis diceret non manere tunc paternitatem terminativè potius enim ita dicendo staret in principio, probandumque fuisset objicienti, quod istud terminativè, transeat in conditionem extrinseci. Hac tamen distinctione non utor, quia alterum illius membrum subintelligitur quod tunc maneat paternitas quoad entitatem, quod alias est à nobis negatum.

Idem argumentum retorqueri sic potest de Relatione transcendentali Manente solo adæquato intrinseco constitutivo relationis creaturæ ad Deum manet à parte rei relatio, sed manente sola entitate creaturæ v.g. Impossibili Deo non manet à parte rei creatura. Ergo sola entitas creaturæ, non est adæquatum constitutivum intrinsecum relationis. Quod attinet ad secundum argumentum, consequentiam non habet contra nos quia per nos sola entitas Patris utriusque posita, non est tota relatio Paternitatis sed sola entitas Patris, posita in circumstantia rationis fundandi & termini, est tota relatio Paternitatis. Porro de constitutivis intrinsecis discurrendum est proportionatè ad ipsam constitutivam: hinc si constitutum sit absolutum, & in ordine physico, constitutiva etiam illius debent esse absoluta & in ordine physico: adeoque ex accessu vel recessu entium absolutorum pendencia. Quando autem constitutum est connotativum, respectivum, &c. idque connotatione & respiciencia non superaddita realiter, etiam constitutiva intrinseca non debent esse superadditiva realiter. Quia autem omnis relatio, est constitutum respectivum, & in ordine non superadditi realiter, etiam constitutiva illius non debent esse superaddita realiter, si non superaddita realiter, tunc bene poterit esse relatio constituta, tanquam per suam consti-

Punctum Difficultatis 5.

Continuatur Solutio.

constitutivum intrinsecum, per ipsam positionem fundamenti in circumstantia rationis fundandi & termini, quæ positio talis fundamenti, non est positio alicujus superadditi realiter, sed ipsius fundamenti *talis se habentia, vel Tale Ad Tale circumstantionatum*: Ita tamen ut ipsa illa circumstantia, non sint id quod refertur, sed ratione cujus fundamentum refertur. Deinde secundum hoc Argumentum, cum sit in Camestres, debuit pro prædicato in minori ponere non illud *Ly Sola entitas Patris*, quia istud *Ly Sola entitas Patris* non erat pro prædicato positum in Majori; hinc si formetur minor ponendo prædicatum, secundum quod fuit positum in Majori, prodibit talis propositio: Sed per te etiam entitas filii, non est conditio extrinseca requisita ad hoc ut existat tota relatio Paternitatis, quæ propositio non est ut ait obijciens nostra, sed potius negatur à nobis. Rursus in Camestres Prædicatum Majoris, est etiam Prædicatum Minoris, si prædicatum minoris, non debet ingredi conclusionem, medius enim terminus qui in secunda figura bis prædicatur, non debet (sicut & in aliis syllogismis) ingredi conclusionem: & tamen ingreditur *Ly enim sola entitas Patris* positum in minori, positum etiam est in Conclusionem ut legens advertet. Si autem in Forma ponatur hoc argumentum, fiet illi prædicta distinctione satis, vel continebit Conclusionem quæ non erit contrarios.

Quod autem attinet ad hoc, cur in relatione transcendentali, terminus non sit pars, quamvis sit pars in relatione prædicamentali hujus, certe non videtur ab illo dari legitima disparitas. Quod enim dicit in relatione transcendentali requiri terminum extrinsecum, ad existentiam solius fundamenti de hoc queritur, cur in relatione prædicamentali non requiratur etiam terminus extrinsecum ad existentiam solius fundamenti. Deinde quod dicit si per impossibile daretur fundamentum relationis transcendentalis sine suo termino, puta entitas hominis sine Deo, adhuc solvaretur formaliter tota relatio Abalietatis in sola entitate hominis, utpote limitata quod inquam dicit non convincit. Imprimis quia videtur hic formari suppositio impossibilis, tollens se ipsam: supponere enim, quod entitas hominis sit sine Deo, est supponere quod sit sine Ab alio, illud enim *Ab illud Alius* est Deus; Si est sine Ab alio, quomodo sine suppositione impossibili tollente se ipsam, dicit Abalietatem. Nec ex eo illa creatura erit ab alio formaliter, qui erit limitata, alia enim est formalitas limitati, & relatio, alia formalitas & relatio Abalietatis: hinc si per impossibile vel possibile daretur infinitum creatum in aliquo genere, esset illimitatum in illo genere, & tamen in illo genere Ab alio. Deinde dici potest, si per impossibile esset positio Fundamenti in circumstantia rationis fundandi sine termino, esset tunc relatio.

Obijcit III. Si prædicta definitio non teneat partes, si terminus non ingrederetur relationem tanquam pars &c. sequeretur in aliqua linea entis, idem à parte rei manere sine se ipso, nempe manere omnia & sola constitutiva intrinseca totius, identificata adæquatè toti, nec tamen manere ipsum totum; quod evidenter implicat. Et hæc est implicantia quæ toties requiritur cur ablato intrinseco auferatur totum, non autem ablato extrinseco.

Respondetur. Negando sequelam, probatio sequelæ supponit aliquid quod à nobis non docetur: nempe ablato termino, manere omnia & sola constitutiva intrinseca relationis. Nec videtur cui usui serviat dare implicantiam cur ablato intrinseco auferatur totum, non auferatur ablato extrinseco: cum in hac thesi, utraq; pars conveniat, differt autem in hoc quod si aliquo ablato immediatè aliquid auferatur, jam hoc ipso definitivè argui quod auferatur pars. Differimus item in hoc, cur ex ablato extrinseco, non posset sequi ablatio constitutivorum relationis, adeoque & relatio.

Instat I. Doctrina nostra involvit combinationem terminorum repugnantium, nam illa positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi, est ens Logicum, quod ens Logicum, sicut suum esse ita & distinguere habet solum per rationem: ac proinde nullum accidens Logicum est separabile à parte rei à suo subjecto: alias eo ipso haberet propriam essentiam & existentiam, essetque accedens physicum, quomodo ergo per nos ablato termino non manebunt constitutiva intrinseca relationis? & quomodo positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi, nemine cogitante tunc perit.

Respondetur. Duplicia sunt entia Logica, quedam quorum & esse & distinguere, pender à ratione, & qualia admittit obijciens: alia autem sunt entia Logica, quorum quidem est esse nemine cogitante, distinguere tamen non est nemine cogitante: & ita rationalitas respectivè accepta, risibilitas item, sunt accidentia, danturque nemine cogitante, & tamen per eos qui non tenent distinctionem ex natura rei, non sunt distincta nemine cogitante. Dantur idem gradus metaphysici superiores & inferiores, indubiè enim nemine cogitante pluribus convenit vivere quam sentire, & tamen gradus superiores & inferiores non distinguuntur nemine cogitante. Ita etiam datur positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi, idque nemine cogitante, quæ tamen non sit distincta nemine cogitante ab entitate fundamenti & entitate rationis fundandi.

De

De ablatione autem entium discurrando, ablatio etiam illorum est duplex: quædam enim auferantur nemine cogitante, ita, ut nemine cogitante definat physica aliqua entitas, & sic auferatur v.g. anima bovis dum separatur ab ejus corpore. Alia autem auferuntur nemine cogitante, hoc est non fictè, hoc est non me cogitante, licet non auferantur nemine cogitante, quasi ablatione alicujus entitatis physice. Et ita v.g. si per impossibile maneret homo non manente Deo, si item per impossibile nemine cogitante non diceret relationem ad Deum, nihilominus ablatio illius relationis, non esset ablatio alicujus entis physici distincti. In sententia item terminos quantitatis explicante per ipsam negationem ulterioris extensionis, posita continuatione partium nemine cogitante periret terminus, & tamen ille non esset quid physicum superadditum. Rursus quando perit unio perit etiam nemine cogitante v.g. in materia denominatio compartis, & quidem nemine cogitante: licet hæc denominatio Compartis non sit quid superadditum & distinctum physice. Denominatio item coexistentis Paulo Petri prout condistincta à conductione Paulo Petri si moriatur Paulus perit nemine cogitante, & tamen illa coexistentia non est quid physice & entitative aut distinctum aut superadditum Paulo & Petro. Ita & in præsentia perit nemine cogitante ablato termino positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi: licet hæc positio, non sit quid physice superadditum, distinctum à fundamento & ratione fundandi. Et certè per ponatur argumentum modalisticum, sic probans distinguere modaliter relationem. Quod nemine cogitante perit, nemine cogitante advenit, illud distinguitur saltem modaliter: sed relatio v.g. paternitatis, voca illam si placet denominationem, perit nemine cogitante & advenit. Ergo paternitas est distincta modaliter hoc argumentum quocunque modo placuerit solvere Objicienti, ostendetur quod aliud sit perire & advenire entium physicorum, & aliud sit perire & advenire entium Logicorum, quæ sunt nemine cogitante hoc sensu quod non sint ficta, sed non sunt nemine cogitante, quasi trahant secum aliquam entitatem physicam, superadditam & distinctam nemine cogitante. Neque in solutione argumenti prædicti modalistici, sufficere recurrere, quod tunc pereat terminus: urgebunt enim Modalistæ, quod præter terminum, fundamentum, & rationem fundandi, detur relatio, quæ perit & advenit nemine cogitante. Erit ergo illa modus.

Et hoc est quod supra diximus quod constitutiva debeant esse proportionata suis constitutis. Hinc si constituta sint physica, etiam constitutiva erunt physica & superaddita. Si autem constituta sint Logica, etiam constitutiva erunt Logica, erunt tamen nemine cogitante, hoc est non ficta, licet non sint nemine cogitante, quasi

physicam super additam entitatem importent.

INSTAT. II. Istud accidens reale Logicum, vel est realiter adequatè identificatum cum sola entitate Patris extra circumstantiam filii vel non: Si primum; Ergo manente Sola entitate Patris, & constitutiva relationis & relatio manebit. Si autem hoc accidens reale Logicum, non est adequatè realiter identificatum cum Sola entitate Patris, existente extra circumstantiam filii. Ergo hoc accidens reale Logicum, non solum identificatur entitati Patris existenti extra circumstantiam filii, sed etiam identificatur alteri, quod certe non erit aliud, nisi ipsa circumstantia filii uti volumus. Nisi fortè dicatur, hoc accidens, nullo modo ne quidem inadæquatè identificari realiter cum entitate Patris, existente extra circumstantiam filii, hoc tamen si dicatur jam istud accidens reale Logicum, erit omnino accidens physicum, habens propriam essentiam & existentiam.

RESPONDETUR. Positionem fundamenti in circumstantia non tantum termini debere esse, sed etiam in circumstantia rationis fundandi, & quidem per prius: cujus tamen non meminit arguens. Sed quicquid sit de hoc. In principiis nostris relatio adequatè identificatur cum sola entitate Patris, existente intra circumstantiam rationis fundandi & termini: sed nego hoc ipso, debere illam identificari illi circumstantiæ: si enim circumstantia est, si aliud est, jam prædicato indeterminationis gaudere non potest. Hinc huic argumento negatur consequentia, quæ ipsissima probari debuit, nempe quod implicet ut aliqua denominatio, sit ipsum illud denominatum, in tali circumstantia positum; in quatenus probanda consequentia, vertitur totius difficultatis cardo. Deinde si discurratur de relatione physice spectata, dico illam esse conflatum ex fundamento, ratione fundandi, & ex aliquo extrinseco seu termino, ipsoque *Ad aliud*: quod si est extrinsecum, si aliud, pars rigorosa non est. Sed debet ne dici quod denominatio relati, seu relatio inadæquatè identificetur fundamento extra circumstantiam rationis fundandi, & termini posito: ad quod antequam respondeatur, quæri potest, an in denominatione coexistentiæ, quam habet Petrus Paulo, ablato Paulo, dicendus sit inadæquatè illi coexistere Petrus. Item sublata unione, remanens materia, amittit denominationem compartis: an tamen debeat dici tunc materia inadæquate comparari: & si has locutiones probavit respondens, poterit dici inadæquatè etiam, identificari relationem soli præcise entitati fundamenti: si autem improbari priores locutiones Objiciens; ex quo fundamento illas improbari, ex eodem fundamento etiam nos dicemus, nec inadæquatè identificari fundamento extra circumstantias posito relatione. Posito tamen quod aliquis diceret nequidem inadæquate identificari relationem fundamento

extra

extra circumstantias posito, non sequetur quod relatio sit jam futura accidens physicum, habent propriam essentiam & existentiam neque id probat obiciens: sed tunc relatio evaderet accidens physicum, si ita non identificaretur fundamento etiam inadæquate ut superadderet novam entitatem physicam, secus autem si non identificaretur eo sensu quod nemine cogitante adveniret hoc est non fide, dum fundamentum ponitur in circumstantia termini.

OBJECIT IV. Explicabile esse, quomodo ad ablationem connitatur extrinseco auferatur mediare totum, non quasi debeat mediare tertia entitas, inter connotatum & inter totum, quæ auferri debeat, sed quia præter connotatum, debet aliquid auferri adæquate distinctum ab ipso, ut auferatur totum: puta ut auferatur ratio creaturæ, debet auferri v.g. homo, distinctus a Deo adæquate verò præter partem v.g. præter animam, nihil ab ea adæquate distinctum auferri debet, ut auferatur totum, nempe homo. Unde etiam Ly *Id ratione cuius ponitur immediate totum* non potest esse genus supremum, in sua categoria, commune parti & connotato.

RESPONDETUR. Videtur hæc circumscriptio ipsius Ly *formaliter & immediate* potius ostendere quod in relatione transcendentali terminus sit pars: idque ex eo: quia esse intrinsecum, est commune & toti & parti, hinc quod accedit magis ad intrinsecum, illi competit magis esse vel partem vel totum: quid autem est magis intrinsecum, quam illud, quod si auferatur, hoc ipso debeat tota omnino entitas deperire: & tamen hoc contingit in relatione transcendentali: cuius ablato termino, tota entitas relati perit, magisque revera illud est extrinsecum, quo ablato, non est necesse totum illud quod dicebat relatio perire, ablato autem termino relationis prædicamentalis, remanet aliquid quod dicebat relatio nempe subiectum relationis. Deinde quod ablato termino relationis transcendentalis, necesse sit auferri totum, hoc non ex eo proficiscitur, quia terminus est quid extrinsecum: potius enim quia extrinsecum est, deberet sequi quod non auferatur totum, sed id ex eo evenit quia illa relatio est essentialis, hinc si pereunte termino pereat relatio, peribit aliquid essentialis, nihil autem sine suo essentiali esse potest. Unde si supponeretur relatio paternitatis esse essentialis, ablato filio, necesse etiam esset auferri entitatem Patris. Consequenter non ex eo præcisè anima est pars, quia illa sola ablata jam hoc ipso perit totum. Rursus cum relatio sit ens Logicum vel potius metaphysicum, etiam constitutiva illius, cum sint Logica seu metaphysica, ostendi potest quomodo ablato termino in principiis obicientis, debeat admitti, auferri præterea aliquid, ut tum demum dicatur auferri relatio: ablatio enim termino auferatur constitutivum relationis, nempe positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi,

quæ debet intelligi tum auferri, tumque primum definit esse relatio: ita ut si positio fundamenti in circumstantia rationis fundandi esset entitas physica superaddita, non posset intelligi ablato termino auferri relatio, nisi supponeretur in super ablata illa entitas superaddita quæ est positio fundamenti in circumstantia termini. Unde ulterius colligi potest, quod possit fieri talis categoria: aliud erit tolli proprium esse physico, & tale tolli competit, dum ablato v.g. Deo perit entitas creaturæ: & aliud tolli competens enti metaphysico, ut scilicet debeat intervenire ablato termino ablatio constitutivi metaphysici v.g. positionis fundamenti in circumstantia rationis fundandi: qua categoria formata, sicut terminus relationis transcendentalis non est pars relationis, ita nec terminus relationis prædicamentalis pars erit.

INSTAT I. Fieri nequit ut propter variationem solius extrinseci aliquid nunc adæquate realiter identificetur alicui, nunc verò non identificetur realiter adæquate eidem: cum identitas rei, sit ipsum esse rei, præscindendo ab omnibus extrinsecis.

RESPONDETUR. Non tantum propter variationem solius extrinseci, non potest evenire ut aliquid nunc adæquate identificetur nunc non identificetur. Sed id evenire non potest etiam propter variationem alicujus intrinseci. Certè enim anima est quid intrinsecum, composito illa tamen ablata, impossibile est ut quod erat identificatum materiæ, evadat postea non identificatum. Hinc extrinsecitas vel intrinsecitas non potest ex eo colligi, quod nunc identificetur realiter nunc non identificetur. Directè verò ad argumentum dici potest: propter variationem quamcunque non posse evenire, ut aliquid adæquate realiter identificetur, hoc est accedendo physice identificetur, & recedendo, physice non identificetur: concedo quæ id esse impossibile: sed nego impossibile id esse, ut propter variationem solius extrinseci, non pereat vel non adveniat denominatio, quæ in re sit ipsum illud, in tali circumstantia positum, implicareque æque talem identificationem, deberet ostendi.

INSTAT II. Si non manent omnia intrinseca totius ex defectu intrinseci, ergo præter illud extrinsecum, auferatur etiam aliquid intrinsecum: hoc autem est contra suppositionem, quia nos non negamus ablato aliquo intrinseco auferri totum, sed solum contendimus sic non auferri, ablato solo extrinseco.

RESPONDETUR. Ablato termino relationis prædicamentalis auferri per nos etiam constitutiva intrinseca relationis, unde ante etiam dictum, immeritò nobis imponi, quod ponamus manere constitutiva intrinseca relationis, non manente relatione. Restabit tamen totus difficultatis cardo, an ablato extrinseco, debeat hoc ipso in relatione prædicamentali intelligi subsecuta

cata indispensabiliter ablato etiam constituti-
vorum relationis, quod affirmamus nos, negant
oppositi ex eo inferentes, jam illud extrinsecum
debere esse partem.

INSTAT III. Immerito à nobis supponi quod
sit suppositio impossibilis tollens se ipsam si po-
natur per impossibile v.g. manere cognitionem
objecti per impossibile ablato objecto: certè e-
nim in hac suppositione nō affirmatur & negatur
idem sub eodem conceptu, supponitur enim
manere representatio objecti, & non manere
objectum realiter distinctum à representatione.

RESPONDETUR. Nego quod in hac suppo-
sitione non affirmetur & negetur idem sub eo-
dem conceptu; affirmatur enim Ly objecti in
termino Representatio objecti, & negatur Ly
objecti, cum supponatur illius impossibilitas.
Quod ipsum Ly objecti, quod supponitur im-
possibile, comparatè acceptum ad se inclusum in
Ly Representatio objecti, majorem dicit identi-
tatem, quàm rationale cum homine adæquatè
sumptus, dicat etiam animalitatem, quæ magis
distinguitur à rationali, quàm objectum à se ipso.
Concedo quidem quod objectum & ejus repræ-
sentatio differant etiam realiter, sed nego quod
Ly Objecti inclusum in representatione Objecti,
& Ly Objecti, quod supponitur esse impossibile,
nego inquam distingui hæc realiter cum nec ra-
tione distinguantur magisque identificentur se-
cum quàm definitio & definitum, sed se habent
potius sicut homo ad hominem non ad animal
rationale: quia homo à se homine minus distin-
guitur, quàm ab animali rationali, cum nec per
rationem distinguantur homo & homo. Idem
dic in præsentia.

INSTAT. IV. Imperceptibile videtur ut ali-
quid hodie retonendo suum totum esse (si qui-
dem nihil supponitur amisisse nisi aliquid ex-
trinsecum) non retineat identitatem cum quo
illam heri habuit, id est, non retineat identita-
tem secum.

RESPONDETUR. Immerito supponi quod
ablato termino nihil supponatur aliud amitti,
amittitur enim constitutum intrinsecum rela-
tionis, quod jam repetito dictum: concedo quod
impossibile esse ut aliquid non retineat identi-
tatem cum eo cum quo illam habuit, sed identi-
tatem secundum quod supponitur illam ha-
buisset, adeoque identitatem proportionatam:
& quia identificabatur relatio fundamento in
circumstantia rationis fundandi & termini po-
siti; si fundamentum ita se non habeat, nec re-
latio illi identificabitur: cum identificatio se-
cundum quod competit relationi, adeoque iden-
tificatio proportionata, sit identificatio in cir-
cumstantiis suis posito: ita ut sit impossibile, esse
fundamentum ita circumstantionatum, & non
esse identificatam illi relationem, quæ quia non
identificatur fundamento simpliciter sumpto,
hinc illo manente simpliciter sumpto, non ma-

net relatio: tuncque identificatum maneret non
identificatum, si posito fundamento in suis cir-
cumstantiis non maneret relatio. Sic esse com-
partem identificatur realiter materiæ, & tamen
ablata forma jam non est compars materiæ co-
existentia item Petri cum Paulo identificatur
Petri & tamen ablato Paulo ut dictum supra non
manet coexistentia Petri.

INSTAT V. Esse partem actu seu compartem,
non est idem realiter adæquatè cum materiæ:
quia esse partem actu præter entitatem materiæ,
dicit intrinsecè unionem modalem, ac proinde
materiæ per se ipsam est pars actu, non adæquatè
sed inadæquatè. Exemplum etiam coexistenti-
æ non urget: hæc enim coexistentia, cum sit
relatio prædicamentalis, non identificatur adæ-
quatè meæ soli coexistentiæ, sed etiam partiali-
ter identificatur existentia Petri, à quo proin-
de partialiter desumitur.

RESPONDETUR. Condistinguenda hæc esse
duo; habere rationem uniti, & habere rationem
compartis: hinc quantumvis ratio uniti non ha-
beat independentem ab unionem, poterit ratio
compartis haberi & non ab unionem: imò & de-
bebit, quia si constitutiva uniti habentur depen-
dentem ab unionem, constitutiva partis non
debent esse eadem, cum diversarum formalita-
tum, debeant esse diversa constitutiva. Et certè
independentem ab unionem, competit prædica-
tum v.g. materiæ, quod sit constitutum intrin-
secum compositi, imò hoc prædicatum præsup-
ponitur ab unionem substantiali, nam nisi esset ma-
teria constitutum intrinsecum, non posset uni-
ri in composito unionem substantiali: quia autem
compars nihil aliud est, nisi præter illud consti-
tutum intrinsecum, esse etiam hoc constitui-
vum intrinsecum, cumque illud præter, sit extrin-
secum, per suam entitatem, in circumstantia
illius extrinseci, habebit rationem partis sibi
identificatam: licet hoc prædicatum illi non
competat nisi in circumstantia illius extrinseci.
Et ne vis fiat in unionem illa, certè binarii homi-
num, est per arguentem compars unus homo, i-
dentificaturque hoc illi, & tamen ablato extrin-
seci, hoc est alio homine, non est jam compars:
neque tamen identificatur ratio partis iden-
tificationem, quæ sit per accessum alicujus entitatis,
sed identificationem, quod sit denominatio, quæ
in re est ipsum illud, in tali circumstantia po-
situm. Illud quod dicitur de coexistentia non
tenet: quia quantumvis detur arguenti, quod
coexistentia secundum quod relatio est, consti-
tuatur alia existentia tanquam parte, certè ta-
men hujus existentia alia existentia non est pars
& tamen coexistentia nihil aliud est, nisi hæc exi-
stentia, & hæc existentia, consequenter coexi-
stentia identificatur, hoc est, denominatio, quæ
est ipsum illud existens, in circumstantia alterius
existentis.

Objicit

OBJECIT V. Viharum responsionum sequi, quod possit dari identificatio accidentalis, et tamen quid est magis essentiale rei, quam esse id, quod est; cum in hac propositione identica, subiectum à prædicato ne quidem ratione nostra distingvatur.

RESPONDETUR. Non posse esse identitatem accidentalem hoc sensu, quasi aliquid accessu suæ entitatis identificetur, recessu non identificetur: id enim implicat; sed potest esse identificatio accidentalis; hoc sensu, quod possit dari denominatio, quæ sit illud ipsum in tali circumstantia: & quia illa denominatio identificatur huic in tali circumstantia posito, si poneretur non identificata tunc, cum ponitur illud in tali circumstantia, verè identificatio illa esset accidentalis: quod quia in principis nostris non evenit, hinc nec ponimus hoc sensu identificationem accidentalem.

NOTO. Contra obijcientem bonam esse hanc instantiam. Si per impossibile auferretur Deus, & per impossibile maneret homo, immediate desineret in illo relatio creaturæ; quantumvis relationem creaturæ non compleat DEUS per modum partis. Quod enim dicit obijciens, relationem transcendentelem creaturæ ad Deum esse primo essentialem rei absolutæ puta homini, id à nobis negatur, sed quantumvis etiam concederetur nihilominus supponere *Si per impossibile maneret homo & non referretur ad Deum relatione creaturæ*, non foret adhuc suppositio impossibilis tollens se ipsam, Quia tunc ablato primo essentiali conceptu alicujus, ponere illud mer ipsum, esset suppositio impossibilis tollens se ipsam, quando illud mer ipsum secundum quod supponitur esse, definiretur sub illa formalitate per illum primo essentiali conceptum, qui supponitur auferri: nam verè tunc sub qua formalitate affirmaretur, sub eadem negaretur, Jam autem homo, qui supponitur in hac suppositione impossibili, manere in ratione hominis, non definitur per relationem creaturæ ad DEUM. Er certe in particulari loquendo, tunc est suppositio impossibilis tollens se ipsam, quando idem eodem modo sumptum affirmatur & negitur v. g. si definitum de se ipso definito affirmetur & negetur, Ut si dicas si per impossibile esset homo, & non esset homo. Item si de definito negetur definitio tota, vel si definito negetur pars definitionis verè enim idem affirmaretur & idem negaretur: quia autem homo & creatura, nec sunt sicut definitum & definitum idem, revera enim duplex est hoc definitum. Item cum homo sub formalitate hominis, non sit definibilis per creaturam totaliter vel accipiendo pro parte definitionis creaturam, cum homo pro partibus definitionis dicat animal & rationale: Ideo hoc supponere, quod maneat homo per im-

possibile, sine relatione creaturæ ad DEUM, non est supponere suppositione impossibili tollente se ipsam. Illud etiam quod addit, ablato per impossibile solo DEO, & manente homine, non mansuram rationem creaturæ, solum arguitivè & mediatè; quia scilicet tunc tolleretur aliquid realiter adæquatè distinctum non quidem ab homine, benè tamen à Deo, nempe definitio objectiva creaturæ hoc unquā quod dicit non convincit. Nego enim arguitivè & mediatè auferendam tunc relationem creaturæ, nec constat quid sit & quid significet ablato DEO, auferri definitionem objectivam creaturæ; & quamvis hoc explicetur, adhuc ostendetur non arguitivè & mediatè tunc auferendam relationem creaturæ; Nam cum relatio creaturæ non sit in DEO, sed in homine, non in DEO sed in homine ostendendum esset, quod auferatur aliquid præter ablationem termini hoc est DEI: si autem non ostendetur in dicta suppositione auferri aliquam entitatem, cum auferatur relatio, verè non per hoc ablato termino relationis transcendentalis, vere inquam non per hoc eximitur à conditione partis, quod mediatè tunc auferatur relatio: verè enim nulla alia entitate præter entitatem termini sublata, auferitur, cum tamen mediatè auferri per hoc explicetur, quia præter terminum, auferitur alia entitas.

QVÆSTIO II. De Divisione Relationis.

DIVIDITUR I. Relatio in Realem & Rationis; Realis est ejus fundamentum, subiectum, ratio fundandi, Terminus datur à parte rei nemine cogitante. Relatio rationis, est relatio, quæ verè non est in re, apprehenditur tamen esse, ut cum apprehendimus animalis rationem, respicere inferiora, cum animal istud superius, non sit, nemine cogitante.

Circa hanc divisionem in particulari quæri posset: an relatio prioris & posterioris sit realis; an rationis.

ASSERO I. Nulla ex his relationibus est de se prædicamentalis. Ratio: quia relatio prædicamentalis exigit extrema realia Physica existentia, potest autem esse relatio prioris & posterioris, quin sibi coexistent licet sibi coexistere possint; ut Pater cum filio convivens.

ASSERO II. Potest quis theri non esse hic relationem sed meram denominationem. Ratio quia non est relatio prædicamentalis, casu ut dixi quo non existat terminus; nec transcendentalis; quia potest poni subiectum hujus relationis

nis quod est prius, & non habere rationem prioris, ergo ex fundamentis de Relatione transcendentali dicendorum, non erit illa relatio transcendentalis. Ergo tantum debet poni denominatio.

ASSERO III. *Posito quod quis tueretur intervenire hic relationem, tunc in linea merè prioris & posterioris erit relatio transcendentalis.* Ratio quia impossibile est poni prius & non respondere illi posterius; nec se ista habent, in hac linea sicut entitas Patris, quæ poni potest quin potest quin ponatur filius. Dixi in linea merè prioris & posterioris, quia specificativè acceptum prius, poterat esse posterius, in alio enim ordine poterat Adam, esse filius Abelis, ut aliàs etiam dictum.

ASSERO IV. *Posito quod hic sit relatio, erit relatio realis, ratio quia non pendet à nostris conceptibus quod hoc sit prius illud posterius, ergo si hic est relatio, erit relatio realis.*

ASSERO V. *Posito quod Relatio posterioris ad prius sit realis, etiam relatio prioris ad posterius erit realis.* Ratio tum quia non est major ratio unius quàm alterius. Tum quia vel supponitur aliquid realiter esse prius, vel non realiter prius, si non realiter prius de illo non est disceptatio, si realiter prius, quid illi deerit ne habeat relationem realem? Tum quia si referretur relatione reali posterius ad prius, non autem prius ad posterius, illud posterius vel non haberet prius reale, ergo nec ipsum esset posterius reale: vel illud posterius si haberet prius reale, quare habitudo illius prioris realis, in ratione prioris realis, vel esset realis vel non esset: si non esset habitudo realis, quomodo erit prioritas realis. si esset habitudo realis, ergo & relatio realis, hæc enim verbis differunt, & certe prius istud reale, est non ad se realiter, nihil enim respectu sui est prius, ergo prius realiter ad aliud, ergo prius realiter relativè ipsum enim ad aliud, est istud relativè.

DICES I. Cum Mauro qu. 54. hic Ordo prioris & posterioris addit rebus pulchritudinem & perfectionem; sed quod addit novam pulchritudinem ordinis addit entitatem distinctam, ergo ordo prioris & posterioris addit entitatem distinctam. Sed talis ordo & relatio non potest dari in re priori, sed solum in posteriori; nam res naturaliter loquendo, nullam perfectionem aut pulchritudinem possunt acquirere, ab aliquo futuro, quod non est, sed erit, quo pacto non potest secundari terra de præsentia, à pluvia futura, potest autem acquirere perfectionem & pulchritudinem à re præterita, quo pacto terra de præsentia est fecunda, à pluvia præterita.

RESPONDETUR. Videtur hoc Argumentum se ipsum involvere, nam si ut asseruit in majori, non tantum est pulchritudo ex ordine

posterioris, sed etiam ex ordine prioris, hoc ipso tueri debet, quod relatio, quia & pulchritudo, debet admitti in ordine prioris. Directè autem dici potest, quod ordo præcisus prioris & posterioris addat rebus pulchritudinem & perfectionem Metaphysicam, adeoq; sine superadditione novæ entitatis, quam pulchritudinem Metaphysicam, nego quod res accipere non possint, ratione alicujus posterioris, ita tamen ut pulchritudinem, secundum quod dicitur illa in recto res, habeat ab aliquo præsentia, hoc est entitate quæ denominatur prior, in obliquo autem ab aliquo futuro. De secunditate pluviae aliud est, quia secunditas illa est quid Physicum, tamen etiam in Physicomoralibus futura dignitas, est motivum reverentiae & honestioris tractationis, futura secunditas agnorum, est materia contractuum præsentium, & anticipatæ solutionis.

DICES II. Si non esset relatio realis posterioritatis, ideo inter alia non esset, quia non apparet, quomodo talis relatio v. g. ad Julium Cæsarem propagata fuerit: sed hoc non obstat, sicut enim gesta illius, consequuntur sui memoriam, quæ est quædam relatio intentionalis, ita relinquunt relationem sui, quæ est memoria non intentionalis, tota quæ historia rerum, est impressa in natura, per relationes impressas entibus, unde in die iudicii, sicut aperientur libri conscientiarum, ita aperientur libri relationum.

RESPONDETUR. In primis hoc argumentum potius probat relationem prioris esse perpetuam & descendentem usque ad nos, quia etiam non posteriorum memoria seu relatio, sed priorum tanquam objectorum, sicut memoria, ita & relatio est. Posito quod relinquatur relatio posterioris, dico non esse relationem cur non relinquatur relatio prioris. Item negatur relationes imprimi rebus, delibris autem relationum aperiendis, est mera imaginatio.

DICES III. Debere explicari quid sit fuisse: id autem quam facillime explicatur in nostra sententia, explicari non posset in contraria.

RESPONDETUR. Per nos Fuisse, est entitas quæ habuit præsentiam, qua modo caret, quod est facilius, quàm ponere illos relationum libros, quos nec ratio nec autoritas firmat.

DIVIDITUR II. Relatio. In relationem secundum Esse, & in relationem secundum Dici. Relatio secundum Esse, est eadem quæ & realis; relatio secundum Dici variè explicata videatur ab Oviedo. Potest dici quod relatio secundum dici, sit ea, quæ intercedit inter extrema, quæ non possunt explicari sine ordine ad aliud, licet illum ordinem in se non dicant primo.

Divi-

DIVIDITUR. III. Relatio. In Mutuam & non mutuam. Mutua relatio est, quando utrumque extremum, respectivum est realiter, adinvicem; & ita Pater Filium, Filius Patrem respicit. Non mutua relatio est, quando ex una tantum parte, correspondet relatio realis. Sic v.g. non est mutua relatio inter Scientiam, & Ens rationis. Relativa mutua, subdividuntur in Relativa Disquarantiae, quæ non habent æqualem comparisonem, atque appellationem, ut Pater, Filius. Relativa autem Equiparantiae sunt, quæ sunt relati-va æqualis comparisonis, quali comparatione referuntur duo similia.

DIVIDITUR. IV. Relatio à Scot. in 4. dist. 17. q. 1. in Relationem Extrinsecus advenientem, & Intrinsecus advenientem. Relatio Intrinsecus adveniens, est, quæ posito fundamento & Terminò, illico necessariò confurgit, & talis est relatio similitudinis. Relatio extrinsecus adveniens est, quæ non necessariò confurgit, sed desideratur aliquid ut pullulet relatio, & ita v.g. posito agente, & posito passò, nondum est actio, quam ille vult, esse extrinsecus advenientem relationem, sed erit ubi adfuerit debita applicatio passì, & agentis. Posteriora 6. Prædicamenta voluit esse Scotus Relationes extrinsecus advenientes. Relatio autem Intrinsecus adveniens, constituit per Scotum prædicamentum Relationis.

Contra hanc divisionem est, ex Suar. Tum quia sunt aliquæ relationes; extrinsecus advenientes, quæ tamen non sunt ex illorum numero, sex Prædicamentorum, & ita Unio est per illum Relatio extrinsecus adveniens, & tamen non nisi ad formæ prædicamentum revocatur. Tum quia Propinquitatis relatio, inter Petrum & Paulum, est relatio Prædicamentalis, consequenter per Scotum intrinsecè adveniens; & tamen non hoc ipso, quia Petrus & Paulus ponuntur in rerum natura, sunt sibi propinqui. Tum quia ex eodem Suar. & Arr. quando dicit Scotus esse aliquas relationes, quæ posito fundamento & terminò non necessariò resultant, suntque extrinsecè advenientes, vel loquitur de fundamento remoto, vel de fundamento proximo, si de fundamento remoto, hoc est accepto non cum ratione fundandi, hoc ipso omnes relationes erunt extrinsecus advenientes, omnes enim sine ratione fundandi esse non possunt. Et certè sicut potest esse hic ignis & hic ignis, sine eo, quòd unus causet alium; ita potest esse hic paries, & hic paries sine eo, quòd sint similes, si absit ratio fundandi, si verò loquitur de fundamento proximo, accepto scilicet cum ratione fundandi, nullæ erunt relationes extrinsecus adve-

nientes, impossibile enim est esse hunc, & hunc ignem, in circumstantia rationis fundandi, quin ignis producat, dicat relationem ad ignem productam.

DIVIDITUR V. Relatio in Transcendentalem, & Prædicamentalem. de qua sit.

DIFFICULTAS I.

Quæ sit Distinctio apud alios inter Relationem Prædicamentalem & Transcendentalem.

EXPLICATUR I. Aliqui apud Suar. d. 47. l. 4. n. 2. distinctionem inter Relationem Prædicamentalem, & Transcendentalem ex parte termini ponunt, quod scilicet Transcendentalis, non requirat actu existentem Terminum, sed possit ad possibilem tantum terminari, scilicet relatio Prædicamentalis.

Hæc explicatio.

NON SATISFACIT. Quia ut ait Suar. dantur aliqui respectus Transcendentales, qui esse non possunt sine terminò actuali, & ita Modi, qualis est apud Modalistas Unio, actio, &c. sunt tales, qui sine terminò actuali esse non possunt, & tamen dicunt ad Terminum Relationem transcendentalem. Deinde ut ait Ovied, mala erit hæc consequentia; Hæc relatio non potest existere sine terminò, Ergo est Prædicamentalis, erit inquam mala, quia dantur relationes Transcendentales, quæ non possunt sine Terminò actuali existere. Ex quo colliges, non omni relationi Transcendentali, convenire hoc, quod possit esse sine terminò. Bona verò erit hæc consequentia. Hæc relatio existit sine terminò. Ergo est Transcendentalis.

RESPONDEBIS. Ex conceptu communi Relatio Transcendentalis non exigit terminum actualem, quantumvis aliqua specialis Relatio Transcendentalis hoc exigit.

CONTRA. Ergo non ostendis regulam unde in particulari dignosci debeat, quod hæc Relatio sit transcendentalis, sicut si posset aliquis Leo in particulari esse hinnitivus, quamvis ratio communis Leonis, non exigit rationem hinnitivi, non ostenderes indicium, unde colligi debeat, quod hoc in particulari animal, sit Leo, & non equus; cum & equo huic in particulari, & huic in particulari Leoni, hinnire conveniret.

EXPLICANT II. Aliqui cum Hurt. Arr. Ovied. Distinctionem inter Transcendentalem & Prædicamentalem Relationem ex parte Fundamenti, ut illa scilicet Relatio sit Transcendentalis quæ adæquatè & essentialiter identificatur fundamento, unde etiam provenit, ut sine illa nec esse, nec concipi possit, qualis

† O o 2

est

est relatio Creaturæ ad DEUM, unionis ad extrema. Prædicamentalis verò est illa, quæ subiecto merè accidit, & ab eo separari potest, ut Paternitas ab Adamo. Idem in re aliis verbis tradit Oviedo, eò, quod relatio Transcendentalis adæquatè identificetur subiecto; Prædicamentalis autem inadæquatè distinguatur, eò, quod componatur ex termino.

Hæc explicatio.

NON SATISFACIT. Tum quia supponit, quod relatio Prædicamentalis, idque Metaphysicè spectata (nam de tali hic quæritur) componatur Termino, tanquam parte. Tum quia Relatio ista Prædicamentalis, vel accidit accepto fundamento in circumstantia termini, & rationis fundandi posito, & sic falsum est, relationem separari, à fundamento ita sumpto, imò si impossibile est esse relationem & non dicere esse ad, ita impossibile erit accipi ita fundamentum, & non dicere, Esse ad, cum esse Ad, sit ipsum ita acceptum fundamentum, si autem accidit Relatio Prædicamentalis fundamento, extra circumstantias Termini, & Rationis fundandi, posito, Ergo etiam Relatio Transcendentalis, erit Relatio Prædicamentalis, nam etiam Relatio Transcendentalis, si terminum, quem respicit non habeat, & rationem fundandi, certo Relatio Transcendentalis non erit. Tum quia Relatio diversitatis, quam dicit Creator ad actualem Creaturam, est Relatio Prædicamentalis, & tamen essentialiter identificatur fundamento, nec potest unquam abesse à Creatura & DEO, Ergo relatio Transcendentalis, non est sola talis, quæ nunquam possit abesse à fundamento.

EXPLICANT III. Aliqui discrimen, inter Relationem Prædicamentalem, & Transcendentalem, quod Transcendentalis sit, cuius ratio fundandi, est intrinseca subiecto, in quo est, in Prædicamentali autem ratio fundandi, est extrinseca subiecto.

Hæc explicatio.

NON SATISFACIT. Tum quia Petrus & Paulus, referuntur ad se in ratione similis actu in natura humana, & quidem referuntur relatione Prædicamentali, & tamen ratio fundandi hanc relationem, est intrinseca subiecto, ipsa scilicet convenientia in ipsa natura humana. Tum quia vel ista ratio fundandi, est extrinseca subiecto, in circumstantia requisitorum posita, vel extra circumstantias requisitorum; si extra circumstantias, etiam erit extrinseca ratio fundandi, in relatione Transcendentali, siquidem etiam hæc, si requisita tollantur, esse non potest; si verò sumatur ratio fundandi in circumstantia

requisitorum, non videtur illi fore extrinseca, jam enim hoc ipso subiectum erit simile, simili autem esse simile, non est extrinsecum, sicut nec accidenti esse accidens, est extrinsecum. Tum quia. Si in prædicamentali relatione ratio fundandi, est extrinseca subiecto, ideo videretur esse extrinseca, quia deberet esse distincta entitativè, hoc autem de omnibus relationibus Prædicamentibus falsum est, quia ex probabili sententia termini quantitatis, non sunt superadditi realiter, & tamen etiam sunt ratio fundandi relationem in quantitate, è contra unio, Materie unitæ, est ratio superaddita extrinseca, hoc est entitativè in multorum sententia distincta, & tamen saltem ipsa unio, refertur ad unibilia relatione transcendentali, quantumvis sit quid extrinsecum unibilibus hoc est ab illis distinctum quid.

EXPLICANT IV. Scotistæ; Quod relatio Prædicamentalis, in solo prædicamento ad aliquid contineatur, vagetur autem per plura prædicamenta, relatio Transcendentalis.

Hæc explicatio.

NON SATISFACIT. Tum quia Relatio hæc in particulari hominis ad Deum, est relatio Transcendentalis, & tamen hæc numero relatio, non vagatur per plura prædicamenta. Tum quia non satis explicari potest, quid sit istud vagari Relationem Transcendentalem cum etiam Prædicamentalis, & Substantiæ, & Quantitati, & Qualitati, & reliquis prædicamentis competat. Tum quia ut ait quidam accidens vagatur per novem prædicamenta, Accidens autem Quarti modi non vagatur, & tamen non dicitur Accidens non esse Transcendentale, aut unum esse Transcendentale, aliud Prædicamentale, ergo etiam & relatio ex eo, quia vagatur per plura prædicamenta non debet dici Transcendentalis.

EXPLICANT. Alii cum Thomistis præcipuè cum Cajet. in op. de Ente & essent. c. 7. 9. 15. cum Suar. & aliis. Quod relatio Prædicamentalis respiciat aliud ut purum terminum, relatio autem Transcendentalis non respiciat ut purum terminum. Idem hac phrasia alii explicant, quod relatio Transcendentalis non importet formalem rationem essendi ad aliud, sicut prædicamentalis, sed rationem formalem essendi ab alio, ex quo aliud &c.

Hæc explicatio.

NON SATISFACIT I. Tum quia vi huius explicationis sequitur, nullam esse relationem quæ non sit Transcendentalis, quia nulla erit, quæ respiciat purè terminum, quod probatur. Quando cognitio respicit suum Objectum non respicit illud ut purum terminum, quia respicit ut cognitum & ta-

& tamen respicit Transcendentaliter, ideo item Unio hypostatica transcendentaliter respicit verbum, non ut purum terminum quia respicit ut unitum. Ergo & relatio convenientiæ in albedine, non respicit, parietem ut purè terminum, sed respicit ut habentem aliam albedinem. Tum quia si respicere aliud ut Subiectum, Objectum, Efficiens, Finem &c. facit, non respicere ut purè terminum; quare, respicere ut participans aliam albedinem, non facit, ut non dicatur respici pure terminus. Tum quia simile non respicit terminum æqualem, sed tantum similem, nec æquale respicit similem terminum sed æqualem, si autem purum terminum respiceret, & æqualitas, & similitudo, non esset ratio, cur æquale, non respiceret, eundem terminum, cum simili. Tum quia si relationes in particulari, respiciunt purum terminum, Ergo omnes eundem terminum habent, sicut quando parietem hunc qui est in Schola, respiciunt omnes alii parietes, in quantum habet etiam v.g. albedinem, censetur habere omnes illi parietes, eundem terminum. Tum quia si relatio transcendentalis, per doctrinam oppositorum non distinguitur per fundamentum non purum, per rationem fundandi non puram, ergo nec distinguitur, per terminum non purum.

NON SATISFACIT. II. Quia non obstat, quominus similitudo, dicatur respicere purum terminum quamvis respiciat illum habentem, talem Qualitatem. Ergo etiam non obstat, quominus Creatura respiciat Deum ut purum terminum, licet eum respiciat ut principium effectivum, præcipue, cum possit dari Relatio Prædicamentalis, generantis, & geniti, actus producentis, & actus producti, quæ relatio importat respicientiam ad principium effectivum.

NON SATISFACIT. III. Ideo Relatio Prædicamentalis, v.g. Relatio similitudinis respicit purè terminum quia non ex eo quod respiciat illum, est similis; sed etiam Creatura, quando respicit Deum ut principium effectivum, non ex eo præcisè, quia illum respicit, est Deus Creaturæ principium effectivum neque enim ex eo quia Deum Creatura respicit, Deus est omnipotens. Ergo Creatura ad Deum refertur ut ad purum terminum.

DIFFICULTAS II.

Assignatur hoc distinctivum.

RELATIO TRANSCENDENTALIS, PER HOC CONDISTINGUITUR À PRÆDICAMENTALI, quod Relatio Transcendentalis sit rebus essentialis, & ita, innestitur rebus, ut si res conceptu adæquato de-

beat concipi, non possit unquam concipi sine illa, & ita, si homo conceptu adæquato concipi debet, non potest concipi sine esse Creaturæ; unio item sine ordine ad unibilia, & ipsa relatio quæ talis, sine ordine ad terminum; Et quia Essentiæ rerum sunt indivisibiles, nec potest illarum una pars poni, alia non, hinc jam relatio Transcendentalis à Prædicamentali, per hoc distinguitur à posteriori, quia posito subiecto, vel extremo transcendentaliter referibili, hoc ipso quia illud ponitur, impedibiliter etiam à DEO, debet habere Terminum, seu aliud extremum, ad quod exigit terminari, debetque eo ipso habere, proportionatam rationem fundandi. Cæterum subiectum relationis Prædicamentalis, non est tale, ut sit illis, essentialis relatio, nec ex eo quia ponitur, subiectum illius relationis hoc ipso, & illius relatio ponitur; errè enim, potest esse paries albus, & non ex eo statim dicere Relationem similitudinis; nec exigitur, ut quia ipsum subiectum ponitur, ponatur & extremum quod terminet Relationem ejusdem subiecti.

Dixi. Non Relationem Transcendentalem, sed illius subiectum esse tale, ut posito illo, necessarium sit respondere, & terminum & rationem fundandi; quia nulla esset distinctio à relatione Prædicamentali, nam & illa si ponitur, necessario fundandi ratio, & terminus ponitur, quod etiam urgebatur supra contra Explicationem tertiam.

Dixi. Quod eo ipso, quia ponitur subiectum Relationis Transcendentalis, poni debeat terminus, sed non intelligendo per ly poni, quod scilicet existere debeat terminus, quia Relatio Transcendentalis, etiam ad terminum possibilem potest referri. Sed per ly poni, intelligitur, quod hoc ipso quia ponitur subiectum Relationis, non careat termino proportionato, & sic v.g. posita Omnipotentia Divina, hoc ipso est relatio ad Creaturas exigens possibilitatem illarum tanquam terminum, posita scientiâ respondere illi debet scibile, non dico actu existens, sed saltem possibiliter, consequenter etiam agnosco scientiam ad scibile referri relatione Transcendentali, licet sciens referatur ad scibile relatione Prædicamentali eò quod possit esse subiectum hujus relationis, & non esse sciens.

Dixi. Quod Relatio Transcendentalis à Prædicamentali non penes rationem fundandi intrinsicam distinguatur, sed penes impedibilem positionem omnium requisitorum, posito quod ponatur subiectum relationis Transcendentalis, ita ut si inter duos parietes, similitudo esset relatio transcendentalis, hoc ipso, quia unus paries qui est subiectum relationis ponitur, deberet poni & alius, quod

non est in relatione prædicamentali, hinc quia posita una albedine, non est necesse poni aliam inimpedibiliter, etiam à Deo, duæ albedines, non est necesse, ut referantur ad se relatione Transcendentali. Est item relatio Convenientia, in natura humana, quam habens Petrus & Paulus, actu existentes; quia tamen non est necesse, ut posito subiecto hoc Relationis, quod est Petrus, ponatur etiam Paulus; ideo, nec referuntur ad se, Relatione Transcendentali.

PROBARI potest Bonitas huius Explanationis; quia id videntur sentire omnes ut plurimum, quantumvis id expressis verbis non doceant, omnes enim Relationem Transcendentalem, volunt esse Essentialem relatione, secus de Relatione Prædicamentali sentientes. Tum quia Relatio Transcendentalis, ex vi nominis est relatio imbibita, adeoque innexa essentialibus prædicatis, opponitur. quæ Relationi advenienti, opponitur autem relationi advenienti, si dicatur esse talis, ut posito ejus subiecto, non possit abesse ab illo, sed necessario debeat adesse; necessario autem adest, si posito Relationis Transcendentalis subiecto, seu referibili, hoc ipso poni debeat, totum quod ad illam relationem requiritur. Tum quia convenit hæc explicatio omni, soli, & semper.

DICES posita Paternitate necessario debet ei respondere Filiatio, & quidem hoc ipso; & tamen Paternitas, & Filiatio, non referuntur ad se relatione transcendentali, ergo non ex eo aliquid est relatio Transcendentalis, quia posito subiecto referibili, hoc ipso ponitur, & ratio fundandi, & terminus quem coexistit illud subiectum.

RESPONDETUR. Cum hoc ipso quia ponitur subiectum, quod est postea Pater, non sit necesse poni Paternitatem & Filiationem, hoc ipso Pater ad Filium, non referetur relatione Transcendentali, licet Paternitas præcipue si poneretur formalitas nemine cogitante distincta, referatur ad Filiationem relatione Transcendentali; non minor est enim nexus Filiationis cum Paternitate, quam Unionis cum unibilibus, Omnipotentia cum possibilibus. Ergo si hæc dicunt relationem Transcendentalem dicit eam etiam Paternitas ad Filiationem.

DIFFICULTAS III.

An Relationes Transcendentales, sint rebus absolutis primo Essentialis?

Sensus tituli est: An ratio v. g. Creaturae, sit Primo essentialis, Homini? Item, an ratio Causæ, sit primo v. g. essentialis Mate-

riæ? Negativam contra torrentem Doctorum probavit Smiglec. & ostendit, Relationes Transcendentales, non esse primo essentialis, rebus absolutis. Non est autem quaestio, quod Relationes Transcendentales, sint rebus absolutis identificatae realiter, aliàs esset aliquid verè à parte rei in homine, quod non esset dependens à Deo, scilicet illud, quod distingueretur realiter ab esse Creaturae in Homine. Sed est quaestio: an Relationes Transcendentales non tantum sint identificatae, rebus absolutis, sed etiam an sint de primo illarum conceptu. Jam ad controversia accedendo.

DICENDUM I. *Relationes Transcendentales neg. esse primo, neque secundo essentialis rebus absolutis, prout sunt nemine cogitante, seu prout Physicè spectantur.*

PROBATUR I. Non datur ulla distinctio Scotistica inter formalitates, jam autem, si aliquid esset primo, & aliud secundo essentialis, nemine cogitante, daretur hæc distinctio. Revolvantur dicta de hac distinctione.

PROBATUR II. Ratio primò & secundo essentialis, sunt conceptus nostri & Intentiones, quas habito in re fundamento, intellectus sibi fabricat; ergo sicut nostræ Intentiones, non dantur nemine cogitante, ita nec dabitur ratio primò, vel secundo essentialis.

PROBATUR III. Posito quod relatio Transcendentalis, esset secundo essentialis primò illud essentialis, vel est in re, & nemine cogitante, illud secundo essentialis, vel non est nemine cogitante; si non est, ergo distinguuntur, vel realiter, vel Scotisticè distinctione; si autem illud primò essentialis, est realiter secundo essentialis, ergo quod est ipsum illud secundo essentialis, est realiter primò essentialis, adeoque non est dicendum, quod unum sit primò essentialis nemine cogitante, & aliud secundo essentialis; cum hæc nemine cogitante sint idem realiter.

DICENDUM II. *Relationes Transcendentales non esse primo essentialis rebus absolutis, Metaphysicè spectatis.*

PROBATUR I. Auctoritate.

PRIMA AUCTORITAS ARISTOTELIS. Qui 6. de Qual. ad hanc thesim. An aliqua Qualitas sit ad aliquid? Respondet. Non de-
bet conturbari, ne quis nos dicat, de Qualitate propositum facientes multa eorum que sunt ad aliud connumerasse, ubi ut vides sentit Arist. de ratione Qualitates rationem Relativam non esse. Idem habitum scientificum qui dicit ordinem ad actus, numerat inter Qualitates, quod non potuisset facere, si sensisset primò essentialis esse habitui referri ad actus, sed potius, reposituisset illum, in prædicamento ad aliquid. Ex qua auctoritate, sic formatur argumentum: ad in eo prædicamento res reponi debet, quod

quod primo essentialiter spectat, sed absoluta, quamvis dicentia relationem aliquam, non ponit Arist. in prædicamento ad aliquid, ergo istud ad aliquid, non est illis primo essentialiter.

II. AUCTORITAS est St. Aug. 7. de Trin. c. 1. & S. Th. 1. part. q. 44. a. 1. ad primum & ibidem q. 13. a. 7. ad l. ex qua auctoritate St. Aug. sic formatur argumentum: agebat ille contra Arrianos loc. cit. asserentes, essentialiter tres personas differre. Id quod advenit essentialiter, jam constituta, non est primo constitutum essentialiter, sed relationes divinæ adveniunt essentialiter jam constituta, ergo non sunt primo essentialiter illi. Minor probatur quia essentialiter prior est omni relatione, quælibet enim essentialiter, prius est in ordine ad se, quam in ordine ad aliud.

III. AUCTORITAS est SCOTT. In quartum dist. 12. q. 1. ex quo sic formatur argumentum: Implicat relationem, esse primo de essentialiter absoluti, quia implicat naturam essentialiter non requirentem terminum, esse essentialiter requirentem terminum; sed si de ratione prima absoluti foret relatio, absolutum, quod non requirit essentialiter terminum; requireret primo essentialiter terminum, jam enim esset primo relativum adeoque; dicent essentialiter, ordinem ad aliud.

PROBAT. II. SMIGL. Quod est primo essentialiter rei absolutæ, constituit eam in illo esse absoluto, sed Relatio, non constituit rem in esse absoluto, Ergo. Major probatur. Primo essentialiter rei, vel genus est, vel differentia hæc autem sunt constitutiva. Minor probatur. Implicat per respectum constitui absolutum in esse absoluto. Ergo Relatio non constituit rem in esse absoluto. Antecedens probatur cujus effectus formalis est, dare esse requirens terminum, illud non potest dare esse, non requirens terminum, sed respectivi effectus formalis est, dare esse, requirens formaliter terminum; nam est essentialiter ad aliud. Ergo

PROBAT. III. IDEM. Cum aliqua differunt formaliter & definitione, unum non est de essentialiter alterius primo, distinctæ enim definitiones, distincta primo essentialia indicant; sed absolutum, quæ absolutum, & relativum, quæ relativum, differunt formaliter & definitione, ergo unum non est de essentialiter alijs primo.

CONFIRMATUR. Differentia specifica unius, ultima, non potest esse ultima differentia specifica alijs, dabitur alioqui Ens rationis & Chimæra, poteritq; differentia Cervi esse differentia Hirci; sed ratio absoluta, est ratio ultimò differentialis absoluti, & ratio respectiva, est ultimò differentialis relativi; ergo primo essentialiter una, non constituit aliam.

RESPONDETUR. P. Paulus Kaczinski qui

Ingenium speculativis aptissimum, transtulit ad curas concionatorias, quæ prælo jam destinata, æquant plausibiles S. Scripturæ Interpretes: quod purè absolutum, non possit differentialiter constitui respectivo, esseque illi primò essentialiter, sed impurè absolutum benè potest constitui, idque primò à relativo.

CONTRA I. est, Tum quia responsio hæc salvaret, quòd differentia Cervi, possit esse differentia Hirci, impurè accepti. Tum quia principium petit, de hoc enim quæritur; an dari possit tale impurè absolutum. Tum quia argumentum S. Augustini nullum esset, nec posset dicere S. August. divinam essentialiter, solam esse, purè absolutam; quia argumentum illius non haberet propositionem universalem, adeoque; nihil concluderet.

CONTRA II. Quia de illo impurè absoluto, posset verificari, est respectivum, & non est respectivum; in hoc enim stat ratio illa impurè absoluti, seu misti, ex absoluto, seu non respectivo, & ex respectivo, quo posito, sic quæritur: Vel de eodem verificantur hæc contradictoria, vel non de eodem; si de eodem, ergo istud impurè absolutum implicat; si non de eodem, ergo de diversis; ergo diversa erit ratio absoluti & respectivi; ergo ulterius idem non erit primo de essentialiter alijs, nam nihil est diversum, à suo primo essentiali.

CONTRA III. Impurè absolutum, est compositum ex absoluto, & relativo, ergo est resolubile, saltem per præcisionem objectivā in respectivum, & absolutum; si enim non esset resolubile impurè absolutum, in respectivum, & absolutum, quomodo esset compositum, ex absoluto, & respectivo: Posito autem, quod possit resolvi impurè absolutum, in absolutum, & respectivum, sic poterit formari argumentum. Præcisā ratione relativi, vel manet, intentionaliter in illo absoluto ratio respectivi, vel non manet; si manet intentionaliter, ergo non est præcisā; si non manet intentionaliter, in illo esse absoluto ratio relativi, ergo non est illi primò essentialis, etiam in præcisō conceptu debet manere, ut v. g. Quia Homini est primo essentialiter animal rationale, nō præscindit homo, ab animali rationali. Et admissis solis præcisionib⁹ formalibus, restaret quærere, utrum clarè respondeat respectivum, sub termino absolutum, vel non respondeat clarè; si non responder clarè, ergo non est iste primo definitivus absoluti conceptus, sicut quia non respondent in animali differentia vel individua, ideo nec individua sunt de primo essentiali conceptu, si autem clarè responder in conceptu absoluti respectivum, quæ illud diceretur non simpliciter respectivum?

DICENDUM III. Absolutis quæ suo modo Relativa sunt, est primò essentialis relatio.

† Qo 4 PRO-

PROBATUR I. Quia omni reduplicato, ratio reduplicata, est primò essentialis, ut patet in albo, quò albo, est essentialis albedo, sed dum absolutum sumitur, quia relativum, reduplicatur esse relativum, ergo istud esse relativum, est primò essentialis absoluto, quò relativum est.

PROBATUR II. Relationi, quò relatio est, est primò essentialis relatio, nihil enim quidquam prius, se ipso est, nec quidquam prius essentialis, se ipso; ergo & absolutis, quò relativa sunt, erit essentialis.

PROBATUR III. Quia si absolutis, quò relativa sunt, non esset primò essentialis esse relativum, non esset, per quid constitueretur, primò, in esse quò relativo, non enim constitueretur, primò, per absolutum, ut supra probatum, ergo deberet primò constitui per relativum.

OBJICITUR I. Dantur absoluta, quò sine Relationibus Transcendentalibus, nec esse, nec concipi possunt. v.g. Homo non potest esse, nec concipi, sine respectu ad DEUM, ergo de ratione absoluti, sunt relationes Transcendentales.

RESPONDETUR. Adequato conceptu, & non præscindente, non posse concipi hominem, sine ordine ad DEUM, secus conceptu inadæquato, præscindenteque, vel verum id de homine reduplicative, quò Creatura est sumpto, adeoque sumendo absolutum quò relativum est.

Hic ipse medius terminus sic aliter proponitur à P. Joanne Moravski. Illud est de primò essentiali conceptu alicujus, sine quo res illa non potest concipi & definiri, siquidem modus definiendi qui est juxta exigentiam rei, sequitur modum essendi: atqui nulla creatura potest concipi nec definiri sine ordine ad Deum, idque postulante natura ipsius creaturæ, & solum per accidens ex nostra ignorantia, ergo ordo creaturæ ad Deum est illi primò essentialis. Probatur minor, tum à posteriori quia de facto sicut Deus definitur per Ens à se, ita creatura definitur, per esse ens ab alio, tum à priori quia omnis creatura est ordinata ad hoc ut ducat in cognitionem Creatoris.

RESPONDETUR. Minorem veram esse de creatura, secundum quod creatura est, de qua acceptione loquebatur conclusio tertia, sed non esse veram de creatura, specificativè spectata. Et certè ponamus Atheum, ille negabit ordinem essentialem ad Deum, & tamen non negabit definitionem hominis, Animal rationale, ubi in re quidem latet ordo ad Deum, non tamen in ipsa formaliter sumpta definitione, quod ipsum est signum à posteriori, non definiri res omnes creatas per ordinem ad Deum. Negatur ulterius omnem rem primò essentialiter, esse ad hoc ordinatam, ut ducat in Creatoris notitiam.

INSTAT. Dum concipis creaturam aliquam, vel concipis ens illimitatum vel limitatum, vel indifferens ad esse limitatum & illimitatum: si primum exi ex infidelitate; si secundum ergo concipis creaturam, eo ipso esse ab alio, nam nihil à se ipso limitatur, aliàs esset invidium boni alicujus sibi ipsi: si tertium ergo eo ipso concipis ens limitatum & finitum, quia ipsa indifferencia & periculum limitationis, est formaliter limitatio.

RESPONDETUR. Quando concipitur creatura qua creatura est, concipitur quid limitatum, secus si concipiatur creatura specificativè sumpta, tunc enim non concipitur ut indifferens ad limitari; quia non concipitur indifferens ad esse Dei. Animal enim v.g. non est indifferens ut sit illimitatum, seu DEUS, sed concipitur secundum se, præscindendo ab esse limitati & non limitati. Propositio illa. Nihil à se ipso limitatur, in genere causæ efficientis vera est. præsupponeretur enim sibi ipsi, limitatur tamen unumquodque à se ipso: secundum exigentiam Metaphysicè spectatam, nam limitatur à se ipsa essentia hominis, ne exigeret esse essentia leonis, nec inviderebatur sibi bonum, cum illud habere essentiam leonis, non sit bonum, sed malum illius. Indifferencia ad esse limitatum & illimitatum, non est periculum tantum limitationis, sed expectatio determinationis ad illimitatum vel limitatum, quod non est formalis limitatio tantum, sed & capacitas illimitationis, taleque est omne illud quod est indifferens ad Deum & creaturam, ut Substantia. Unde consequenter, nego etiam tali absoluto, si specificativè sumatur esse primò essentialem relationem. Nego item.

Creaturam specificativè acceptam, definiri posse sine ordine, ad Deum, ut cum dicitur homo est animal rationale, sed id est verum de creatura reduplicativè accepta.

OBJICITUR II. Omnibus à Creatura v.g. præcis, & relicto esse absoluto, seu specificativa ejus acceptione, adhuc Creatura erit ens ab alio, ergo Creatura, quocunque modo sumpta primò essentialiter dicit relationem.

RESPONDETUR. Præcis omnibus, in re, & Physicè, fore illud Ens ab alio, non autem secundum quod spectatur Metaphysicè, certè enim communis ratio v.g. animalis, non importat rationem Creaturæ.

OBJICITUR III. Id quod specificat aliud, debet esse illi primò essentialis, sed dantur aliqua absoluta, quò specificantur per respectum ad aliud, ut Actus specificantur, ab objectis, Potentia ab actibus.

RESPONDETUR. Specificativa intrinseca esse primò essentialia, non autem specificativè extrinseca; actus autem specificantur ab ob.

objectis extrinsecè, intrinsecè autem à sua entitate, licet nobis ignota. Vel certe sumitur etiam tunc actus, secundum quod relativum quoddam est.

OBJICIT. IV. Maur: hic qu. 53. probando potius non dari Transcendentales relationes aut si dantur debere esse superadditas, quicquid sit de mente illius, pensanda sunt argumenta. Si daretur quocunque sensu relatio Transcendentalis, deberet esse identificata absolutæ substantiæ, sed non potest esse identificata quia Arist. dicit cap. de Relativis quod Substantiæ completæ, non sint relativæ per se ipsas. Et 14. Metaph. r. 4. docet etiam parciales substantias, non esse relativæ per se ipsas.

RESPONDETUR. Ad hos textus salvandos sufficit dicere, quod ly per se ipsas, supponat pro primo essentialiter. Concedimus autem quod substantiæ non sunt primo essentialiter relativæ: quod autem inde non debeat inferri, quod relativa transcendentaliter referantur relatione distincta, colligi debet ubi actum de distinctione relationis.

OBJICIT. V. Idem. Videtur per se notum, quod sicut esse in alio, est esse proprium accidentis, & fundatur in esse per se, quod est proprium Substantiæ, sic esse ad aliud quod est proprium relationis, fundatur in esse absoluto: sed si relatio identificaretur cum Substantia, esse relativum non fundaretur in ullo absoluto, nam esse substantiale est esse primum, & non fundatum in alio esse priori. Ergo.

RESPONDETUR. Ad hoc ut salvetur quod esse relationis fundatur in aliquo absoluto sufficit dicere quod relatio transcendentalis supponat primo essentialem conceptum absolutum.

INSTAT. I. Ex debilitate esse in sequitur ut non possit cum Substantia identificari: esse autem ad est debilius præ esse in.

RESPONDETUR. Non apparet qui esse ad sit istud esse debilissimum & in identificabile, cum de facto identificetur Substantiæ divinæ. Etiam posita ista debilitate esse ad non ex debilitate hoc habet accidens, quod non possit identificari Substantiæ sed ex separabilitate entitativa, quæ non potest ostendi circa esse ad. Denique etiam esse in Metaphysicum, potest identificari cum Substantia, ergo idem dicendum de relatione transcendentali.

INSTAT. II. Etiam in DEO esse relativum v.g. Patris fundari debet in esse absoluto Dei, cum quo licet identificetur realiter, non identificatur omnimodè, ergo multo minus id erit in creatis.

RESPONDETUR. Quod relatio distinguatur virtualiter à Deitate, id oritur præcisè ex

eo, quia aliquod prædicatum reale primo intentionale, debet convenire relationi, quod non convenit Deitati v. gr. esse distinctum realiter, & quia nihil simile ostenditur in relatione transcendentali, poterit illa identificari absolutis, licet non sit de primo essentiali conceptu eorum.

INSTAT. III. Omnis relatio definitur per additamentum, ponendo in definitione terminum, Substantia autem debet definiri sine ullo additamento.

RESPONDETUR. Substantiam primo essentialiter spectatam debere definiri non per terminum, potest tamen ita definiri secundo essentialiter spectata.

QUÆSTIO III.

De Fundamentis Relationum & requisitis.

Quod attinet ad fundamenta, tria numeravit Arist. 5. Met. tex. 20.

PRIMA FUNDAMENTUM Relationum est, Unitas & Numerus, hoc est Convenientia & disconvenientia, & quia convenire possumus vel in substantia, vel in Qualitatibus, vel in Quantitate, Unitas, in Substantia fundabit identitatem, Unitas in Qualitate similitudinem, Unitas in Quantitate Æqualitatem.

II. FUNDAMENTUM est Actio & Passio, quorum enim unum agit, & aliud ab illo efficitur, necessario hæc referuntur inter se.

III. FUNDAMENTUM est Mensura, & Mensurabile, & hoc fundat omnes Relationes Potentiarum, Habiruum, Scientiarum, Actuum ad Objecta. Nomen enim hoc Mensura, non indicat Quantitatem, sed adæquationem duorum, secum connexorum, unumque per aliud determinatur. Cæterum fundamenta hæc, non sunt verbis accuratis expressa, unitas enim & numerus, non sunt fundamenta, sed potius ratio fundandi; Item nec actio aut passio, quæ quidem sunt ratio fundandi, unde potius potentia activa & passiva, dici deberet fundamentum.

Ad prædicta fundamenta, revocantur quæcunque aliæ Relationes. Unde Propinquitas, cum sit unitas secundum locum, Coætaneitas, seu coexistentia, cum etiam sit unitas secundum tempus, revocabitur ad unitatem; Convenientia item Accidentium revocabitur ad Identitatem, nam quamvis duo alba, ad se referantur unitate similitudinis, quia similia sunt, quorum Qualitas eadem est, duæ tamen albedines, quæ habent in suo genere talem convenientiam, qualem homo, & homo, ideo etiam referuntur ad se relatione identitatis. Distantia item, quæ est discon-

disconvenientia in loco, antiquitas item comparata ad modernitatem, cum sit disconvenientia in tempore, revocabitur ad disconvenientiam seu numerum, Unio & cætera quæ habent se, quasi per modum Causæ, revocabuntur ad actionem. Materiæ autem & Formæ relationes, revocabuntur ad Mensuram, Formæ enim & Materia, sunt secum connexa, capacitasque Materiæ, mensuratur à forma; Vel certè revocantur ad Actionem & Passionem, Materia enim & Forma sunt causæ. Relatio etiam dimidii, & duplum, potest revocari ad actionem, causat enim dimidium, rationem dupli, dando se ei in partem, vel certè revocatur ad Mensuram. Denique relationes Transcendentales, revocantur vel ad tertium, vel ad secundum fundamentum seu ordinem.

Quod attinet ad Requisita, idg. ut supponitur, Relationis realis, ea tria potissimum numerantur. 1. Ut illius extrema sint realia, ita quod in ratione fundandi, & terminandi ab intellectu non dependeant, 2. Ut sint realiter distincta, idem enim ad se ipsum referri non potest. 3. Ut relatio illorum non oriatur, per aliquam Comparisonem ab intellectu institutam, sed ex Natura Extremorum. Et quidem, quod Relatio realis, debeat esse inter distincta realiter, exigit vel ipsa definitio relationis, nempe ly, ad aliud, nihil autem sibi ipsi aliud est, unde etiam Theologi, ex relatione Patris ad Filium, arguunt distinctionem realem in Divinis.

DIFFICULTAS I.

An idem possit ad se referri Relatione saltim Transcendentali?

DICENDUM EST. *Quod non possit.* Ita Suar. Ovied. contra Ruiz. d. 5. de scient. f. 2.

PROBATUR I. Quia & esset illa Relatio Transcendentalis, Relatio realis, de hac enim instituitur quæstio, & non esset realis, quia Relatio realis, requirit esse ad aliud realiter, ergo & relatio realis Transcendentalis requirit esse ad aliud realiter Transcendentaliter. Et certè non haberet illa relatio, per quid distingueretur à relatione non nisi Rationis, quod quidem procedit magis in sententia, quæ solam adhuc relationem Transcendentalem, dicit esse relationem realem.

PROBATUR II. Sola distinctio Rationis, non sufficit ad ponendam Relationem Transcendentalem, quia implicat ut identitas rigorosa, seu non ad aliud, sit ad aliud, & tamen rigorosa identitas, per se, esset respectiva, seu ad aliud.

PROBATUR III. Ovied. Illud per oppositos refertur relatione Transcendentali, quod non potest intelligi sine alio. Ergo respectus Transcendentalis, semper est respectu alijs, ergo non ad se ipsum.

OBJICITUR I. Auctoritas S. Thomæ, 1. parte, q. 19. a. 3. in 6, ubi docet S. Th. quod divina voluntas, necessariam habeat habitudinem, ad bonitatem suam, quæ est proprium ejus objectum, Ergo aliquid potest ad se ipsum referri.

RESPONDETUR. In illo loco intentionem fuisse S. Th. ostendere, quòd DEUS aliqua amet, necessitate antecedenti, & hoc est, ipsamet bonitas illius essentialis, & alia amat necessitate consequenti, ut ergo S. Th. significaret DEUM amare semet ipsum, necessitate antecedenti, dixit divinam voluntatem habere habitudinem ad suam bonitatem. Deinde nihil loquitur S. Th. quòd illa habitudo sit realis.

OBJICITUR II. ex Ruiz: Ratio Transcendentalis in eo consistit, ut res absoluta, non possit cognosci, sine alio cognito in obliquo, sed divina cognitio divinam essentiam cognoscens, cognosci non potest, quin cognoscatur in obliquo, ipsa essentia divina. Ergo cognitio divina non potest cognosci sine relatione ad essentiam divinam adeoque ad seipsam.

RESPONDETUR. Inprimis, non in hoc consistit relatio Transcendentalis, sed posito, quod in hoc consistat, tunc illa erit, si res absoluta non possit cognosci, sine alio, quod sit aliud realiter, non autem quod sit aliud sola ratione, non autem est aliud à se, ipsa essentia divina, se cognoscens.

OBJICITUR III: A pari.

I. PARITAS. Cognitio cognoscens objectum à se distinctum realiter, refertur ad illud objectum, relatione Transcendentali, ergo, & referetur sic, etiam cognoscens objectum à se non distinctum:

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia in casu Antecedentis ob distinctionem realem salvatur esse ad aliud reale, adeoque Relatio realis, hoc autem non habetur in casu consequentis:

II. PARITAS. Identitas non obstat, quominus divina cognitio denominet essentiam divinam cognitam, ergo & relatum.

RESPONDETUR. Quia non est de definitiva ratione cognitionis esse ad aliud, est de definitiva ratione relationis.

III. PARITAS. Cognitio potest cognoscere se ipsam, ergo & referri ad seipsam.

RESPONDETUR. Per allatam immediatè disparitatem.

DIF.

DIFFICULTAS II.

An ad realem relationem, diversa ratio fundandi, sit necessaria?

Sensus tituli est: Ponatur una eademq; numero albedo in Petro & Paulo, quaeritur, an illi sint referendi inter se relatione reali? Thomistae negant, affirmant Scotistae.

DICENDUM EST. *Interventuram tunc Relationem Realem.*

PROBANT I. SCOTISTAE. In dicto casu, reperiuntur, omnes tres conditiones ad relationem requisitae, scilicet essent Extrema realia, Realiter distincta, citra item comparationem Intellectus essent Similia. Ergo illic esset Relatio realis.

RESPONDERI POTEST, deesse diversam Rationem fundandi, unde hoc fundamentum, deberet aliter propeni.

PROBARI II. POTEST. Similitudo fundatur supra unitatem, major autem esset unitas convenire in una numero, Ratione fundandi, quam in una vel genere, vel specie, cur ergo haec major unitas, non erit sufficiens ad fundandam Relationem realem; & certe major est unitas inter Petrum & Paulum, quia Ratio fundandi, est una Specie, minor autem est unitas inter Petrum, & Bucephalum, quia Ratio fundandi, est una genere, & utraq; haec ratio unitatis fundat Relationem Realem, cur ergo eam non fundabit albedo eadem numero, & in hoc & in illo extremo posita.

RESPONDERI POTEST, ex unitate quidem convenientiae argui Relationem, haec enim plurimum est, non tamen ex unitate, quae est identitas, alia quia maxima est identitas, ejusdem ad se, referri quidpiam posset realiter ad se. Solum ergo admitti posset, quod identitas ceteris paribus fundet Relationem, quae hic non habetur ob defectum diversae Rationis fundandi.

PROBARI SOLET III. Possunt extrema habentia eandem Specie albedinem ad se referri, Relatione reali, ergo & habentia eadem numero Qualitatem possunt ad se referri.

RESPONDERI POSSET. Extrema habentia eandem Specie albedinem ideo ad se referri, quia habent, per quod salventur ad aliud, nempe diversam albedinem seu Rationem fundandi, quae non esset, si eadem numero albedo poneretur in duobus extremis. Potius ergo.

PROBANDA EST CONCLUSIO IV. Per Principium Negativum, quando sunt Termini realiter distincti, & in quolibet termino est effectus formalis albedinis, nempe quod termini denominentur albi, quantumvis ab eadem albedine numero, non est inquam fun-

damentum, quare illi Termini, & denominata, non referentur ad se, Relatione reali. Ergo referentur ad se, Relatione reali.

PROBATUR V. Quia quantumvis albedo illa in duplici subiecto posita, non sit & haec, & illa albedo, adeoque nec interveniat illius ad se Relatio realis, tamen est illic & hoc album, & illud album, Ergo & erit illic Relatio realis, ipsorum subiectorum, quia Relatio realis in albedine est hoc album, & illud album, quod tamen tunc reperitur.

OBJECITUR I. Deest illic Ratio fundandi distincta, ergo & deerit Relatio vera realis.

RESPONDETUR. Non repugnare, ut sint diversae Relationes, etiam posita eadem ratione fundandi, modo sint diversi Termini, eoque quod diversitas haec non debeat spectari penes rationem fundandi, sed penes ipsa extrema diversa.

INSTAB. Relatio non potest esse, sine Ratione fundandi, ergo & Relatio diversa, sine diversa Ratione fundandi.

RESPONDETUR. Etiam illic suo modo ostendi diversam fundandi Rationem, non quidem diversam, quoad entitatem, rationis fundandi, est enim eadem numero albedo, sed est diversa, ratione diversi modi unionis, unitatis illam Rationem fundandi, aut potius est diversa, ratione diversi Subiecti, cui se communicat.

OBJECITUR II. Prius debent ad se Rationes fundandi referri & illis mediantibus ipsa Subiecta, sed Rationes fundandi in casu in quo in duobus subiectis, eadem albedo poneretur, non referentur ad se. Ergo neque illa extrema referentur ad se.

RESPONDERI posset ex doctrina Mastrit d. 8. Log. q. 7. ad finem. *Subiectum inquit ille, non dicitur simile relatione fundata, v. g. in albedine abstracte accepta, sed in albedine ut tribuit subiecto, effectum suum formalem: in casu autem posito alium effectum formalem, albedo posita in pariete A, & alium effectum formalem in pariete B. praestaret, ita ut effectus illi sint inter se a parte rei distincti, quia destructo, effectus formalis, qui est in pariete A, potest manere effectus formalis, qui est in pariete B.*

HAC RESPONSIO NON SATISFACIT. Tum quia hoc ipsum probandum esset contra Thomistas, quod extrema non dicantur similia ex praesupposita relatione, quam inter se albedines abstracte acceptae habent. Tum quia male ex hoc arguitur distinctio a parte rei, eaque realis, quia scilicet, destructio effectus formalis albi, in pariete A, manet tamen, effectus formalis in pariete B, certe enim, destructa sacramentali praesentia Christi, sub speciebus Sacramentalibus hic, non destruitur praesentia ejusdem alibi, non tamen sequetur inde, Christum hic existentem, & Christum ibi existentem, esse quid a parte rei distinctum.

Tum

Tum quia negatur esse à parte rei distinctio-
nem simpliciter inter effectum formalem in
isto & illo pariete positum. Ratio est, quia effe-
ctus formalis involvit etiam formam, quæ ta-
men est eadem ibi posita, quomodo ergo, dice-
tur effectus formalis, simpliciter, & sine addito
distinctus.

RESPONDETUR II. Ordinariè debent
prius referri ad se, ipsæ Rationes fundandi v.
g. albedines ipsæ, cum enim ipsæ albedines
inter se possint referri, & in diversis subjectis
naturaliter non ponantur nisi diversæ, hinc
prius ordinariè ad se referuntur, tanquam
prioris in linea albi, sed negatur de essentia
Relationis realis esse, ut prius inter se rationes
Fundandi referantur, quia etiam non intelli-
gendo, illas ad se referri, adhuc ibi sunt duo
alba, adeoq; adhuc habentia Relationem albi,
quæ in re non aliud est, quàm duo alba.

OBJICIT. III. Illa ipsa albedo posita in
pariete A, & in pariete B, non refertur ad se,
ergo nec illa duo extrema, quæ eandem ha-
bent albedinem.

RESPONDETUR. Disp. esse, quia in casu
Antecedentis non posset salvari ad aliud, ni-
hil enim sibi ipsi est aliud, adeoq; nec salvari
posset Relatio, quia autem duo alba, licet ea-
dem albedine dealbata, sunt aliud, & aliud
album, ideo etiam salvare possunt rationem
Relationis.

DIFFICULTAS III.

*An una Relatio possit esse fundamen-
tum aliis?*

NEGAT S. Th. I. par. q. 42. a. 1. ad 4. Affir-
mat Scot. in 2. dist. 1. q. 4.

DICENDUM EST. Quod una Relatio non
fundat aliam.

PROBARI SOLET I. Non potest esse i-
dem principium Formale, & Radicale in eo-
dem genere, sed si Relatio una fundaret aliam
Relationem, referreturq; per aliam Relatio-
nem idem esset principium Formale & Radi-
cale, Formale quidem, quia Relatio est for-
malitas, unum ad aliud referens, Radicale au-
tem, quia fundaret aliam Relationem. Ma-
ior probatur. Substantia non potest esse Sub-
stantia per aliam Substantiam, Quantitas non
potest dici quanta, per aliam Quantitatem.
Unio non potest dici unita per aliam Unio-
nem, ergo non potest esse idem principium
Formale & Radicale in eodem genere.

RESPONDERI POSSET, Quod non po-
test esse idem principium Formale & Radica-
le reduplicativè acceptum, secus acceptum
materialiter & specificativè, jam autem una
Relatio fundat aliam, non reduplicativè ac-

cepta, quæ est v. g. Relatio similitudinis, sed
fundat illam, specificativè, in quantum scilicet
fundat similitudinem, cum aliis similitudi-
nibus. Substantia verò non potest esse Sub-
stantia per aliam Substantiam, nec Quanti-
tas quanta, per aliam Quantitatem, quia hæc
sunt entia absoluta, quorum unum non potest
ostendi, quod habeat fundamentum, ad fun-
dandum aliud Ens tale acipsum: fundare au-
tem potest similitudo, similitudinem ipsarum
similitudinum. Ex Instantia de Unione Op-
positum sequitur, nam unio, quæ se habet ut
Quo ad unitum, habet se ut Quod respectu
actionis, quam terminat; & sicut cognitio re-
presentativa lapidis habet se ut Quo in ordine
ad representandum, habet se autem ut Quod
in quantum noscitur à reflexu actû, sic & Re-
latio poterit se habere ut Quo in quantum est
ratio referendi, & ut Quod in quantum fun-
dabit aliam Relationem.

PROBARI SOLET II. Relationes Divinæ,
non fundant alias Relationes, & ita, quamvis
Relatio Paternitatis, sit diversa à Relatione
Filiationis, tamen Relatio Paternitatis, non
fundat distinctam à se Relationem diversitatis,
alias plures essent Relationes in Divinis quàm
eas admittat Theologia, ergo & Creatæ Re-
lationes non fundabunt alias Relationes.

RESPONDERI POSSET. Disp. esse, quia
si una Relatio in Divinis fundaret aliam Re-
lationem, darentur plures Personæ in Trinitate
quàm tres, cum Relationibus constituerentur
Personæ, nihil autem simile eveniret in
Creatis.

PROBATUR III. Relatio quæcunq; vel
est similitudo, vel Identitas, vel æqualitas, si
fundetur in unitate, vel est Relatio agentis
& passi, mensuræ & mensurabilis, sed nulla ex
his fundat aliam Relationem: Minor proba-
tur. Relatio Identitatis nemine cogitante,
nihil est præter duas substantias, sed duæ sub-
stantiæ non fundant alias duas, ergo non fun-
dant Relationes identitatis. Rursus æqualitas
in re, est duo quanta, sed duo quanta non fun-
dant alia duo quanta, ergo nec fundant, ra-
tionem distinctam Relationis, & sic de re-
liquis.

CONFIRMATUR, argumento communi.
Si una Relatio fundaret aliam daretur proces-
sus in infinitum in Relationibus, sed hic dari
non debet. Ergo. Minor probatur, Tum quia
Arist. 2. Met. c. 2. probat non posse dari pro-
cessum in infinitum in causis, quia verò una
Relatio causaretur ab alia, hoc ipso daretur
processus in infinitum in causis, imò daretur
Relatio quæ causaret infinitas Relationes, &
aliqua quæ præsupponeret infinitas, & causa-
retur ab illis. Tum quia istæ Relationes &
essent infinitæ ut supponitur, & non essent
infinitæ, quia multitudo infinita, versus unam
partem

partem, finita versus aliam, debet & ipsa esse finita, eadē enim est via Athenis Thebas, & Thebis Athenas, cum ergo ex una parte sint istae relationes finitae deveniunt enim ad primam, quā nondatur prior, ergo & versus aliam partem, debent esse finitae. Et certē duo alba sunt sibi similia, & quidem duabus similitudinibus realiter distinctis. Hę rursus similitudines sunt sibi similes, ergo fundabunt, similitudinem similitudinum. Hę ulterius similitudines similitudinum quia conveniunt in ratione similitudinis similitudinum fundabunt aliam similitudinem similitudinum, & sic in infinitum. Nec se haberent hę Relationes ita sicut negationes; nam negationes accommodant se in nostris principiis entibus quę negant, si autem una relatio fundaret aliam, non jam illę relationes accommodarent se ipsis suis Physicis & entitative sumptis fundamentis.

RESPONDERI solet 1. istas Relationes esse infinitas solum potentia.

CONTRA est. Tum quia una Relatio non est potentia, sed actu talis, ergo & infinitae illę Relationes, non sunt potentia sed actu infinitae. Tū quia unā Relatione posita actu, necessario ponuntur aliae actu, Ergo si sunt infinitae, nō erunt in potentia, sed actu infinitae. Tum quia si partes continui palmaris, quę sunt infinitae potentia, ponerentur omnes actu, essent infinitae actu, Ergo & cum Relationes antequam sint, sunt infinitae in potentia, si omnes ponantur actu, infinitae erunt actu.

RESPONDERI solet 2. Alba esse similia similitudinibus a se realiter distinctis, similitudines verō ipsę, sunt se ipsis similes.

CONTRA est. Quia hoc ipso jam non agnoscis Relationes fundari per Relationes, cum per te similitudo, quę est Relatio, non fundet similitudinem similitudinum, adoque nec fundabit una Relatio aliam. Deinde ut urget Smigl. Similia per oppositos, per distinctam similitudinem, sunt similia, ergo similitudines similitudinum per distinctam similitudinem sunt similes; certē enim primę similitudines, sunt similitudines alborum, posteriores autem, non sunt similitudines alborum, sed similitudines similitudinum, non enim fundantur v. g. in essentia albedinis, sed in essentia similitudinis.

RESPONDET 3. Mastr. d. 8. q. 5. a. 2. Datur inquit status, seu consistentia, in ea scilicet Relatione, cum qua ceterę, quę conciperentur cōfurgere, conveniunt, in Ratione fundandi, & in Ratione referendi, v. g. Duę Paternitates, fundant Relationem similitudinis inter se, si autem similitudo hęc conferatur cum alia quę reperitur inter alias duas Paternitates, se ipsis erunt similes.

CONTRA. Tum quia quę Relationes habent distincta Fundamēta & distinctos Terminos, illę Relationes sunt alie & multiplicatę & distinctę, sed duarū paternitatum similitudines, com-

paratę ad alias similitudines Paternitatu, habēt distinctū Fundamētum, & distinctos Terminos. Ergo duę paternitatu similitudines, comparatę ad alias paternitatu similitudines, sunt Relationes alie, multiplicatę, distinctę. Minor probatur principiis Mastrii, qui ad numericā Terminorum multiplicationem, sentit contra Thomistas multiplicari Relationes. Major probatur, quia ipsę paternitates, dum fundant diversam relationem similitudinis, sunt diversum fundamentum, & Terminus, habentq; diversam rationem fundandi, Ergo & ipsę similitudines paternitatum, erunt fundamentum distinctum, & Terminus distinctus, habebuntq; diversam rationem fundandi, quod ipsum resolvitur in principium negativum. Quę ratio probat duarum identitatum, intra eandem speciem esse distinctas numero relationes, distinctasque rationes fundandi, eadem probabit, similitudines duarum paternitatum, esse distinctis similitudinibus similes.

CONTRA 2. Quia per Mastr. Potest esse distincta & Realis relatio, etiam si ratio fundandi sit eadem, ut dictum supra. Ergo quantumvis duę paternitates eandem numero rationē fundandi haberent, possent esse distinctę, & reales relationes.

CONTRA 3. Potest esse Relatio similitudinis paternitatum A, & non esse relatio similitudinis paternitatum B. si illę paternitates v. g. non existant, Ergo alia realiter relatione referuntur inter se similitudines A, & alia referuntur similitudines B, Consequentia probatur. Quia per Oppositos ex eo arguitur distinctio realis relationis a fundamento & Termino, quia potest esse fundamentum & Terminus sine relatione.

OBJICITUR 1. Relatio Similitudinis comparata ad aliam relationem similitudinis, fundat similitudinem similitudinum, ergo una relatio fundat aliam.

RESPONDETUR. Dist. Antecedens. Relatio similitudinis comparata per intellectū ad aliam similitudinem, fundat per rationem similitudinem similitudinum; Conc. Anteced. Relatio similitudinis, secundū id, quod dicit a parte rei, fundat realiter similitudinem similitudinum. Nego antecedens & Conseq. realiter enim spectata similitudo, sunt ipsa alba, ipsa autem alba non fundant alia alba.

INSTAT. Similitudines similitudinum sunt sibi nemine cogitante similes. Ergo una similitudo seu relatio fundat aliam.

RESPONDETUR. Nego antecedens, similitudines enim similitudinum non sunt nemine cogitante, pręter ipsa similia, consequenter, nec sunt nemine cogitante sibi similes. Similitudines enim alborum extra ipsa alba, nihil sunt in re distincti, nec est ulla nemine cogitante similitudo similitudinum, distincta ab illis.

OBJICITUR 2. Relationes ipsę suscipiunt veras

† Pp

ras

ras denominationes relativas, non minus quam Entia absoluta, nam tam verè sunt sibi duo alba similia, quam verè ipsæ similitudines, sunt sibi similes. Ergo si Entia absoluta fundant relationes reales, fundabunt & ipsæ relationes alias relationes.

RESPONDETUR. Nego anteced. cum sua probatione propter dicta ad primam probationem, & ejus Instantiam.

OBJICITUR 3. Entia absoluta possunt fundare relationem, ergo & ipsæ relationes poterunt.

RESPONDETUR. Nego Conseq. Disparitas est, quia Entia absoluta sunt quid ratum, positivum, nemine cogitante propriam existentiam habens, quod non competit relationibus. Disparitas alia est, quia si absoluta fundent relationem, non sequitur processus in Infinitum, qui sequeretur, si una relatio fundaret aliam. Disparitas denique est, quia fundare absoluta relationem similitudinis, est illa habere qualitatem eandem, quia verò habere qualitatem eandem & esse sibi similia, non fundat habere qualitatem aliam eandem, ideo nec una relatio fundabit aliam.

INSTAT. Binarius hominum, & binarius leonum, sunt numeri diversi, rursus binarius binariorum non est binarius tantum hominum aut binarius tantum leonum, sed est quid constatum ex duobus binariis: Ergo est quid ab utroque distinctum: Ergo ulterius binarius hominum & binarius leonum fundabit binarium binariorum. Ergo ulterius una relatio aliam.

RESPONDETUR. Concedo antecedens quoad utramque partem. Conseq. autem Dist. primum. Ergo binarius binariorum est quid realiter ab utroque binario distinctum. Nego Conseq. Est quid ratione distinctum. Conced. Conseq. Certè enim binarius ille binariorum, non est quid reale ultra binarium hominum, & binarium leonum, sed in re binarius binariorum est binarius leonum & binarius hominum.

OBJICITUR 4. Proportionalitatis analogia, est realis, cum tamen illa sit convenientia convenientiarum, seu fundata convenientia, supra convenientias. Ergo una convenientia potest fundare aliam. Ergo & una relatio aliam.

RESPONDETUR. Proportionalitatis analogia est in hoc realis, quia non est merè ficta, sed non est realis, hoc est nemine cogitante, actu, ultra ipsa proportionalia, imò in re nihil est, præter ipsa proportionalia. v.g. Proportionalitas in ratione Principii conveniens cordi, fonti, auroræ, nihil est, præter fontem, cor, auroram &c. quæ convenire advertendo Intellectus in ratione Principii, potest concipere convenientiam convenientiarum.

OBJICITUR 5. Formalis effectus paternitatis est referre filium ad patrem, & non est effectus illius formalis primarius esse similem, alteri paternitati. Ergo ad illam paternitatem, alia

relatione referri, debet. Ergo una relatio fundabit aliam.

RESPONDETUR. Formalis effectus paternitatis, quæ est forma ex modo nostro concipiendi, est referre filium, ad patrem. Conc. antecedens formalis effectus paternitatis, quæ sit forma nemine cogitante ultra patrem & filium distincta. Nego antecedens. Consequens autem subdistinguo. Ergo ad illam paternitatem, aliâ relatione realiter referri debet. Nego Conf. alia relatione per rationem. Transeat. Ergo ulterius una relatio fundabit aliam realiter. Nego. Per rationem. Transeat.

QUÆSTIO IV.

De Terminis Relationis.

PRÆMITTO 1. Quid sit Terminus? quem dixi supra esse illud aliud, ad quod terminatur relatio.

PRÆMITTO 2. Relationem transcendentalem non requirere Terminos actu Existentes, hinc relatio causæ, est ad effectus quantumvis illi actu non existant, imò potest esse relatio transcendentalis potentia cognoscitiva ad non Ens, ad Chimæram, in quantum illa est cognoscibilis.

PRÆMITTO 3. Relationem predicamentalem requirere Terminum actu existentem.

RATIO. Tum quia relatio predicamentalis, si spectetur secundum quod est nemine cogitante, duo requirit actu, quomodo enim erit pater, qui nunquam genuit? quomodo erit paries similis, si nullum habeat alium parietem, cui sit similis. Tum quia, si est pater qui non habet filium, sed tantum habet possibilem: Ergo & possibilis filius, qui nondum est, habet patrem, hæc enim sunt correlativa, consequenter erit genitus antequam sit. Tum quia si potest esse relatio predicamentalis etiam si non existat terminus: Ergo nullæ sunt de novo relationes predicamentales.

CÆTERUM non existente utroque Termino, quantumvis sine ulla jam reali Relatione (nisi forte ampliativa) possunt tamen aliqua relativas denominationes habere, & ita v.g. dicitur Joannes esse filius Petri, etiam si Petrus sit mortuus, & non existat, non quòd nunc verè sit Relatio, sed quòd ratione habitæ Relationis, hæc denominatio perseveret, adeoque ampliativè. Aliqua tamen, non existente, utroque termino, non habent denominationes relativas, & ita non dicitur pupillus habere Patrem, non dicuntur infantes occisi pro Christo, esse Patres, quantumvis potuerint esse Patres, nec dicitur filius esse pater sui patris, quantumvis possibile foret, ut eum quem aliquis habuit pro patre, haberet pro filio, si aliter Deus ordinasset. Quare autem aliqua sortiantur denominationes relativas, non existente utroque extremo, aliqua non sortiantur, reddit pro ratione Arriaga, consuetudinem, & usum humanum, qui aliquibus pro

micro

mero hominum placito tribuit denominationes relativas, aliquibus negat. Rationem paulo aliam reddit Ovid. Conv. 9. Metaph. par. 3. v. 11. Rationes fundandi relationes, sunt duplices, quædam sunt per modum actûs, seu actionis, quæ ex se est transiens, qualis est Ratio fundandi ad Relationes, secundi fundamenti, seu secundi, ut vocant Ordinis, quædam sunt Rationes fundandi, quæ sunt per modum habitus, quæ quiete & mortuo ut ita dicam modo, subiectum denominant. Relationes secundi generis, non requirunt actu existentem terminum, ut subiectum denominetur relativum, requiritur tamen ut ratio fundandi, vel existat, vel existerit. Unde, quamvis jam cesset, ratio fundandi, adhuc subiectum denominabitur relativum, eo quod ratio fundandi, censetur virtualiter durare in genere Moris: ad eum plane modum, sicut dicuntur permanere actus voluntatis, in effectibus, qui ab actu voluntatis, originem trahunt, & sicut censetur durare intentio finis, durante executione mediorum: sic etiam hic, cessante jam alteratione generativa, Joannes dicitur filius Petri, eo quod censetur moraliter durare, quia durat Entitas Joannis, quæ est per veram generationem producta. Rationes autem fundandi, quæ sunt per modum habitus, & spectant ad relationes primi fundamenti, seu prioris Ordinis, nec durant nec adferunt denominationes relativas, ratione fundandi sublata, & ita non dicitur, subiectum simile in albedine alteri subiecto, si alter paries denigretur, nec dicitur æquale lignum alteri, sublati aliquibus, in altero partibus. Neque juvat ut dicatur nunc paries similis, quia fuit ante similis, nam ex una parte tam verè id quod fuit, sed nunc non est, tam verè inquam non est, quam verè non est id, quod nunquam fuit: ex altera parte non est usus hominum tribuendi talibus denominationes Relativas.

DICES. Relatio transcendentalis, potest esse & quidem realis ad terminum non existentem: Ergo & relatio prædicamentalis.

RESPONDETUR. Nego Conseq. Disparitas est in nostris principiis, quia absurdum esset, si Relatio transcendentalis non posset esse ad terminum non existentem, sequeretur enim quod posito subiecto Relationis transcendentalis, non esset hoc ipso Relatio transcendentalis, quod dici non potest, alias adveniret relatio hæc subiecto, non essetque illi essentialis, siquidem potest esse subiectum sine illa; nullum autem est absurdum ut Relatio, quæ de se est adveniens, si terminus illius absit, hoc ipso non sit Relatio. His præmissis, sit

DIFFICULTAS I.

An Relatio terminetur ad relativum esse, an verò ad absolutum?

Sensus quæsti est: An Relatio v. g. paternitatis referatur ad Entitatem filii, an verò ad ipsam relationem filiationis? Jam verò cum dixerim in se relationem non esse quidquam supra Fundamentum & Terminum, seu duo absoluta aut extrema, consequenter dico, nihil esse in Termino relativum, quod non sit absolutum, adeoque quod ad rationem absolutam relatio terminetur: Procedet ergo quæstio, de solis conceptibus; an scilicet relationem, quam concipimus per modum Formalitatis, referentis unum ad aliud, an inquam hanc Formalitatem concipere debeamus, respicientem aliud ut relativum, an verò ut absolutum.

DICENDUM I. *Relationem non mutua terminari ad Absolutum.*

PROBATUR 1. Ex Arist. 6. Met. tex. 15. ex quo textu sic arguitur. Mensurabile terminat relationem, non sub relativa ratione. Ergo relatio non mutua, ad absolutum terminatur. Antecedens probatur. Si mensurabile terminaret relationem per aliquid relativum referretur ad mensuram, sed non refertur. Ergo. Minorem textus Arist. probat.

PROBATUR 2. Si relatio non mutua terminaretur ad relativum, daretur in Termino non relato mutuo, daretur inquam ratio relativi, sed non datur in Termino non relato mutuo, ratio relativi. Ergo relatio non mutua non terminatur ad relativum. Minor probatur. Si in Termino non relato mutuo, daretur ratio relativi, hoc ipso non relativum mutuo, esset relativum mutuo, impossibile enim est dari in aliquo rationem relativi, & tamen illud non esse relativum. Major principalis probatur. Daretur in non relato mutuo ratio terminativa relationis. Sed ratio terminativa relationis, est ratio relativa. Ergo daretur in non relato mutuo, ratio relativi. Habendum hic præ oculis exemplum relationum non mutuarum, quomodo refertur mensura ad mensurabile, scientia ad scibile, non è contra, & in sententia Thomistarum refertur creatura ad Deum, non Deus ad creaturam.

RESPONDET I. Cajet. Relativa non mutuo invicem referri, quamvis relatio utrique non insit. Unde non ideo appellantur non mutuo relativa, quasi utrumque non referatur extremum, sed ideo appellantur non mutuo relativa, quia non utriusque inest relatio, hinc etiam relativum non mutuo, terminat relationem aliis extremi, in quantum vicissim ad illud refertur.

CONTRA est I. Ergo relativa non mutuo, sunt & relativa, & non sunt relativa, non sunt relativa ut supponitur, & sunt relativa, quia referuntur ad se invicem: neque dici potest unum extremum relatione in alio recepta referri, quia certè, non potest esse quis albus albedine in alio existente, & sibi non unita, nec potest aliquid esse æquale æqualitate aliis subiecti: Ergo nec relativum relatione aliena.

† Pp 2

CON-

CONTRA est 2. ex Hurt. Deus per Cajet. est id, ad quod formaliter refertur creatura. Ergo in Deo debet esse Ratio formalis terminandi. Consequens probatur. Quia si in Deo, non esset Ratio formalis terminandi, hoc ipso non denominaret Deum formaliter terminantem, ratio enim formalis terminandi, denominat formaliter Terminum. Supponitur enim hæc Relatio creaturæ ad Deum, esse ad Deum, quod si est in Deo ratio formalis terminandi: Ergo & in Deo est relatio, cum per Cajet. Relatio terminet Relationem.

CONTRA 3. Relatio Dei terminans Relationem, A, quam creatura dicit ad Deum, vel est eadem, cum relatione, A, creaturæ, vel non est eadem, si est eadem, ergo Relatio A creaturæ refertur ad se ipsam, quod repugnat, unde ne hoc absurdum sequatur, necessarium est, ut agnoscat Cajet. illam Relationem, ad aliquid absolutum terminari. Si autem Relatio A creaturæ non terminatur ad se ipsam, & tamen terminatur ad Relationem. Ergo Deus dicit Relationem qua terminet relationem A creaturæ, quod est inconsequenter dicere, cum Cajet. nullam in Deo agnoscat relationem ad creaturam, cum inquam, non agnoscat Relationem distinctam à Relatione creaturæ. Quando verò Arist. 5. Met. tex. 16. sentit extremum scibile dici ad aliquid, non quia ipsum dicatur ad aliquid, sed quia aliud, dicitur ad ipsum, non sentit per hoc, quod possit aliquid referri ad aliud relatione non sua, seu relatione alius extremi, sed tantum sentit, ex eo, quia ad scibile refertur scientia, ex eo inquam scibile referri, hoc est revocari, reduci, & pertinere ad Prædicamentum ad aliquid, tanquam Terminum.

RESPONDENT 2. alii. Deum terminare Relationem creaturæ, extremum item non relatum terminare Relationem extremi relati, non sub ratione absoluti, sed sub ratione relati, ponuntque in Deo & non in Relatis mutuo, Relationem Relationis, quæ subeat vices termini.

CONTRA est, ex Suar. etiam si nullam intellectus istam relationem fingat, aut consideret, tamen Relatio creaturæ verè terminabitur ad Deum: Ergo non per istam relationem Relationis, Deus terminat Relationem creaturæ. Antecedens probatur. Non enim mea fictio facit, quod à Deo pendeat creatura, illud autem quod urgent: Deum cognoscere factibilem esse Relationem Relationis, hacque ipsa formalitate, terminare Relationem creaturæ, omnino impertinens est, nam creatura non respicit Deum, ut speculantem possibilitatem, fingendæ & concipiendæ Relationis, sed respicit creaturam Deum, ut productivum creaturæ: Ergo non ad hanc Relationem Relationis, tanquam ad Terminum tendit.

RESPONDENT 3. Fonsec. l. 5. c. 15. q. 5. f. 4. per relationem rationis Deum terminare Relatio-

nem creaturæ, quæ etiam si actu non existat, potest tamen convenire: actu Creatori: sicut etiam si Homo non existat, est tamen actu animal Rationale.

CONTRA 1. Impossibile est actu aliquid convenire alteri, & non esse tamen actu, quia prius est esse actu, posterius esse actu conveniens.

CONTRA 2. ex Suar. Falsum est Homini actu non existenti, convenire actu esse animal.

CONTRA 3. ex Hurt. Relatio creaturæ tendit realiter in Deum: Ergo Deus est terminus realis ut quod Relationis: Ergo habet formalitatem aliquam realem, à qua tanquam à Relatione ut quo denominetur terminans, sed Relatio rationis etiam cum est actu, non est in Deo, ergo neq; denominat Deum.

DICENDUM 2. *Relationes etiam Mutuas terminari ad absolutum.*

PROBATUR 1. Ex Suar. adducente tale axioma: Id quod in unoquoque principio est Ratio fundandi propriam relationem est Ratio eandem in alio extremo terminandi, sed principium propriæ Relationis, fundat illam secundum esse Absolutum. Ergo & terminat illam secundum esse Absolutum. Probat Major. Ratio fundandi est illa, per quam redditur ratio, cur hoc fundamentum referatur ad illum terminum, sed eadem ratio redditur, propter quam unum extremum refertur ad alterum, & propter quam alterum terminat eandem Relationem. Ergo ratio propter quam unum extremum fundat Relationem, est eadem cum illa, propter quam extremum aliud, eandem terminat. Minor probatur. Inquirenti cur hic paries ad alium referatur relatione similitudinis, non respondemus, quia in se relationem habet, sed quia est albus. Rursus si quæramus, cur hic alter terminat Relationem illius, non respondemus, quia relationem habet, sed quia est albus, ergo eadem est ratio fundandi & ratio terminandi, sed Ratio fundandi relationem est absoluta: Ergo & Ratio terminandi.

PROBATUR 2. Paternitas terminatur ad substantiam filii, non ad filiationem: Ergo Relatio mutua, potest terminari ad absolutum. Antecedens probatur. Paternitas, est relatio causæ ad Effectum, in actione enim fundatur, sed effectus causæ generantis, est substantia filii genita, generatio enim tendit in substantiam hominis geniti. Ergo substantia filii geniti, est terminus paternitatis.

PROBATUR 3. Communiter Relatio mutua dependet à termino in suo esse. Ergo præsupponit terminum: sed non præsupponit correlativum, correlativa enim sunt simul natura. Ergo præsupponit absolutum. Ergo & illud absolutum terminat relationem.

CONFIRMATUR. Ad aliud refertur relatio parietis alibi A cui est similis paries A, sed non est simili-

similis relationi parietis albi B, sed ipsi parieti albo. Ergo ad illud, & non ad ejus relationem, terminatur similitudo. Deinde in relatione non mutua habet terminus sufficientem vim, ut secundum esse absolutum, terminet relationem. Ergo & in relatione mutua terminus habebit sufficientem vim, ut secundum esse absolutum terminet relationem.

RESPONDETUR Complut. ex Nazario. Esse absolutum præexigi ad hoc, ut terminet Relationem tanquam fundamentum, sed non exigisse absolutum tanquam formalem rationem terminandi.

CONTRA est. Tum quia hoc ipsum negatur quod esse absolutum, tantum ut fundamentum, non verò tanquam ratio formalis terminandi præexigatur. Tum quia ille terminus formaliter terminat Relationem, quo posito & impossibili alio, posset adhuc esse relatio Paternitatis, sed impossibili Filii relatione, posita verò tantum substantia genita adhuc esset relatio. Ergo. Minor probatur. Impossibili filiatione, quam volunt Complut. esse superadditam realiter, modo ponatur substantia genita, erit verè impossibili filiatione superaddita, Relatio Paternitatis. Tum quia in non relativis mutuo, esse absolutum terminare potest Relationem. Ergo idem absolutum poterit & in relativis mutuo terminare.

DIFFICULTAS II.

Rationes Oppositorum.

OBJICITUR 1. Auctoritas Theologica. Divinæ Relationes, non terminantur ad aliquid absolutum quod est Natura, sed ad relativum v.g. ad filium: Ergo & creaturæ Relationes non terminabuntur, ad aliquid absolutum sunt enim imitationes increatarum.

RESPONDETUR. Dispar. posse assignari, quia si Relatio paternitatis v.g. non terminaretur ad aliquid relativum, non haberet ad quod terminaretur; non enim posset terminari ad naturam, quia terminus hujus relationis deberet esse distinctus realiter, cum tamen natura non sit distincta realiter in divinis v.g. à filio qui refertur ad Patrem; Similis autem ratio non urget in Creatis si relatio terminetur ad aliquid absolutum. Ad mentem Bonavent. & consequenter ad dicta in prima parte. Negatur Antecedens. Ratio est, quia sentit Bonaventura non Relationibus sed Originibus personas constitui, relationes autem eis advenire, & in eis fundari. Consequenter dicit paternitatis relationem terminari ad passivam Originem filii, Relationem autem filiationis, terminari ad originem activam filii, consequenter non terminari relationem formaliter. Imò posito quod Relationibus personæ constituentur, posset dici

terminari relationes paternitatis non ad filiationem formaliter. Videatur Suar. d. Met. 46. l. 6. n. 37.

OBJICITUR 2. Auctoritas Arist. qui tractans de Relatione dicit, quod circumscriptis omnibus quæ ad servum pertinent, ut esse bipedem, esse scientiæ capacem, & relicto hoc solo quod sit servus, terminabitur adhuc ad illum Relatio Domini, Ergo sentit relationem terminari ad Relativum.

RESPONDETUR. Quod non dixerit Arist. omnia omnino absoluta circumscribi posse, & tamen adhuc mensuram relationem Domini ad servum, sed sentit circumscribi posse omnia absoluta, non spectantia, nec fundantia rationem servi: aliàs si sentiret circumscriptis omnibus absolutis, posse esse relationem Domini ad servum, non dixisset relinqui debere servum, sed relinqui debere servitutem, servitus enim est relatio; servus autem est concretum involvens absolutum quid, hoc est Entitatem servi quantumvis restrictam formalitate servitutis.

OBJICITUR 3. Relativa sunt simul naturæ, sed si relatio v.g. paternitatis non referretur ad relationem filii, non essent simul naturæ paternitas & filiatio. Ergo. Minor probatur. Prior esset paternitas terminata ad substantiam genitam, quàm filiatio terminata ad substantiam generantis: Ergo non essent simul.

RESPONDETUR. Neg. Min. & probationis anteced. imò ex hoc principio oppositum in probationibus ostendimus, hæc enim quæ sunt simul natura, unum non debet præsupponi alteri; sed terminus præsupponitur relationi. Ergo non est simul naturæ cum relatione, quod autem terminus præsupponatur relationi, hoc inde est. Tum quia censetur primum ex fundamento & termino pullulare relatio: Ergo apparet terminum præsupponi à Relatione. Tum quia habent se terminus & relatio, sicut principium & principiatum, certè enim non intelligitur poni terminus, propter positam Relationem, sed potius intelligitur poni relatio, ex posito termino. Ergo relatio est tanquam principiatum, terminus autem tanquam principium illius. Ergo ulterius relationi præsupponitur terminus. Benè hic addit Suar. n. 23. Simultaneam hanc naturæ, quæ est inter duo correlativa, non fundari in formali habitudine eorum inter se, sed in necessaria connexione, quam habent in Fundamento & Terminò; quia scilicet neutra consurgere potest, quin simul consurgat alia, hinc Pater & Filius, sunt simul natura, neque enim filiatio præsupponitur paternitati, tanquam terminus. Pater autem, vel potius paternitas & hæc substantia genita, non sunt simul natura, præsupponitur enim Relationi Paternitatis tanquam terminus substantia genita.

INSTAT. Substantia genita est prior paternitate, est enim terminus prior ut diximus relatione, sed Filiatio est substantia genita. Ergo Filiatio est prior Paternitate.

RESPONDETUR. Filiatio formaliter accepta est substantia genita. Nego Minorem (formaliter enim accepta dicit ipsam formalitatem relationis.) Filiatio materialiter accepta & realiter, est substantia genita. Concedo Minorem. Distinctioque Conseq. Nego Conseq. Et dico Filiationem realiter acceptam seu pro substantia genita esse priorem Paternitate, non tempore sed Naturâ, sicut ipsa Relatio, est posterior termino, non tempore sed Naturâ. Quod autem dicitur. Petrus prius est Natura homo, & prius natura est genitus, quam sit filiatio. Ergo & Joannes prius naturâ erit Genitor, quam sit Paternitas, hoc concedo totum. Sicut enim præsupponitur Filiationi substantia genita, ex qua pullulat Filiatio, ita præsupponetur Paternitati substantia generans, tanquam id, ex quo pullulat Paternitas.

OBJECITUR 4. Commune axioma. Relativa sunt simul cognitione, & definitione, sed si Paternitas v. g. non terminaretur ad Filiationem, hoc est, si non terminaretur Relatio ad Relativum, posset cognosci Paternitas sine Filiatione. Ergo Relativa non essent simul cognitione. Minor prob. Posset cognosci Paternitas, quæ est relatio, cum suo Termino, hoc est esse absoluto, quod terminat Relationem Paternitatis, non attingendo Filiationem, sufficit enim ad cognitionem Paternitatis cognoscere fundamentum in circumstantia termini, qui per nos est quid absolutum: Ergo posset cognosci Paternitas non cognitâ Filiatione.

RESPONDETUR. Dist. Min. si Paternitas non terminetur ad Filiationem posset cognosci sine Filiatione tanquam terminante formaliter Relationem Paternitatis. Concedo Minorem. Posset cognosci Paternitas sine Filiatione, tanquam nec concomitante terminum Formalem nec identificata termino Formali, adeoque materialiter, & identicè non terminante. Nego Min. & Dist. Conseq. nego Conseq. & dico. Quamvis relationem Paternitatis per nos non terminet Filiatio, propter rationes adatas, sed terminat substantia, tamen concomitanter terminat & filiatio, quia filiatio, est identificata substantiæ genitæ.

RESPONDENT Alii. Quod relativa sint simul naturâ, si unum formaliter & aliud materialiter relativum spectetur, non verò si alterum, tanquam formaliter relationem terminans, spectetur.

INSTAT 1. Si una Relatio non dicit aliam tanquam Terminum, sequitur non posse dari causam, cur posita unâ v. g. relatione Paternitatis, necesse habeat resultare alia, v. g. Filiatio-

nis, satis enim est, quod fundamento respondeat terminus.

RESPONDETUR. Hoc inde esse, quia quando respondet Paternitati terminus, respondet per nos substantia genita, hocque ipso pullulare debet filiatio, impossibile enim est esse substantiam genitam, & non esse filiacionem.

INSTAT 2. Si terminus est prior ipsa relatione, sequitur, quod v. g. effectus prior quâ terminat relationem causâ, ipsâ relatione, sed non est prior. Ergo. Minor probatur, quia effectus non est prior causâ.

RESPONDETUR. Effectus non est prior causâ in ratione effectus. Conc. Non est prior in ratione Terminantis relationem. Nego Propositionem.

ADDO, ut salventur hæc duo dictamina: Causa est prior suo effectui; & istud aliud: Correlativa sunt simul natura. Ita scilicet hoc accipiendum. Quando dicuntur esse simul naturâ, utrumque debet accipi ut relativum formaliter, ita ut neutrum respectu aliûs habeat rationem, Termini, si enim haberet rationem Termini, hoc ipso non esset simul naturâ, ut dictum. Causa autem in eo sensu, est prior suo effectui, in quantum effectus accipit esse à causa. Dicere ulterius potes, causam comparatam cum effectui, in quantum ille accipit esse à causa, esse priorem effectui, in quantum autem terminat respectum causâ, esse priorem causâ, omnis enim Terminus, est prior relatione naturâ.

Quod attinet: an Relativa sint simul definitione. Respondendum erit, quod scil. concomitantes sint simul definitione, non verò sit utrumque; ut formaliter relativum accipiatur. Certè enim paternitas cum sit relativum, sine termino definiri non potest, si sine termino definiri non potest, sine substantia genita definiri non potest, ad quam substantiam genitam, quia concomitanter habet se filiatio, ideo sine filiacione, concomitanter definiri non potest. Quod verò formaliter accepta Paternitas, si definiatur non exigit definiri per Filiationem, innuit Arist. 6. Top. c. 3. ubi docet tradi debere definitionem per priora, cum filiatio non sit prius paternitate, paternitas per filiacionem definiri non debet. Rursus siquidem paternitas & filiatio sunt opposita, cum idem Arist. doceat oppositum per oppositum definiri non posse, ideo nec per filiacionem formaliter, Paternitas formaliter definitur.

INSTAT 3. Paternitas terminatur ad filium, ut filius est, ergo terminatur ad aliquid relativum.

RESPONDETUR. Paternitas terminatur ad filium ut filius est, ita, ut ly ut, reduplicet relationem filii, negatur anteced. ita ut reduplicet substantiam genitam. Conc. Antecedens & Nego Consequentiam.

OBJE-

OBJICITUR 5. Commune axioma. Inter relativa debet esse oppositio: inde Ruvius sic argumentatur. Oppositio Relativa, reperitur inter relativa, ut relativa sunt formaliter. Ergo & mutua relatio includet essentialiter mutuam oppositionem relativam. Sed mutua oppositio relativa, essentialiter includit utramque rationem referendi, & terminandi: Ergo utrumque officium exercent relativa per relationes, & non per fundamenta absoluta.

RESPONDETUR. Transeat primum Enthymema. Dico Transeat, quia oppositio relativa, debet esse communis omnibus relativis, non ergo debet esse inter relationem, & relationem, alias in relationibus non mutuis, non esset oppositio relativa, quia non sunt illic duae Relationes; Subsumptum Dist. sed mutua oppositio relativa, essentialiter includit utramque rationem referendi & terminandi, sub eadem formalitate. Nego, sub diversa formalitate Conc. Subsum. & Nego Conseq. Unum enim relativum respicit aliud, per rationem formaliter respectivam, sed terminat ut dixi non per rationem respectivam formaliter, sed per absolutum.

INSTABIS 1. ex eodem. Mutuo relativa sunt, quorum quodlibet respicit aliud, & ab eo respicitur: Ergo si Formaliter respicitur, formaliter terminat Relationem.

RESPONDETUR. Eadem Dist. quod scilicet mutuo relativa, debeant respicere, & respici, sed sub diversa formalitate.

INSTAT 2. Nulla est ratio cur sub eadem Formalitate, non se respiciant & terminent mutuo relativa.

RESPONDETUR. Esse rationem, quia Mutuo relativa, debent esse simul Naturâ, non essent autem simul Naturâ, si unum respiceret aliud, tanquam Terminum.

INSTAT 3. Quod per se primò opponitur relativo, illud per se primò respicitur à Relativo, sed correlativum formaliter opponitur Relativo: Ergo illud primò respicitur.

RESPONDETUR. Illud primò & per se respicitur à relativo, quod per se primò illi opponitur, ut quo. Nego majorem. Quod illi primò & per se opponitur. Ut quod, Conc. Major. Distincta Minori. Nego Conseq.

RESPONDETUR 2. ex fundamento sententia; illud hic primò respicitur, quod per se opponitur, & stat cum hoc, ut correlativa sint simul natura. Concedo Majorem, si non stat cum hoc ut correlativa sint simul natura. Nego Majorem Dist. Minori. Nego Consequentiam. Si autem ipsum formaliter correlativum respiceretur, non essent correlativa simul natura, ut probatum est.

ADDIT Pont. quod scilicet ad mutuam oppositionem, non hoc sit requisitum ut respiciat

unum, aliud respiciatur, sed ut unum sit realiter distinctum ab alio, & terminetur ad aliquid, ad quod, non terminatur aliud. Quod autem dicitur, si præscindantur Paternitas & Filiatio à Fundamento, opponuntur secum & se invicem terminabunt, id non convincit, quia posito illo casu impossibili, erunt relationes illae oppositae, mutuae, coexigentes se adinvicem, sed non erunt terminatae, sed terminabiles. Unde Paternitas est ad Filiationem, velut ad oppositum, non tanquam ad terminum.

DIFFICULTAS III.

An ad multiplicationem Terminorum multiplicentur Relationes?

Affirmant multiplicari Scotistae. Negant Thomistae. Quaestio hæc in nostris principiis locum non habet, quia apud Nos Relatio Paternitatis, nihil aliud, est nisi Entitas Patris in circumstantia Filii. Cum ergo Entitas Patris ad secundi Filii positionem non multiplicetur, ideo nec relatio Paternitatis, secundum id quod dicit pro subiecto multiplicabitur, licet multiplicetur ratione extrinsecorum, intrinsecè ad relationem requisitorum, hoc est ratione alius, & alius Filii. Breviter ergo ad titulum Respondendi potest. Multiplicatis terminis multiplicari relationes secundum extrinseca intrinsecè ad relationem requisita, non verò secundum rationem, quam pro subiecto important Relationes. Procedet ergo quaestio: an multiplicatis Terminis, necesse sit ex modo nostro concipiendi fundato in re concipere plures advenientes formalitates, quarum una v. g. referat Patrem ad Stanislaum Filium, alia ad Joannem &c. Ad quam Quaestionem.

DICENDUM. *Multiplicatis Terminis, multiplicari Relationes.*

Probatur Auctoritate Arist. qui dicit: Relativa esse simul Natura, quo ex axioma tale fit argumentum. Si ad multiplicationem Terminorum, non multiplicarentur Relationum Formalitates, relativa non essent simul naturâ, sed sunt. Ergo. Sequela probatur, Posset esse Paternitas, & non esse Filiatio. Ergo. Antecedens probatur. Adam habuit Relationem Paternitatis ad Caim, cum necdum esset Filiatio Abelis, & tamen habuit Paternitatem Abelis, cum tu dicas per eandem Paternitatem referri Adamum ad Caim, & Abelem: Ergo potest esse Paternitas & non esse Filiatio.

Idem sic proponi posset. Ante Natum Abelem, & solo existente Caimo, vel habebat relationem Paternitatis ad Abelem Adam, vel non habebat, si habebat, Ergo antequam natus fuisset, Adamus, Pater Abelis jam erat, & Fi-

† P p 4 lius

lius Abel non erat: quod si concesseris, inferam. Ergo Abel antequam natus esset, & erat Filius & non erat, non erat ut supponitur, & erat, quia qui habet Patrem, est Filius. Abel antequam natus esset habuit Patrem: Ergo antequam natus est, erat Filius. Si autem non habebat relationem Paternitatis ad Abelem Adam quantumvis habuerit relationem Paternitatis ad Cainum: Ergo non una Paternitate refertur Adam, ad Cainum & Abelem.

PROBATUR 2. Multiplicatis Rationibus fundandi, & Terminis, multiplicantur relationes: Ergo una relatio non poterit respicere plures Terminos, si adsint novæ rationes fundandi. Antecedens probatur. Multiplicatis causalitatibus multiplicantur effectus, sed rationes fundandi sunt causalitates, & relationes, sunt illarum effectus. Ergo multiplicatis Rationibus fundandi multiplicantur Relationes. Idem sic proponi posset: Accedente nova ratione fundandi, debet fundari novum quid, sed non fundatur præexistens Paternitas. Ergo fundatur nova.

PROBATUR 3. Inexplicabile est, quomodo una numero Relatio tam multos terminos respicere possit. Et à pari probatur. Pro diversitate specifica terminorum multiplicantur relationes specie. Ergo & pro diversitate numerica terminorum, multiplicabuntur Relationes numericè.

RESPONDENT 1. Thomistæ. Ad productionem Abelis non resultare novam Relationem, sed tantum veterem extendi ad Abelem, quæ fuit ad Cain tantum: ad eum modum, quo idem habitus, circa idem objectum, ad aliam numero demonstrationem solum se extendit, & non multiplicatur ad illam. Item eadem quantitatis absque ulla additione aliis quantitatis in rarefactione, plus spatii occupat, per solam extensionem præexistentis quantitatis, & sicut baculus fixus in fluvio dicitur de novo coexistere succedentibus aquis, ex sola novitate partium, & nulla sui multiplicatione, ita & una Paternitas, extendet se ad alium Filium, sine ulla sui multiplicatione.

CONTRA 1. ex Mastr. Tum quia ista extensio prioris Relationis, vel est extensio per rationem, vel in re, non potest esse extensio per rationem, quia à parte rei respicit novum filium, si autem hæc extensio est in re: Ergo per novum aliquem respectum: quia extensio ad novum terminum, non potest esse quid absolutum. Ergo debet esse respectus formaliter. Quæ ratio maxime urget in principiis Thomistarum asserentium Relationem esse realiter superadditum quid. Tum quia paternitas fundatur super generationem, vel illam necessario sequitur. Ergo si generatio, non est prioris generationis extensio, neque paternitas erit extensio prioris paternitatis.

CONTRA 2. Quia exempla à Thomistis adlata non evincunt, si enim idem habitus non inclinaret ad similem demonstrationem iis demonstrationibus, à quibus est productus, hoc ipso non esset habitus, cum de ratione habitus, sit talis inclinatio; si autem eadem paternitas, non referret ad alium filium, nihil erit contra rationem & definitionem paternitatis. Quod attinet ad rarefactionem, illa vel est qualitas realiter superaddita, vel fit ut alii volunt, per intromissionem corpusculorum. Nego item quod baculus per extensionem ejusdem coexistentiæ, aliam, & aliam præsentiam habeat.

CONTRA 3. Tum quia, quando cognoscimus objecta, solo numero distincta, non est extensio unius cogitationis, ut v. g. cognitio quæ cognosco Petrum, si postea cognoscam Paulum, non est extensio cognitionis Petri: Ergo neque est sola extensio paternitatis præexistentis, ad novum filium. Tum quia hæc extensio, vel fit, per extensionem novæ formalitatis, per quam præexistens paternitas, quæ refert ad Cainum, denominatur etiam paternitas ad Abelem, vel certe fit per acquisitionem novæ Entitatis, quomodo augetur habitus in sententia, non tenentium illum esse simplicem qualitatem. Neutro modo fit hæc extensio, ut probetur. Certè enim non fit per acquisitionem novæ formalitatis, quia si fieret hæc extensio paternitatis, per solam acquisitionem novæ formalitatis: Ergo poterit (contra quam velint Thomistæ) fundamentum per acquisitionem novæ formalitatis, & sine superaddita realiter relatione, referri ad aliud. Si autem fit per acquisitionem novæ Entitatis: Ergo jam non est in re extensio prioris paternitatis, sed novum quid, quod ante non fuit, & hoc novum Nos appellamus relationem v. g. ad Abelem; Tu quomodo velis, appelles, idem enim jam sentis.

RESPONDENT 2. Complut. Relationis paternitatis v. g. duplex est terminus. Formalis unus, qui est respicere rationem filii, & alius Materialis, qui est respicere, hunc & hunc, & hunc filium: variatis ergo terminis Materialibus, multiplicatis item, vel diminutis, quia manet vel in uno filio, ratio formalis termini, ad quam tendit paternitas, ideo & invariata formaliter paternitas manet.

CONTRA est. Tum quia sequeretur etiam ad cognoscenda objecta solo numero distincta, eandem numero esse formaliter cognitionem, licet alia sit materialiter, ut dixi superius. Tum quia hoc quod est respicere, novum Materialiter terminum, vel est nova formalitas vel nova realitas. Neutrum dici potest. Tum quia hoc, quod est unam esse filiationem formaliter, idem est, ac esse unam specie filiationis, sed hoc non obstante, debet esse formalis multiplicatio rela-

relationis, quod probō. Etiam si omnes homines conveniant in una formali ratione hominis, hoc tamen non obstante, in Individuis multiplicatur ratio formalis, & unusquisque distinctam numericè, habet formalitatem hominis. Ergo etiam si conveniant & illi termini in ratione v.g. filii, hoc non obstante, unusquisque habebit formalitatem filii, & unusquisque formaliter, non materialiter terminabit Relationem paternitatis: Ergo unusquisque formalis, non materialis erit terminus Relationis, contra quam voluerunt Complutenses.

OBJICITUR 1. Aristotelis auctoritas 5. Metaph. tex. 2. ea esse idem numero docentis, quorum una materia est, sed unum subiectum Relationis v.g. Adam, est materia Relationis: Ergo in uno Adamo una est Relatio.

RESPONDETUR. Multum probari. Probatur enim etiam ad specie distinctos terminos eandem esse relationem: quia idem subiectum relationis, est etiam ad distinctos specie terminos. In forma explicandus erit Arist. ex Fonseca, quod scilicet, velit illas substantias Physicas esse idem numero quæ habent eandem materiam. Quanquam totum hoc argumentum non est contra Nos, qui dicere possumus, eandem esse relationem ad primum & secundum Filium, eandem inquam, si relatio spectetur secundum id, quod dicitur pro subiecto, licet alia & alia sit, spectata secundum id, quod dicitur pro obliquo, & connotato.

OBJICITUR 2. Accidentia solo numero distincta, non possunt esse in eodem subiecto, v.g. plures numero albedines, in eadem parte subiecti: Ergo nec Relationes solo numero distinctæ.

RESPONDETUR. Accidentia quæ idem præstare nata sunt, si sint solo numero distincta, non possunt esse in eodem subiecto. Concedo Antecedens: si sint nata diversum quid præstare. Nego Antecedens. Diversum autem quid præstat paternitas Cain, refert enim ad Cainum, & diversum præstat paternitas Abelis, refert enim ad Abelem. In nostris principiis hoc non habet difficultatem, licet enim accidentia Physica, solo numero distincta, non possint esse in eodem subiecto, præcipue si idem utrumque præster, possunt tamen esse plura Accidentia Logica, adeoque & Relationes, quas multiplicari debere ad diversos numero terminos probatum est.

OBJICITUR 3. Si plures paternitates possent esse in uno subiecto, illud subiectum non esset unus pater, sed plures, quia ad multiplicationem abstracti, debet multiplicari concretum.

RESPONDETUR. Negando sequelam cum probatione, quia ad multiplicationem abstracti, tunc multiplicatur concretum, quando & subiectum, cui inest forma multiplicatur. Cum

ergo non multiplicetur natura humana in Adamo, ad multiplicationem terminorum, nec multiplicabitur concretum hoc, Pater, licet possit dici, Adam, esse plures pater, ita, sicut si in uno subiecto ponerentur plures albedines, non diceretur subiectum illud plura alba, sed plures album. Ubi videre potes, paternitatem Caini habere effectum suum formalem, quod sit, & denominetur Adam pater Caini, habebit etiam secunda paternitas effectum suum formalem, quia referet, & denominabit Adamum, habentem se ad Abelem.

INSTABIS 1. Ergo alia relatione referetur filius ad patrem, alia ad matrem?

RESPONDETUR. Concedo totum. Cum enim uterque ad positionem filii partialiter concurrat, ad utrumque erit Relatio, ad eum modum, quo & ignis & calor concurrat ad productionem alijs ignis, ignisque productus ad producentem ignem, calor item productus ad calorem producentem refertur.

INSTABIS 2. Sequitur ex dictis: alium esse numero Patrem Caini, alium Abelis; quia una paternitate, est unus pater: Ergo & aliâ paternitate, erit alter Pater.

RESPONDETUR. Negando id sequi, altera autem paternitate non denominatur alter pater, quia ipsum subiectum, hoc est, natura Adam, non multiplicatur, multiplicata formâ, hoc est paternitate. Committitur etiam hic fallacia Accidentis, quia id quod uni tribuatur, non inquantum unum est cum illo, sed inquantum est aliud quid ab illo, atque ita, quia formalis ratio paternitatis, multiplicatur, volunt oppositi, materialem illius rationem, seu subiectum multiplicari.

INSTABIS 3. In eadem actione fundatur utraque paternitas: Ergo eadem est.

RESPONDETUR. In eadem actione, quoad speciem, fundari & secundam, & primam paternitatem, sed non in eadem numero: consequenter & paternitates secundum speciem idem erunt, sed non idem numero, quæ responsio procedit in sententia distinguendum Relationem.

OBJICITUR 4. Una relatione Transcendentali potest fundamentum ad plures terminos referri, unâ relatione causâ refertur ad omnes effectus, Habitus & Potentiæ ad actus: Ergo & relatio prædicamentalis una numero, referet ad plures terminos.

RESPONDETUR. Negando Consequentiam. Disp. est, quia relationes Transcendentales sunt secundò essentielles rebus, easque transcendunt, adeoque etiam earum unitatem induunt, Relationes verò prædicamentales, non sunt tales. Disparitas secunda est, quia ratio fundandi relationem Transcendentalem, est una tan-

QVÆSTIO V.

De affectionibus Relationum.

na tantum numero, v. g. vis causandi, rationes verò fundandi relationes predicamentales, v. g. plures actiones generandi, non sunt idem numero, hinc quando causa respicit effectum actuale, respicit illum relatione predicamentali, & quia aliud est exercitium actuale, hujus virtutis ad hunc effectum tendentis, & aliud exercitium, hujus virtutis tendentis ad effectum illum, ideo etiam Rationes fundandi e-runt distinctæ, consequenter & Relationes. In nostris principiis hæc distinctio numerica relationum, solum debet esse ex modo nostro concipiendi distincta.

OBJICITUR 5. Si ad multiplicationem Terminorum, multiplicentur Relationes: Ergo sunt infinitæ.

RESPONDETUR. Tot fore relationes, quot terminos, qui quia infiniti non sunt, nec Relationes sunt infinitæ.

PRIMA est habere Contrarium, hoc est Oppositionem veram & realem. Secunda suscipere magis & minus. Sed hæc proprietas non omnibus convenit, duplum enim non est magis vel minus duplum, sed in indivisibili consistit; Cæterum duæ quantitates inæquales; possunt majorem vel minorem habere Inæqualitatem. Tertia dici ad Convertentiam, & ita dicitur Filius, Filius Patris, & Pater, Pater Filii. Quarta ut sint simul naturæ, & ut id in duobus eluceat. Primò ut valeat ab uno subsistendi consequentia ad aliud, quæ formaliter relativa, valet subsistendi Consequentia ad effectum. Secunda Ut unum, non sit causa aliud, hinc paternitas quæ paternitas est, non est causa filiationis, licet Pater materialiter acceptus sit causa Filii. Quinta Esse simul cognitione & definitione.

